VÍNBÚÐIN | ÁTVR

2024

ÁRS- OG SAMFÉLAGS-SKÝRSLA ÁTVR

VÍNBÚÐIN | ÁTVR

ÁRS- OG SAMFÉLAGSSKÝRSLA ÁTVR 2024

©2025 Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins
Stuðlaháls 2
vinbudin@vinbudin.is
vinbudin.is

EFNISYFIRLIT

INNGANGUR 7

Frá forstjóra 9
Heildarstefna 12
Skipulag og stjórnun 14
Framkvæmdaráð 15
Árs- og samfélagsskýrsla 16
Stefnuáherslur 17
Mikilvægisgreining 17
Sjálfbærnistjórnun 19
Markmið og mælikvarðar 19
Sjálfbærnistjórnun 19

FRÁBÆR UPPLIFUN 21

Frábær upplifun 22
Ánægja viðskiptavina 23

Vefurinn og samfélagsmiðlar 24
Fjöldi viðskiptavina 25
Ábyrgt vöruval 27
Norrænt samstarf á sviði samfélagsábyrgðar 27
Ábyrgt vöruval 27
Sérstakar áherslur í vöruvali 29
Gæðaeftirlit vöru 29
Samskipti við birgja 29

Vínbúðir ársins 30

JÁKVÆÐ MENNING 33

Jákvæð menning 34
Starfsánægja 35
Góð heilsa 35
Greining og tölur 35
Slys og fjarvistir vegna veikinda 37
Fræðsla og starfsþróun 37
Kjarasamningar 37
Jafnlaunavottun 38

ÁBYRG STARFSEMI 41

Ábyrg starfsemi 42
Skilríkjaeftirlit 43
Grænt bókhald 44
Umbúðir 44
Orkunotkun 47
Líffræðileg fjölbreytni 49
Loftslagsmál og loftslagsbókhald 50
Losunarsvið 1 – Bein losun 52
Losunarsvið 2 – Óbein losun 54
Losunarsvið 3 – Óbein losun 54
Kolefnishlutleysi 61
Umhverfislög og reglur 61
Rekstur 62
Hagnaður og sölutölur 62
Sala tóbaks 62
Tóbak 63
Framkvæmdir 63
Vörumeðhöndlun og dreifing 63

ÁRSREIKNINGUR 2024 65

Skýrsla og áritun forstjóra ... 66
Áritun Ríkisendurskoðunar ... 67
Til fjármála og efnahagsráðherra ... 67

Rekstrarreikningur árið 2024 ... 69
Efnahagsreikningur 31. desember 2024 ... 70
Sjóðstreymi árið 2024 ... 71
Skýringar ... 72
Grundvöllur reikningsskila ... 72
Starfsmannamál ... 73
Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld ... 74
Rekstrarfjármunir ... 74
Eignarhlutar í félögum ... 75
Birgðir ... 75
Viðskiptakröfur ... 75
Eigið fé ... 75
Önnur mál ... 75
Kennitölur ... 76

SUNDURLIÐANIR 79

Hluti ríkissjóðs ... 80
Hlutfallsleg skipting ... 80
Söluþróun ... 81
Heildarsala ... 81
Sala áfengis eftir Vínbúðum ... 82
Sala tóbaks ... 84
Sala áfengis eftir tegundum ... 85
Rauðvín og hvítvín ... 86
Áfengissala ... 86
Neysluverðsvísitala ... 88
Vörutegundir ... 88
Rauðvín og hvítvín (lönd) ... 88
Rauðvín og hvítvín söluþróun ... 89
Heildarsala áfengis ... 90
Skipting sölu tóbaks ... 90
Verðlagning ... 91
Tíu söluhæstu ... 92

HEIMSMARKMIÐ SAMEINUÐU ÞJÓÐANNA 97

Heimsmarkmið sameinuðu þjóðanna ... 98

SJÁLFBÆRNISKÝRSLA GRI 101

Sjálfbærniskýrsla GRI ... 102
Efnisyfirlit yfir GRI ... 102
Efnahagur ... 104
Umhverfi ... 104
Samfélag ... 105

Staðfesting óháðs endurskoðanda ... 106
Til stjórnenda og hagsmunaaðila ÁTVR ... 106
Ábyrgð stjórnenda ... 106
Óhæði og gæðaeftirlit ... 106
Ábyrgð óháðs endurskoðenda ... 106
Álit ... 107

VÍNBÚÐIN

INNGANGUR

Frá forstjóra 9
Heildarstefna 12
Skipulag og stjórnun 14
Framkvæmdaráð 15
Árs- og samfélagsskýrsla 16
Stefnuáherslur 17
Mikilvægisgreining 17
Sjálfbærnistjórnun 19
Markmið og mælikvarðar 19
Sjálfbærnistjórnun 19

ívar J. Arndal forstjóri forstjóri ÁTVR

Sjálfbær þróun er óaðskiljanlegur hluti af stefnu ÁTVR. ÁTVR leggur áherslu á að lágmarka umhverfisáhrif, standa vörð um mannréttindi og stuðla að efnahagslegri sjálfbærni, með því að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda og efla sjálfbærni í virðiskeðjunni. Mikil samvinna er á milli norrænu áfengiseinkasalanna á þessum sviðum.

FRÁ FORSTJÓRA

Á síðustu árum hefur afkoma ÁTVR versnað vegna erfiðs rekstrarumhverfis. Ólögleg áfengissala einkaaðila vegur þar þungt. Vegna minnkandi sölu og til þess að skila viðunandi arðsemi þurfti ÁTVR að draga saman í rekstrinum og fara í ýmsar hagræðingaraðgerðir. Aðgerðirnar tókust vel og var afkoma ársins betri en áætlanir gerðu ráð fyrir.

Samdráttur í sölu áfengis og tóbaks hjá ÁTVR heldur áfram. Áfengi var selt fyrir 38 milljarða króna og minnkaði salan um 4,2% frá fyrra ári. Sala tóbaks nam 9,8 milljörðum króna og minnkaði sígarettusalan um 5,2%. Sala neftóbaks heldur einnig áfram að dragast saman og einungis seldust 9 tonn á síðasta ári. Verður að fara allt aftur til ársins 1979 til þess að finna sambærilega sölu, en hæst fór salan í rúm 46 tonn árið 2019.

Engin niðurstaða er komin hjá lögreglunni varðandi netverslun einkaaðila með áfengi, en vonandi verður þess ekki langt að bíða að lögreglan ljúki málinu. Því er ekki að leyna að netsalan er farin að hafa veruleg áhrif á rekstur og afkomu ÁTVR. Með þeirri stöðu sem er uppi í dag er ÁTVR í raun komin í samkeppnisumhverfi sem stríðir beint gegn forsendum einkaleyfisins sem ÁTVR hefur. Þetta getur ekki gengið til lengdar og því mikilvægt að fá niðurstöðu sem fyrst. Ljóst er að verði áfengissala einkaaðila ekki stöðvuð er útilokað fyrir ÁTVR að halda uppi sama þjónustustigi og áður.

Á árinu féll dómur í Hæstarétti varðandi vöruval hjá ÁTVR. Dómurinn þýðir að ekki má nota framlegð sem mælikvarða á eftirspurn vöru hjá ÁTVR. Málið var tekið fyrir á öllum dómstigum og sýndist sitt hverjum. Málið tapaðist í héraðsdómi en Landsréttur sneri þeirri niðurstöðu við. Hæstiréttur var svo sammála héraðsdómi og sneri niðurstöðu Landsréttar við. Framlegðarmælikvarðinn var skilgreindur í reglugerð sem fjármála- og efnahagsráðuneyti setur og notast hefur verið við þann mælikvarða í áratugi. Ráðuneytið hefur nú gefið út uppfærða reglugerð þar sem ekki er lengur stuðst við framlegðarmælikvarðann við mat á söluárangri heldur notast við selt magn. Jafnframt er ÁTVR að vinna að nýrri vöruvalsreglugerð, í samvinnu við ráðuneytið, í þeim tilgangi að lækka kostnað og hagræða sem mest í vöruvalsferlinu.

Vinna við að innleiða breytingar á tóbaksvarnarlögum sem Alþingi samþykkti á síðasta ári hófst á árinu. Breytingarnar snúa einkum að innleiðingu á evrópskri löggjöf og fela í sér umfangsmiklar breytingar í viðskiptum með tóbaksvörur.

ÁTVR var falið stjórnvaldshlutverk í lögunum og hefur nú eftirlit með framkvæmd nýju laganna auk þess að hafa umsjón með innleiðingu þeirra á Íslandi í samvinnu við heilbrigðisráðuneytið. Heimildir ÁTVR vegna eftirlits með tóbaksvöru eru umtalsverðar.

Í lögunum er gerð krafa til allra aðila í vöruflæði tóbaksvara um nákvæmar skráningar þannig að unnt sé að rekja ferli vöru frá framleiðanda til smásala. Allar tóbaksvörur þarf að merkja með einkvæmu auðkenni sem fylgir vörunni frá framleiðslu, innflutningi, heildsölu, geymslu og flutningi til smásala. Vörurnar eru skráðar í öllum þrepum vörukeðjunnar svo hægt sé að skoða staðsetningu, tíma, tegund og magn allt frá upphafi til enda. Upplýsingarnar eru sendar í miðlæga evrópska gagnagrunna. ÁTVR hefur gert samning við fyrirtækið All Soft Corp s.r.o. um útgáfu einkvæmra auðkenna og rekstur rekjanleikakerfis tóbaksvöru fyrir Ísland. Fyrirtækið er viðurkennt sem slíkt af ESB og hefur annast sambærilega þjónustu fyrir Svíþjóð, Finnland, Írland og Eistland. Allir smásalar tóbaksvöru, flutningsaðilar, innflytjendur

og aðrir rekstraraðilar þurfa að vera skráðir í kerfið fyrir 1. maí 2026. Framundan eru því talsverðar breytingar fyrir þá aðila sem koma að innflutningi og dreifingu tóbaks.

Síðla árs kom út skýrsla frá Alþjóðaheilbrigðismálastofnuninni, WHO, um norrænar áfengiseinkasölur og hlutverk þeirra. Niðurstaða skýrslunnar er í stuttu máli sú að norræna módelið um smásölu áfengis dregur úr sölu áfengis og minnkar þar með skaðsemi og samfélagslegt tjón sem misnotkun áfengis veldur í samfélaginu og styður þannig við markmið stjórnvalda um bætta lýðheilsu og almannaheill. Ég hvet alla sem áhuga hafa á áfengismálum til þess að kynna sér efni skýrslunnar, en hún er aðgengileg á heimasíðu ÁTVR.

Niðurstaða skýrslunnar er í stuttu máli sú að norræna módelið um smásölu áfengis dregur úr sölu áfengis og minnkar þar með skaðsemi og samfélagslegt tjón sem misnotkun áfengis veldur í samfélaginu og styður þannig við markmið stjórnvalda um bætta lýðheilsu og almannaheill.

Rekstur allra norrænu áfengiseinkasalanna uppfyllir lög og reglur Evrópusambandsins, þrátt fyrir áherslur ESB um frelsi í viðskiptum. Eina skilyrði ESB fyrir starfsemi norrænu einkasalanna er að þær séu reknar undir merkjum lýðheilsu og bættum hag almennings. Bæði ESB og WHO staðfesta að norræna fyrirkomulagið dregur úr neyslu áfengis og þar með skaðseminni sem misnotkun áfengis veldur einstaklingum og samfélagi.

Í samræmi við áherslur nýrrar ríkisstjórnar verður haldið áfram að hagræða í rekstri ÁTVR næstu árin. Ríkisstjórnin hyggst beita sér fyrir einfaldari stjórnsýslu og aukinni hagkvæmni og er rekstur ÁTVR þar ekki undanskilinn. Meðal annars var leitað til almennings og forstöðumanna ríkisstofnana um tillögur um hvernig mætti ná þessum markmiðum. Undirritaður sendi inn tillögu sem fólst í að einfalda lagaumgjörðina sem stýrir rekstri og starfsemi ÁTVR, en núverandi löggjöf er óþarflega flókin og óhagkvæm. Lög um ÁTVR eru í höndum þriggja ráðuneyta. Tóbakið er í höndum heilbrigðisráðuneytisins, áfengislögin í höndum dómsmálaráðuneytisins og lögin um verslun ríkisins með áfengi og tóbak í höndum fjármála- og efnahagsráðuneytisins. Öll ráðuneytin setja reglugerðir sem ÁTVR er skylt að fylgja. Tillagan fólst í að sameina lögin um verslun ríkisins með áfengi og tóbak og áfengislögin og kalla sameinuð lög „áfengisvarnarlög" til samræmis við tóbaksvarnarlögin.

Það er starfsfólkinu að þakka að ÁTVR er margverðlaunað fyrirtæki og í hópi bestu þjónustufyrirtækja landsins.

Einnig að flytja yfirstjórnina á áfengismálunum ásamt rekstri ÁTVR til heilbrigðisráðuneytisins. Þar með bæri heilbrigðisráðuneytið ábyrgð á báðum málaflokkum og hefði þannig heildaryfirsýn yfir bæði áfengis- og tóbaksmálin. Þegar hafa verið tekin skref til einföldunar á regluverkinu og nú eru áfengislögin komin til fjármála- og efnahagsráðuneytisins.

Ég færi öllu starfsfólki ÁTVR mínar bestu þakkir fyrir framúrskarandi árangur á liðnum árum. Það er starfsfólkinu að þakka að ÁTVR er margverðlaunað fyrirtæki og í hópi bestu þjónustufyrirtækja landsins. Einnig vil ég þakka starfsfólki ÁTVR samstarfið á liðnum árum og áratugum.

Ívar J. Arndal

HEILDARSTEFNA

Stefnan gildir frá 1. janúar 2024

Í heildarstefnu er lögð áhersla á þá sérstöðu sem ÁTVR er falið, það er að selja áfengi og tóbak á ábyrgan hátt og veita einstaka þjónustu. Heildarstefnan byggir á þremur meginþáttum, frábærri upplifun, jákvæðri menningu og ábyrgri starfsemi.

ÁTVR hefur sett sér stuðningsstefnur í samræmi við heildarstefnu. Hægt er að kynna sér stefnur ÁTVR á www.vinbudin.is.

Við höfum sérstöðu því okkur er falið að selja áfengi og tóbak á ábyrgan hátt og veita einstaka þjónustu

FRÁBÆR UPPLIFUN

Við veitum einstaka þjónustu með snjöllum lausnum og jákvæðu viðmóti. Fagleg ráðgjöf byggir á þekkingu og hlutleysi. Fjölbreytt vöruúrval með áherslu á gæði og sjálfbærni mætir væntingum viðskiptavina.

JÁKVÆÐ MENNING

Við sköpum heilbrigða og jákvæða vinnustaðamenningu og sýnum samstarfsfólki umhyggju. Vinnustaðurinn er heilsueflandi og markviss starfsþróun stuðlar að vellíðan og framúrskarandi þjónustu.

ÁBYRG STARFSEMI

Við erum fyrirmynd í samfélagsábyrgð og afgreiðum ekki fólk undir 20 ára aldri. Starfsemin byggir á faglegum og öguðum vinnubrögðum.

SKIPULAG OG STJÓRNUN

ÁTVR starfar eftir lögum nr. 86/2011 um verslun með áfengi og tóbak. Lögin gilda um smásölu á áfengi og heildsölu á tóbaki. Markmið laganna er þríþætt: Að skilgreina umgjörð um smásölu áfengis og heildsölu tóbaks sem byggist á bættri lýðheilsu og samfélagslegri ábyrgð. Að takmarka og stýra aðgengi að áfengi og tóbaki og draga þannig úr skaðlegum áhrifum áfengis- og tóbaksneyslu. Að vernda ungt fólk gegn neyslu áfengis og tóbaks og takmarka framboð á óæskilegum vörum.

Fjármála- og efnahagsráðherra skipar forstjóra sem fer með stjórn stofnunarinnar, ber ábyrgð á daglegum rekstri og ræður starfsfólk.

Skipuritið gildir frá 22. nóvember 2024.

Forstjóri og framkvæmdastjórar funda að jafnaði vikulega. Reglulegir starfsmannafundir starfsstöðva og fundir með stjórnendum Vínbúða eru hluti af skipulagi til að tryggja gott upplýsingaflæði.

Samskiptaforritið Workplace gegnir mikilvægu hlutverki í samskiptum á milli starfsfólks og starfsstöðva þar sem auðvelt er að miðla upplýsingum og fræðslu.

FRAMKVÆMDARÁÐ

ívar J. Arndal forstjóri forstjóri ÁTVR

Sigrún Ósk Sigurðardóttir aðstoðarforstjóri ÁTVR

Ásdís Eyrún Sigurgeirsdóttir framkvæmdastjóri

Kristján M. Ólafsson framkvæmdastjóri

Haraldur Á. Hjaltason framkvæmdastjóri

Sveinn Víkingur Árnason framkvæmdastjóri

ÁRS- OG SAMFÉLAGSSKÝRSLA

Ísland er skilgreint sem nærsamfélag, þar er öll starfsemi, allir stjórnendur eru íslenskir og búsettir á landinu. Árs- og samfélagsskýrslan gildir fyrir árið 2024 og nær yfir alla starfsemina. Skýrslan er gefin út á rafrænu formi og birt á www.vinbudin.is.

Til að leggja áherslu á réttmæta og gagnsæja upplýsingagjöf hefur samfélagsskýrslan verið rýnd og staðfest af alþjóðlega endurskoðunarfyrirtækinu Deloitte, samkvæmt alþjóðlega staðlinum ISEA 3000 (revised) með takmarkaðri vissu (e. limited assurance). Í GRI-skýrslu má sjá skjöl frá Deloitte þessu til staðfestingar.

Við gerð skýrslunnar er fylgt Global Reporting Initiative (GRI) Standards. Tilgangurinn er að skrá og miðla með gagnsæjum hætti upplýsingum sem tengdar eru samfélagslegri ábyrgð. Gerð er grein fyrir mælikvörðum í texta skýrslunnar þar sem það á við. Í skýrslunni er gerð grein fyrir xx mælikvörðum. Heildaryfirlit og mælikvarða má nálgast í sjálfbærnihluta skýrslunnar.

Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun tóku gildi 2016. Þau eru framkvæmdaáætlun í þágu mannkyns, jarðar og hagsældar. Alls eru markmiðin 17 talsins og þeim fylgja 169 undirmarkmið. ÁTVR hefur unnið með sex áherslumarkmið: heilsu og vellíðan, jafnrétti kynjanna, góða atvinnu og hagvöxt, ábyrga neyslu og framleiðslu, aðgerðir í loftlagsmálum og líf á landi. Í skýrslunni er gerð grein fyrir einstökum áherslum.

Amfori eru samtök sem hafa það að markmiði að tryggja að öll viðskipti skapi félagslegan, umhverfislegan og fjárhagslegan ávinning. Áfengiseinkasölur á Norðurlöndunum, þar með talið ÁTVR, eru aðilar að amfori. Siðareglur amfori eru lagðar til grundvallar í norræna samstarfinu (NAM – Nordic alcohol monopoly). Með aðild vilja einkasölurnar stuðla að aukinni sjálfbærni í aðfangakeðjunni og tryggja, eins og kostur er, að allar vörur sem boðnar eru til sölu séu framleiddar í samræmi við siðareglur.

Festa – miðstöð um sjálfbærni hefur það markmið að hafa auðgandi áhrif á umhverfi og samfélag. ÁTVR er meðlimur í Festu og tekur þátt í starfsemi félagsins.

Staðfesting óháðs endurskoðanda.

Ráðgjafafyrirtækið Deloitte veitir álit á ófjárhagslegri upplýsingagjöf í árs- og sjálfbærniskýrslu. Deloitte kannar með gagnaskoðun, viðtölum og úrtaksprófunum hvort upplýsingar, með vísun í GRI mælikvarða, eru réttir, með takmarkaðri vissu, og gefa út um það áritun í samræmi við staðal ISAE 3000. Skoða staðfestingu frá Deloitte (linkur)

STEFNUÁHERSLUR

Stefnuáherslur ÁTVR taka mið af þeirri sérstöðu sem fyrirtækinu er falið, það er að selja áfengi og tóbak á ábyrgan hátt og veita einstaka þjónustu.

Áherslurnar eru þrjár, frábær upplifun, jákvæð menning og ábyrg starfsemi. Í skýrslunni er gerð ítarleg grein fyrir þessum þremur stefnuáherslum, en allar miða þær að því að styðja við það einstaka hlutverk sem ÁTVR er falið.

FRÁBÆR UPPLIFUN

JÁKVÆÐ MENNING

ÁBYRG STARFSEMI

MIKILVÆGISGREINING

Árið 2024 hélt áfram markviss vinna við tvöfalda mikilvægisgreiningu í ljósi nýrra krafna á sviði sjálfbærni. Árið áður hafði verið samtal við hagsmunaaðila til að greina ytri þætti og draga fram þau sjálfbærnimálefni sem hafa mest áhrif á starfsemi fyrirtækisins.

Áhersla ársins var dýpri greining á einstökum þáttum með IRO-aðferðinni – áhrif (Impact), áhætta (Risk) og tækifæri (Opportunity). Með þeirri nálgun er unnt að forgangsraða málefnum með markvissari hætti, út frá því sem raunverulega skiptir máli – bæði fyrir hagsmunaaðila og fyrirtækið sjálft.

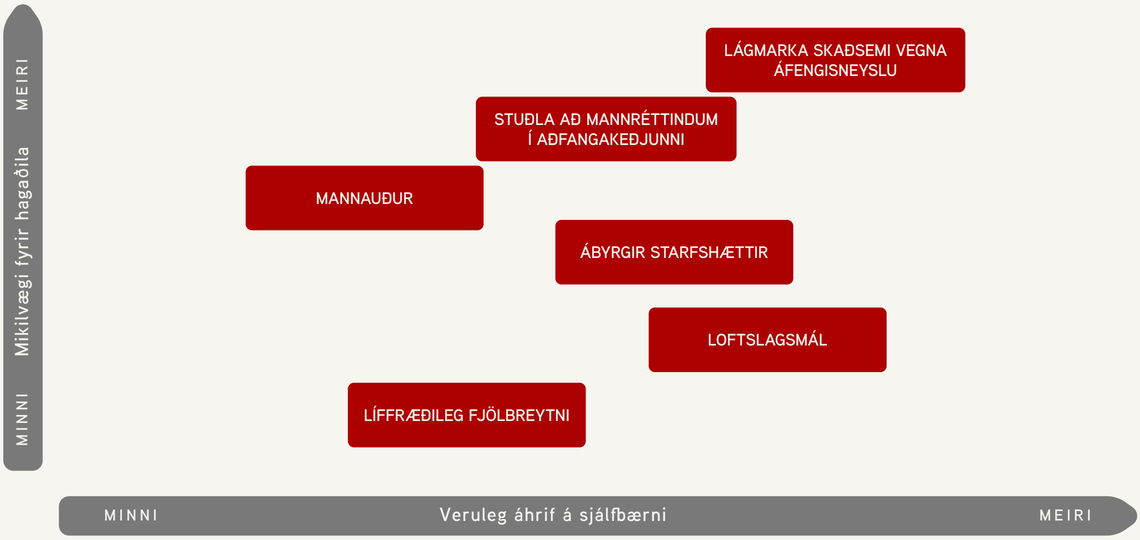

Mikilvægir þættir	GRI tilvísun
Lágmarka skaðsemi vegna áfengisneyslu	GRI 414: Skimun birgja 2016
GRI 416: Heilsa og öryggi viðskiptavina 2016	
Loftslagsmál	GRI 301: Efnisnotkun 2016
GRI 302: Orka 2016	
GRI 305: Losun 2016	
GRI 306: Úrgangur 2020	
GRI 307: Hlíting 2016	
Ábyrgir stafshættir	GRI 201: Fjárhagsleg frammistaða 2016
GRI 205: Spilling 2016	
GRI 307: Hlíting 2016	
Stuðla að mannréttindum í virðiskeðjunni	GRI 407: Félagafrelsi og kjarasamningar 2016
GRI 408: Barnaþrælkun 2016	
GRI 409: Nauðungar- og skylduvinna 2016	
Líffræðiegur fjölbreytileiki	GRI 304: Líffræðilegur fjölbreytileiki 2016
GRI 417: Markaðssetning og merkingar 2016	
Mannauður	GRI 401: Vinnuafl 2016
GRI 402: Kjaramál 2016	
GRI 403: Vinnuvernd 2018	
GRI 404: Þjálfun og menntun 2016	
GRI 405: Fjölbreytieiki og jöfn tækifæri 2016	

SJÁLFBÆRNISTJÓRNUN

MARKMIÐ OG MÆLIKVARÐAR

Stöðugt er unnið að því að þróa upplýsingar og gögn til að auðvelda stjórnendum ákvarðanatöku, auka samvinnu og yfirsýn. Mælanleg markmið eru sett fyrir flesta þætti í rekstri. Vínbúðum eru sett markmið sem birtast í skorkorti sem er öllum stjórnendum aðgengilegt, auk fjölmargra annarra gagnlegra upplýsinga sem snúa að rekstrinum.

SJÁLFBÆRNISTJÓRNUN

Í töflunni má sjá helstu markmið og mælikvarða flokkuð eftir stefnuáherslum með tilvísun í GRI mælikvarða og Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna. Einnig er í töflunni tilvísun í siðareglur alþjóðasamtakanna amfori.

	Sjálfbærnisvið		2024 Niðurstaða	2024 Markmið	2025 Markmið	GRI Standards	Heimsmarkmið	amfori (BSCI)
Ábyrg starfsemi	Skilríkjaeftirlit	Hulduheimsóknir	94	93	94	413-1	#3	#7
	Endurvinnsluhlutfall %		89	90	90	306-2	#12 #13	#12
	Losun frá umbúðum – hlutfall af seldum lítrum	gCO_2/milljón lítra	494	427	450	305-3	#12 #13	#12
	Sjálfbært val (lífrænt, lífeflt, sjálfbært og sanngjarnt)	Hlutfall af vörunúmerum %	14	15	14	304-2	#14 #15	#12
	Óútskýrð rýrnun sem hlutfall af sölu %		0,03	0,04	0,04	205-1	#8	
	Arðsemi eigin fjár í %		7,5	5	8	201-1	#8	
Jákvæð upplifun	Ánægja viðskiptavina	Íslenska ánægjuvogin	70	69	70	2-29	#4	
	Ímynd	Íslenska ánægjuvogin	67	67	67	2-29, 416-1	#17	
	Viðmót starfsfólks	Gallup – þjónustukönnun	4,6	4,6	4,6	2-29	#9	
	Þekking starfsfólks	Gallup – þjónustukönnun	4,1	4,1	4,1	2-29	#4	#4
	Ánægja með vöruval	Gallup – þjónustukönnun	3,9	-	4,0			
	Heildaránægja birgja	Birgjakönnun	Ekki mælt	3,5	3,5			
Jákvæð menning	Starfsánægja	Gallup vinnustaðagreining	4,19	4,33	4,25	2-7, 407-1	#5 #10	#11
	Helgun starfsfólks	Gallup vinnustaðagreining	4.27	4,23	4,27	2-7	#5 #10	#6
	Stofnun ársins – heildareinkunn	Stofnun ársins	4,25	4,37	4,30	2-7	#5 #10	#6
	Jafnrétti	Stofnun ársins	4,57	4,67	-	2-7	#5 #10	#6
	Stjórnun	Stofnun ársins	4,30	4,45	4,35			
	Ánægja með vinnustaðamenningu	Stofnun ársins	4,27	-	4,30			
	Skammtímafjarvera vegna veikinda og veikinda barna sem hlutfall af unnum klst. %		3,5	3,2	3,5	403-2	#3 #11	#7

VÍNBÚÐIN

FRÁBÆR UPPLIFUN

Frábær upplifun 22
Ánægja viðskiptavina 23

Vefurinn og samfélagsmiðlar.......................... 24
Fjöldi viðskiptavina... 25
Ábyrgt vöruval 27
Norrænt samstarf á sviði samfélagsábyrgðar 27
Ábyrgt vöruval.. 27
Sérstakar áherslur í vöruvali.. 29
Gæðaeftirlit vöru 29
Samskipti við birgja 29

Vínbúðir ársins 30

FRÁBÆR UPPLIFUN

Við veitum einstaka þjónustu með snjöllum lausnum og jákvæðu viðmóti. Fagleg ráðgjöf byggir á þekkingu og hlutleysi. Fjölbreytt vöruúrval með áherslu á gæði og sjálfbærni mætir væntingum viðskiptavina.

ÁNÆGJA VIÐSKIPTAVINA

Til að mæla ánægju viðskiptavina er Vínbúðin þátttakandi í Íslensku ánægjuvoginni. Þar fæst mikilvægur samanburður við fyrirtæki á almennum markaði. Það var ánægjulegt að einkunn Vínbúðarinnar hækkaði á milli ára úr 67,9 í 69,7.

Önnur ekki síður mikilvæg mæling er þjónustukönnun Gallup sem framkvæmd er fyrir hverja Vínbúð. Tilgangurinn er að fá fram skoðun viðskiptavina á þjónustu, viðmóti, þekkingu og vöruvali.

Mikilvægustu mælikvarðarnir eru ánægja með þjónustu og viðmót starfsfólks. Niðurstöðurnar eru almennt góðar og sem dæmi eru 87% viðskiptavina ánægðir með þjónustuna og 94% telja viðmót starfsfólks gott. Niðurstöður allra kannana eru rýndar með það að markmiði að halda því sem vel er gert og leita leiða til að gera betur.

Á heildina litið, hversu ánægð(ur) eða óánægð(ur) ertu með þjónustu Vínbúðarinnar?

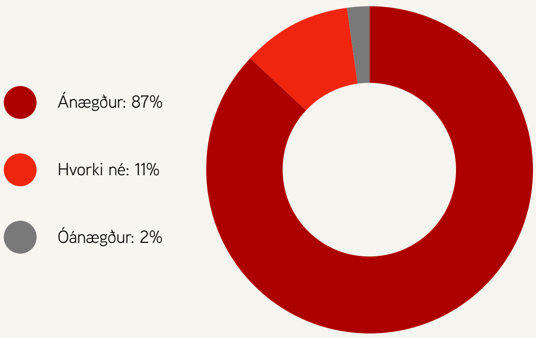

Þjónustukönnun Gallup meðal viðskiptavina Vínbúðanna ágúst – október 2024. Mælt á kvarðanum 1-5.

Hversu gott eða slæmt finnst þér viðmót starfsfólks Vínbúðanna almennt vera?

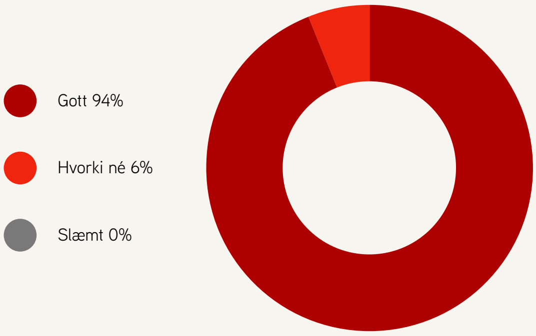

Þjónustukönnun Gallup meðal viðskiptavina Vínbúðanna ágúst – október 2024. Mælt á kvarðanum 1-5.

VEFURINN OG SAMFÉLAGSMIÐLAR

Á www.vinbudin.is má finna mikið af praktískum upplýsingum, svo sem opnunartíma og staðsetningu Vínbúða. Greinagóðar vörulýsingar eru á öllum vörum og auk þess má á einfaldan hátt sjá vöruval hverrar Vínbúðar og birgðastöðu eftir Vínbúð. Birgðastaðan uppfærist reglulega og á vöruspjaldi sést hvenær birgðastaðan var uppfærð. Á síðunni eru einnig greinagóðar upplýsingar um starfsemina, meðal annars lög og reglur sem um hana gilda. Einnig er hægt að finna Vínbúðina á Instagram (vinbudin.is) og Facebook (Vínbúðin).

Veislureiknivélin er öflugt tæki til að aðstoða viðskiptavini við að áætla rétt magn af víni fyrir veislur. Vínráðgjöf og matur skipar stóran sess við að hjálpa viðskiptavinum að tengja saman vín og mat. Á síðunni er öflugur uppskriftavefur þar sem hægt er að fá tillögur að vínum sem henta með hverjum rétti.

Á mínum síðum er hægt að gera vefpantanir og sjá stöðu þeirra. Vöruval í Vefbúð hefur aukist jafnt og þétt. Auk vara í vöruvali Vínbúðanna er hægt að velja úr rúmlega 700 tegundum af vörum í sérpöntun. Í heildina geta viðskiptavinir valið úr rúmlega 4200 tegundum í Vefbúð og fengið afhent sér að kostnaðarlausu í Vínbúð að eigin vali, í vöruhúsi á Stuðlahálsi eða á skilgreindum afhendingarstöðum. Á mínum síðum er hægt að setja vörur á topplista, gefa einkunn og skrifa minnisatriði.

ÁTVR rekur sjö afhendingarstaði fyrir vefpantanir á landsbyggðinni; á Bíldudal, Borgarfirði eystri, Grenivík, Grímsey, Hrísey, Raufarhöfn og Þingeyri. Afhendingarstaðirnir eiga það allir sameiginlegt að þar er langt að sækja þjónustu í næstu Vínbúð.

vinbudin.is
2.225
þúsund heimsóknir á árinu

FJÖLDI VIÐSKIPTAVINA

Alls fengu tæplega 5,1 milljónir viðskiptavina þjónustu hjá Vínbúðunum. Viðskiptavinum fækkaði um 3,5% á milli ára, á sama tíma og sala áfengis í lítrum talið minnkaði um 4,2%. Flestir viðskiptavinir koma í lok vikunnar, á föstudögum og laugardögum, eða um 49% af heildarfjölda viðskiptavina.

Hlutfall viðskiptavina eftir dögum

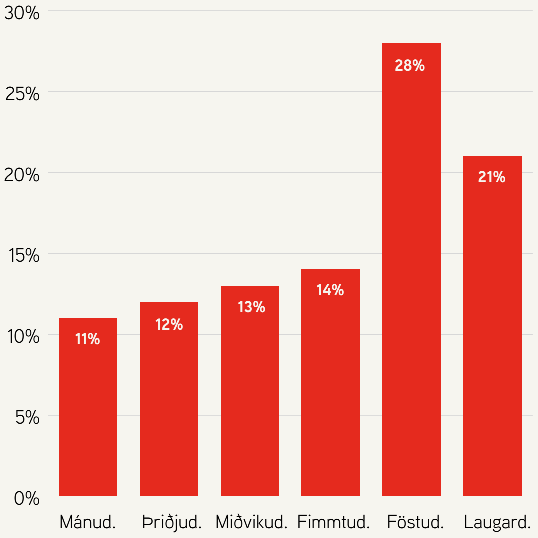

Á www.vinbudin.is er birt yfirlit yfir annatíma sem endurspeglar fjölda viðskiptavina eftir dögum og eftir álagstímum innan dagsins. Yfirlitið er gagnlegt fyrir viðskiptavini, til dæmis þá sem óska eftir meiri þjónustu í rólegu umhverfi.

Annatími

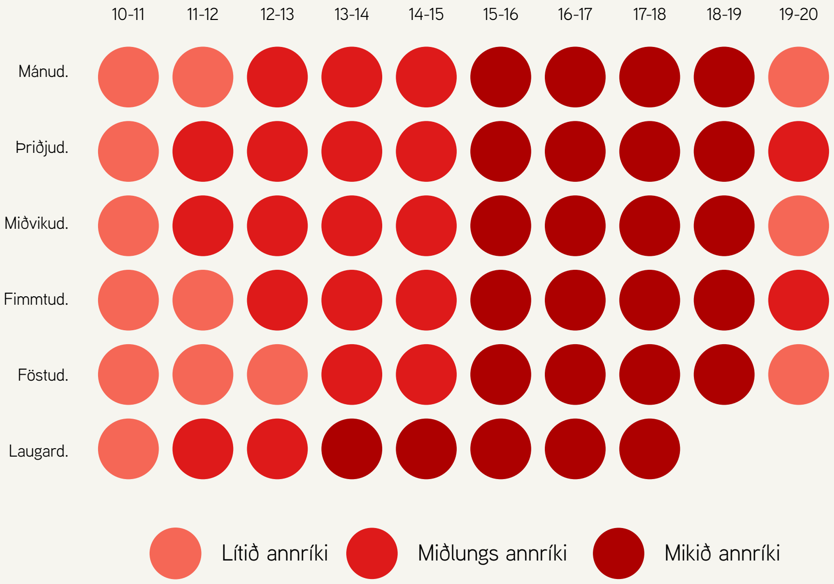

Flestir viðskiptavinir heimsóttu Vínbúðirnar 23. desember, en þann dag komu rúmlega 42 þúsund viðskiptavinir í Vínbúðirnar. Að jafnaði eru aðrir söluháir dagar 30. desember, föstudagurinn fyrir verslunarmannahelgi og miðvikudagurinn fyrir páska. Fjöldi viðskiptavina þessa annasömu daga var á bilinu 35 til 41 þúsund. Til samanburðar er meðalfjöldi viðskiptavina á hefðbundnum föstudegi um 28 þúsund.

Fjöldi viðskiptavina flokkað eftir stærstu dögum ársins ásamt meðalfjölda á föstudegi til samanburðar.

5.065.509
viðskiptavinir

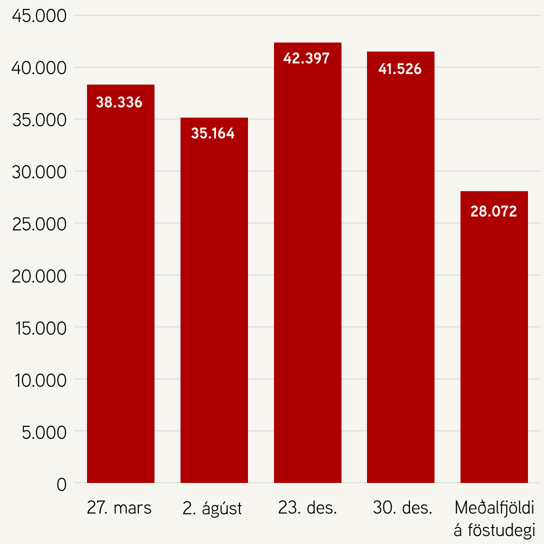

Vínbúðirnar hvetja viðskiptavini til að hugsa um umhverfið og hafa fjölnota burðarpoka meðferðis frekar en kaupa nýja. Sala fjölnota burðarpoka var um 9% minni á milli ára, en alls seldust um 230 þúsund pokar á árinu.

	2024	2023	% breyting
Seldir lítrar	22.699.350	23.687.898	-4,2%
Fjöldi viðskiptavina	5.065.509	5.248.162	-3,5%
Fjölnota burðarpokar	229.453	252.345	-9,1%
Hlutfall viðskiptavina sem kaupa fjölnota poka	4,5%	4,8%	-5,8%

4,5%
viðskiptavina kaupa fjölnota burðarpoka

229.456
fjölnota pokar seldir

ÁBYRGT VÖRUVAL

NORRÆNT SAMSTARF Á SVIÐI SAMFÉLAGSÁBYRGÐAR

Árið 2009 hófu norrænu áfengiseinkasölurnar Alko í Finnlandi, Systembolaget í Svíþjóð, Vinmonopolet í Noregi, Rúsdrekkasøla Landsins í Færeyjum og ÁTVR samstarf á sviði samfélagsábyrgðar. Fyrirtækin hafa sett sér sameiginleg markmið um mannréttindi í aðfangakeðjunni og umhverfismál. Á árinu bættist kanadíska einkasalan SAQ í umhverfishluta norræna samstarfsins.Allar einkasölurnar eru meðlimir í alþjóðasamtökunum amfori, en markmið þeirra er að tryggja aukna samfélagsábyrgð í aðfangakeðjunni í samræmi við siðareglur samtakanna, en þær hafa verið til viðmiðunar í samstarfi fyrirtækjanna.

Markmiðið er að vera leiðandi á sviði ábyrgðar og sjálfbærrar þróunar við framleiðslu áfengis og minnka umhverfisáhrif, bæði í aðfangakeðjunni og starfsemi fyrirtækjanna. Samstarfið hefur aukist jafnt og þétt undanfarin ár og aukin áhersla verið lögð á siðferðilegar grundvallarreglur í aðfangakeðjunni, auk umhverfis- og loftslagsmála. Í samvinnu við hagsmunaaðila er áhersla á að bera kennsl á og bregðast sameiginlega við mikilvægum áhættum sem eru til staðar í aðfangakeðjunni. Mögulegar mikilvægar áhættur eru meðal annars vinnuvernd, félagafrelsi og réttur til kjarasamninga, mismunun, nauðungarvinna og mansal, mannsæmandi laun og vinnutími.

Allar einkasölurnar eru meðlimir í alþjóðasamtökunum amfori, en markmið þeirra er að tryggja aukna samfélagsábyrgð í aðfangakeðjunni í samræmi við siðareglur samtakanna, en þær hafa verið til viðmiðunar í samstarfi fyrirtækjanna.

ÁBYRGT VÖRUVAL

Vöruval Vínbúðanna byggir á reglugerð um vöruval, innkaup og dreifingu ÁTVR á áfengi (nr.1106/2015) með síðari breytingum. Eftirspurn viðskiptavina ræður í grunninn mestu um vöruval Vínbúðanna. Vöruvalið skiptist í þrjá megin söluflokka: kjarna, reynslu og sérflokk. Auk þeirra eru smærri tímabundnir flokkar sem tengjast almennt tímabilum eða árstíðum. Kjarni er megin söluflokkurinn og myndar grunn að vöruvali hverrar Vínbúðar sem er endurmetið þrisvar á ári.

Reynsluflokkur er ætlaður nýjum vörum og fær dreifingu í fjórar Vínbúðir við upphaf sölu. Ef reynsluvara nær tilteknu söluviðmiði færist hún í kjarna og fær um leið dreifingu í fleiri Vínbúðir.

Sérflokki er ætlað að bjóða vöruúrval sem byggir á fjölbreytni og gæðum til að mæta væntingum viðskiptavina.

4.211
vörur með söluhreyfingu á árinu

1.152
nýjar vörur í reynslusölu á árinu

Kjarni er megin söluflokkurinn og myndar grunn að vöruvali hverrar Vínbúðar. Vöruval í kjarna er endurmetið þrisvar á ári.

Reynsluflokkur er ætlaður nýjum vörum og fær dreifingu í fjórar Vínbúðir við upphaf sölu. Ef reynsluvara nær tilteknu söluviðmiði færist hún í kjarna og fær um leið dreifingu í fleiri Vínbúðir.

73% viðskiptavina ánægðir með vöruvalið

Sérflokki er ætlað að bjóða vöruúrval sem byggir á fjölbreytni og gæðum til að mæta væntingum viðskiptavina.

Vörur frá **56** löndum

Vínbúðum er skipt í stærðarflokkana K1 til K9 eftir fjölda vörutegunda í vöruvali. Í minnsta flokknum, K1, eru að lágmarki 100 vörur í grunnvöruvali en í þeim stærsta, K9, eru að lágmarki 1.500 vörur. Vöruval minnstu Vínbúðanna er þó nær því að vera 200 vörur í heildina. Í Vínbúðinni Heiðrúnu er hægt að nálgast allar vörur í vöruvali, sem eru rúmlega 3300. Í Heiðrúnu hefur verið komið fyrir sérstöku hitastýrðu svæði fyrir léttvín í hærri gæðaflokkum.

Markaðshlutdeild Vínbúðaflokka í heildarsölu Vínbúða

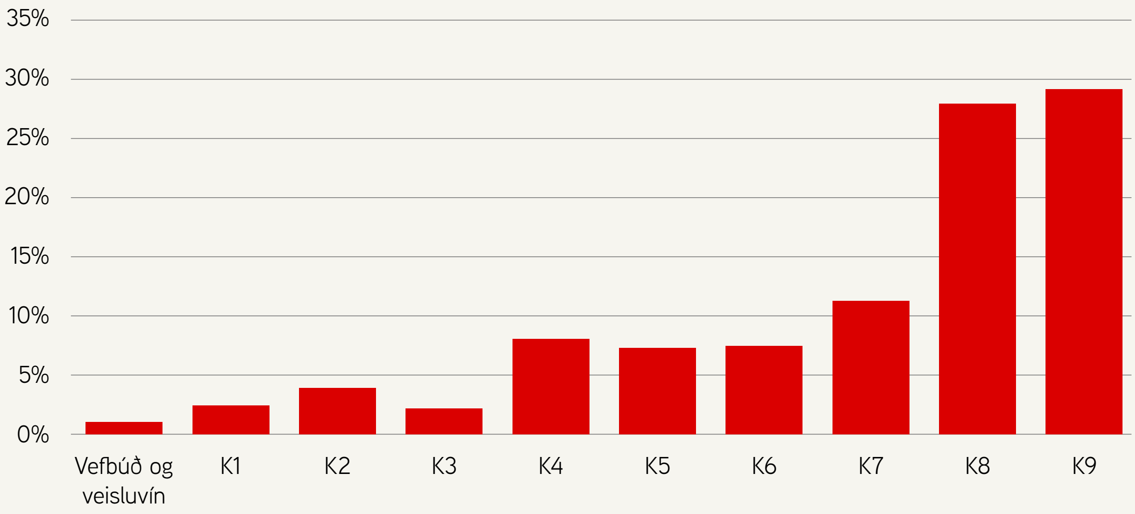

Vínbúðir flokkaðar eftir stærð

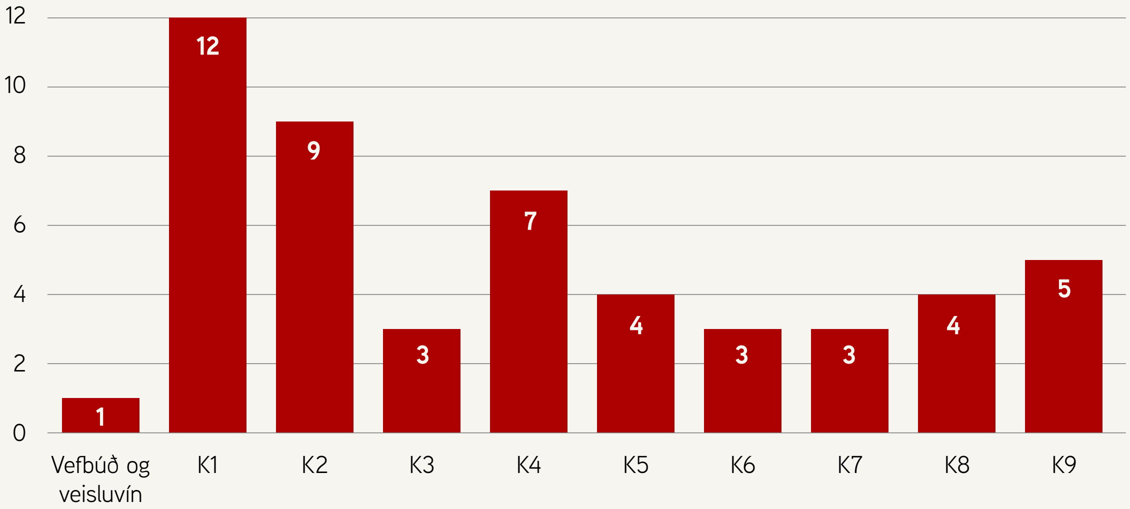

Þegar litið er á hlutdeild Vínbúða í heildarsölu þá hafa K1 - K5 Vínbúðir, vefbúð og veisluvín um 23% hlutdeild af heildarsölu Vínbúða. Ef hins vegar er horft til fjölda Vínbúða þá eru 35 af 50 Vínbúð í K1 – K5, eða 70%.

SÉRSTAKAR ÁHERSLUR Í VÖRUVALI

ÁTVR hefur sett sér markmið þar sem leitast er við að bjóða vörur sem framleiddar eru í sátt við samfélag og umhverfi og að fræða viðskiptavini um slíkar vörur. Í Vínbúðunum og á vef eru vörur merktar með yfirheitinu sjálfbært val. Þetta eru vörur sem hlotið hafa viðurkennda vottun um að framleiðsla þeirra sé lífræn, sjálfbær (sustainable), bíódínamísk eða sanngjörn. Tekið er mið af sérfræðivinnu norrænu einkasalanna þegar ákvarðað er hvort vottun sé almennt viðurkennd og fái þar með merkingu sem sjálfbært val.

GÆÐAEFTIRLIT VÖRU

Allar vörur fara í gegnum skoðun og gæðaeftirlit áður en þær eru samþykktar í sölu. Það er gert til að tryggja að þær uppfylli formskilyrði laga og reglna. Vörugæði og neysluöryggi eru meginstoðir í ábyrgri starfsemi ÁTVR. Fjöldi skilaðra eininga á árinu voru 2.337, sem er 14% samdráttur á milli ára. Flest vöruskil má rekja til korkskemmda. Af hverjum 100 þúsund seldum einingum var um fimm skilað. Fjöldi innkallana á árinu var 13. Helstu orsakir voru frávik í gæðum.

SAMSKIPTI VIÐ BIRGJA

Þeir aðilar sem hafa leyfi til innflutnings áfengis geta sótt um að koma vöru í sölu í Vínbúðir. Áður en viðskipti geta hafist þurfa birgjar að gera stofnsamning við ÁTVR. Samningurinn tekur til allra vörukaupa frá birgjum og veitir jafnframt aðgang að þjónustuvef sem eingöngu er ætlaður birgjum. Samningurinn kveður einnig á um réttarstöðu aðila á grundvelli reglugerðar um vöruval, innkaup og dreifingu ÁTVR á áfengi (Nr. 1106/2015).

Á þjónustuvef hafa birgjar yfirsýn yfir stöðu umsókna, geta nálgast söluskýrslur og allar nauðsynlegar upplýsingar og almennar fréttir sem snúa að samskiptum við birgja. Í byrjun desember féll dómur í Hæstarétti þar sem fellt var úr gildi ákvæði reglugerðar um að mæla eftirspurn vöru eftir framlegð. Fjármálaráðuneytið mun í kjölfarið breyta reglugerð nr. 1105/2015 í samræmi við niðurstöðu dómsins. GRI 205-1

VÍNBÚÐIR ÁRSINS

Öllum Vínbúðum er sett mælanleg markmið um meðal annars skilríkjaeftirlit, ánægju með þjónustu, viðmót starfsfólks, rýrnun og gæðaeftirlit.

Vínbúðunum er skipt í þrjá flokka eftir fjölda tegunda í vöruvali: stærri, milli stórar og minni Vínbúðir. Alls eru 16 Vínbúðir í flokki þeirra stærri, 13 í milli stærð og 21 í flokki minnstu Vínbúða. Niðurstöður mælinganna eru birtar mánaðarlega og eru öllum stjórnendum aðgengilegar.

Viðurkenningar eru veittar starfsfólki þeirra Vínbúða sem bestum árangri ná. Að þessu sinni var Vínbúðin Mosfellsbæ valin Vínbúð ársins í flokki stærri Vínbúða, Vínbúðin Akranesi og Vínbúðin Flúðum voru jafnar í flokki milli stórra Vínbúða og Vínbúðin Ólafsvík varð hlutskörpust í flokki minni Vínbúða. Auk þess voru veitt hvatningarverðlaun í ár þar sem Vínbúðin Eiðistorgi fékk viðurkenningu fyrir 100% árangur í skilríkjaeftirliti samfellt í tvö ár.

Vínbúð ársins í flokki
stærri Vínbúða 2024
MOSFELLSBÆR

flokki
ða 2024
ES

Vínbúð ársins í
flokki stórra
Vínbúða 2024
FLÚÐIR

JÁKVÆÐ MENNING

Jákvæð menning.. 34
Starfsánægja.. 35
Góð heilsa.. 35
Greining og tölur 35
Slys og fjarvistir vegna veikinda 37
Fræðsla og starfsþróun..................................37
Kjarasamningar 37
Jafnlaunavottun 38

Við sköpum heilbrigða og jákvæða vinnustaðamenningu og sýnum samstarfsfólki umhyggju. Vinnustaðurinn er heilsueflandi og markviss starfsþróun stuðlar að vellíðan og framúrskarandi þjónustu

STARFSÁNÆGJA

Lögð er áhersla á að skapa jákvæða vinnustaðamenningu, þar sem ríkir góður starfsandi og starfsfólk leggur sig fram um að veita viðskiptavinum framúrskarandi þjónustu. Á árinu gerði Gallup tvær vinnustaðagreiningar sem mæla helgun starfsfólks. Gallup mælir helgun með því að meta hversu vel vinnustaðurinn mætir tólf lykilþörfum starfsfólks. Helgað starfsfólk er tilfinningalega tengt vinnustaðnum, það vinnur af ástríðu, er virkt og áhugasamt. Helgun skilar sér í virkari þátttöku á vinnustað, minni fjarveru og aukinni tryggð. Niðurstaða helgunar fyrir fyrirtækið í heild var 4,27 á kvarðanum 1 til 5.

Stofnun ársins er samræmd könnun stofnana í eigu ríkisins. Könnunin mælir starfsánægju auk fjölmargra annarra þátta sem snúa að stjórnun og starfsumhverfi. Könnunin var að þessu sinni framkvæmd á tímabilinu október til desember 2024. Könnunin er unnin af Gallup og er samstarfsverkefni Sameykis, fjármála- og efnahagsráðuneytisins, Reykjavíkurborgar og fjölmargra stofnana. Í tilviki ÁTVR er öllu fastráðnu starfsfólki boðið að taka þátt, óháð stéttarfélagi. ÁTVR hafnaði í fimmta sæti í flokki stórra stofnana, með 90 starfsmenn eða fleiri, með heildareinkunnina 4,25. Stofnanir í fimm efstu sætunum fá nafnbótina Fyrirmyndarstofnun ársins.

Siðareglur gegna mikilvægu hlutverki við að skerpa á ábyrgð starfsfólks og undirstrika mikilvægi þess að allir hagsmunaaðilar njóti sanngirni og jafnræðis. Við upphaf starfs eru siðareglur kynntar fyrir starfsfólki auk þess sem þær eru aðgengilegar á www.vinbudin.is.

GÓÐ HEILSA

ÁTVR er umhugað um heilsu og vellíðan starfsfólks. Með markvissum aðgerðum er starfsfólk hvatt til að huga að bæði andlegri og líkamlegri heilsu, t.d. með því að bjóða upp á styrki og fjölbreytta fræðslu. Einn liður er að hvetja starfsfólk til að taka þátt í vinnustaðakeppnunum Lífshlaupinu og Hjólað í vinnuna. Starfsfólki er boðið að gera samgöngusamninga þar sem markmiðið er tvíþætt: að hvetja starfsfólk til aukinnar hreyfingar og minnka umhverfisáhrif. Starfsfólk sem gerir samgöngusamning skuldbindur sig til að ferðast til og frá vinnu með vistvænum hætti meirihluta vikunnar.

Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um Sjálfbæra þróun, sjálfbærar borgir og samfélög númer 11, Heilsu og vellíðan númer 3, og Aðgerðir í loftslagsmálum númer 13, fléttast inn í samgöngumálin. Það leiðir af sér minna svifryk, minni útblástur, minni gatnaskemmdir, styttri umferðartíma og betri andlega og líkamlega heilsu.

Starfsfólki er boðið upp á heilsufarsmat þar sem mældur er blóðþrýstingur, kólesteról og blóðsykur, auk viðtals þar sem rætt er um almenna líðan, álag og streitu.

GREINING OG TÖLUR

Í árslok var 481 starfsmaður á launaskrá. Konur eru fleiri í starfsmannahópnum eða 271 á móti 209 körlum og tvö með hlutlaust kyn. Ráðningarformin eru tvö: fastráðning, sem getur bæði verið fullt starf eða hlutastarf, og tímavinna. Tímavinnustarfsfólk vinnur almennt á álagstímum seinni hluta vikunnar, í sumarafleysingum og um jól.

Á árinu voru 94 nýráðningar: 50 konur og 44 karlar. Af þeim voru 58 enn í starfi við árslok. Alls höfðu 36 af nýráðnum hætt störfum á árinu, þar af 22 karlar og 14 konur. Flestar nýráðningar voru í tímavinnu (86 af 94), 8 í fastráðningu. Starfsfólk undir 20 ára aldri er ekki ráðið til starfa.

Á árinu fengu 616 starfsmenn greidd laun. Ársverk voru 315 og fækkaði um 18 ársverk á milli ára.

Starfsmannavelta fyrirtækisins í heild var 27%. Meiri starfsmannavelta er hjá tímavinnufólki en í hópi fastráðinna.

616 fengu greidd laun árið 2024

315 ársverk voru unnin árið 2024

Allt starfsfólk ÁTVR

44% 56%

MEÐAL-STARFSALDUR 6 ÁR

MEÐALALDUR 38 ÁR

Fastráðið starfsfólk

MEÐAL-STARFSALDUR 10 ÁR

MEÐALALDUR 44 ÁR

Tímavinnustarfsfólk

MEÐAL-STARFSALDUR 3 ÁR

MEÐALALDUR 34 ÁR

Almennt

MEÐAL-STARFSALDUR 6,5 ÁR

MEÐALALDUR 39,5 ÁR

Alls tóku 15 starfsmenn fæðingarorlof árið 2024; tólf karlar og þrjár konur. Tíu karlmenn hafa snúið aftur til starfa að loknu fæðingarorlofi, einn er enn í orlofi og einn hefur látið af störfum. Ein kona er enn í fæðingarorlofi og tvær eru komnar aftur til starfa.

SLYS OG FJARVISTIR VEGNA VEIKINDA

Markmiðið er að halda vinnustaðnum öruggum og slysalausum. Það náðist ekki alveg í ár, eitt vinnuslys varð á vinnustað en ekkert til og frá vinnu.

Í viðverukerfi er haldið utan um fjarveru starfsfólks vegna veikinda og veikinda barna. Fjarveru vegna veikinda er skipt í langtíma- og skammtímafjarveru. Langtímafjarvera er fjarvera lengri en tvær vikur samfellt. Skammtímafjarvera vegna veikinda og veikinda barna var alls 3,5% á árinu og hækkaði um 0,1% á milli ára.

FRÆÐSLA OG STARFSÞRÓUN

Mikil áhersla er lögð á starfþróun til að efla þekkingu sem stuðlar að starfsánægju og framúrskarandi þjónustu. Vöruþekking er þungamiðja fræðslunnar. Samtals voru fræðslustundir 3.674, umreiknað í 12 stundir á stöðugildi. Fræðslukerfið Eloomi gerir það að verkum að starfsfólk getur nálgast alla fræðslu með rafrænum hætti óháð búsetu.

Fræðsluflokkur	Fjöldi starfsfólks	Konur	Karlar	Námskeiðs-stundir	Meðal-fjöldi tíma á stöðu-gildi
Vöruþekking	1.740	62%	38%	1.886	6,0
Önnur fræðsla, góð heilsa og lífsleikni	981	66%	34%	981	3,1
Önnur fræðsla, þ.m.t. íslensku- og lyftaranámskeið	775	66%	34%	807	2,6
Samtals	**3.496**	**65%**	**35%**	**3.674**	**12**

Í þjónustukönnunum eru viðskiptavinir spurðir um upplifun sína á þekkingu starfsfólks. Ánægjulegt er að sjá að 84% viðskiptavina telja starfsfólk Vínbúðanna búa yfir mjög eða frekar mikilli þekkingu. Eingöngu 2% telja þekkinguna mjög eða frekar litla.

Að jafnaði er öllu starfsfólki boðið tvö starfsmannasamtöl á árinu. Þar gefst starfsmanni og stjórnanda tækifæri til að ræða meðal annars endurgjöf, verkefni, samskipti og líðan.

KJARASAMNINGAR

Öll starfsemi ÁTVR er á Íslandi og því er ekki talin hætta á að brotið sé á réttindum starfsfólks varðandi samningsrétt eða þátttöku í stéttarfélögum. Allt starfsfólk er í stéttarfélagi. (GRI 407)

ÁTVR virðir mannréttindi og fylgir lögum og reglum sem gilda um réttindi og skyldur opinberra starfsmanna. Fjármála- og efnahagsráðherra, fyrir hönd ríkisins, gerir kjarasamning við viðkomandi stéttarfélög. Starfsfólk fær greidd laun í samræmi við kjarasamninga, fyrir utan forstjóra en laun hans eru ákvörðuð af fjármála- og efnahagsráðherra. Gerðir hafa verið stofnanasamningar um nánari útfærslur kjarasamnings við annars vegar Sameyki og hins vegar einstök félög háskólamenntaðra starfsmanna.

Ráðningarformin eru tvö: tímabundin ráðning og fastráðning. Uppsagnafrestur starfsfólks er samkvæmt

kjarasamning ólíkur eftir ráðningarformi; einn mánuður hjá tímavinnustarfsfólki en almennt þrír mánuðir fyrir fastráðna.

Starfsfólk sem ráðið var til starfa fyrir gildistöku starfsmannalaganna sem sett voru í júní 1996, getur átt rétt til biðlauna ef starf þeirra verður lagt niður.

JAFNLAUNAVOTTUN

ÁTVR hefur sett sér jafnlaunastefnu og birt jafnréttisáætlun. Markmið jafnlaunastefnu er að allt starfsfólk hljóti jöfn laun og sömu kjör fyrir sömu eða jafnverðmæt störf, óháð kyni, þjóðerni eða öðrum órökstuddum þáttum. Jafnréttisáætlun er ætlað að stuðla að jafnrétti kynjanna, jafnri stöðu þeirra og virðingu. ÁTVR leggur áherslu á að allir fái notið sín án tillits til kynferðis, kynþáttar, trúarbragða, aldurs eða búsetu. Jafnréttisáætlun ÁTVR byggir á lögum nr. 150/2020 um jafna stöðu og jafnan rétt kynja.

JAFNLAUNAVOTTUN | 2024–2027

ÁTVR hlaut fyrst jafnlaunavottun haustið 2018 og hefur endurnýjað vottunina árlega síðan, nú síðast haustið 2024. Í vottun felst jafnframt skuldbinding til að vinna að stöðugum umbótum, hafa eftirlit með viðmiðum og bregðast við ef upp koma frávik.

ÁBYRG STARFSEMI

Ábyrg starfsemi 42
Skilríkjaeftirlit 43
Grænt bókhald 44
Umbúðir 44
Orkunotkun 47
Líffræðileg fjölbreytni 49
Loftslagsmál og loftslagsbókhald 50
Losunarsvið 1 – Bein losun 52
Losunarsvið 2 – Óbein losun 54
Losunarsvið 3 – Óbein losun 54
Kolefnishlutleysi 61
Umhverfislög og reglur 61
Rekstur 62
Hagnaður og sölutölur 62
Sala tóbaks 62
Tóbak 63
Framkvæmdir 63
Vörumeðhöndlun og dreifing 63

Við erum fyrirmynd í samfélagsábyrgð og afgreiðum ekki fólk undir 20 ára aldri. Starfsemin byggir á faglegum og öguðum vinnubrögðum.

Samfélagleg ábyrgð hjá ÁTVR

2015 G4
Ársskýrsla 2014 í samræmi við GRI sjálfbærnivísa – G4

2016
Þátttaka í Loftslagsyfirlýsingu Festu og Reykjavíkurborgar
Ársskýrsla gefin út á rafrænu formi
Jafnlaunavottun
Kuðungurinn

2017
Græn skref í ríkisrekstri innleidd í allt fyrirtækið
Könnun á samfélagsábyrgð

2018
Jafnlaunavottun ÍST 85:2012
ÁTVR tilnefnt til loftslags-verðlauna Reykjavíkurborgar

2019
Áætlað kolefnisspor umbúða birt á vinbudin.is

2020
Norræn ráðstefna um vatn og mannréttindi
Sölu plastpoka hætt
Jafnlaunavottun endurnýjuð

2021
Sölu einnota burðarpoka hætt
Jafnlaunavottun 2021-2024

2022
Vegvísir í loftslagsmálum
Vegvísir í samfélagsmálum
Staðfesting á ófjárhagslegum upplýsingum

2023
Vinna við mikilvægisgreiningu
Viðmiðunargreining á stöðlum

2024
Viðurkenndar vottanir vörusafns
Endurnýjun jafnlaunavottunar

SKILRÍKJAEFTIRLIT

Mikilvægur þáttur í ábyrgri starfsemi er að tryggja að viðskiptavinir hafi náð 20 ára aldri. Til að efla starfsfólk í skilríkjaeftirliti eru framkvæmdar hulduheimsóknir. Viðskiptavinir á aldrinum 20 – 23 ára versla í Vínbúðunum og skila niðurstöðum til rannsóknaraðila um hvort viðkomandi hafi þurft að framvísa skilríkjum. Hulduheimsóknir eru framkvæmdar í öllum Vínbúðum á höfuðborgarsvæðinu og á Selfossi, í Reykjanesbæ og á Akureyri. Árangur hulduheimsókna var mjög góður eða 94% en markmiðið er að árangurinn sé ekki undir 93%.

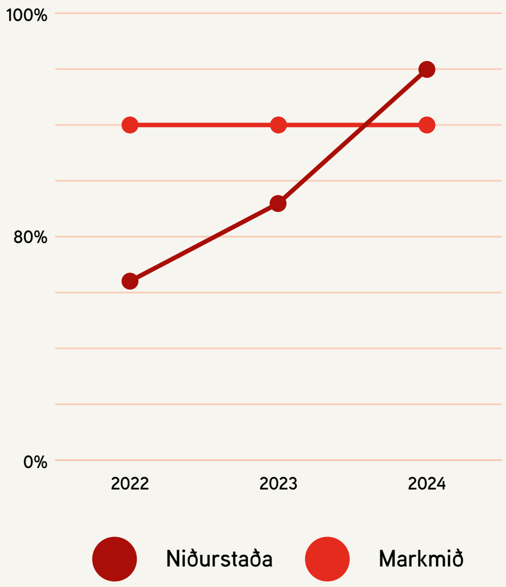

GRÆNT BÓKHALD

ÁTVR heldur grænt bókhald, er jafnframt þátttakandi og skilar inn tölum í Grænt bókhald hjá Umhverfisstofnun. Vistvæn innkaup eru samstarfsvettvangur opinberra aðila, en markmið verkefnisins er að stuðla að vistvænum innkaupum og þar með grænum ríkisrekstri. Græn skref er leið fyrir opinbera aðila að vinna markvisst að umhverfismálum eftir skýrum gátlistum. Skrefin eru fimm og fæst viðurkenning frá Umhverfisstofnun eftir hvert skref. Allar Vínbúðir, auk höfuðstöðva og dreifingarmiðstöðvar, hafa innleitt skrefin fimm. Í töflunni má sjá þætti sem mældir eru, breytingu á milli ára og markmið sem sett var fyrir árið.

	2023	2024	Markmið 2024	
Prentun				
Skrifstofupappír	3,4	3,9		kg/stg.
Prentun, umhverfisvottur	100%	100%		hlutfall
Einnota vörur				
Pappamál	33	29	30	kg/stg.
Ræstiefni				
Sólar ehf.	100%	100%	100%	hlutfall
Ræstivörur	93%	81%	90%	hlutfall
Umbúðir				
Margnota burðarpokar	10.653	10.109	*	stk./Mltr
Strekkfilma	436	307	430	stk./Mltr

UMBÚÐIR

<u>Aðfangakeðjan og endurvinnsla skiptir ÁTVR miklu máli.</u>

ÁTVR er hluthafi og einn af stofnendum Endurvinnslunnar hf. Hlutverk hennar er meðhöndlun allra einnota drykkjarvöruumbúða á Íslandi. Skil á drykkjarvöruumbúðum var 92% af seldum umbúðum. Á árinu voru tæplega 51 milljón einingar seldar í Vínbúðunum.

Niðurstaða lífsferilsgreiningar á vörusafni sem ÁTVR vann ásamt áfengiseinkasölunum á Norðurlöndum, sýndi að mestu umhverfisáhrifin voru af umbúðum. Þar komu glerumbúðir verst út.

<u>Á meðfylgjandi mynd má sjá samanburð á kolefnisspori umbúða g/L af CO_2</u>

VENJULEGT GLER 0.75 l/540 g	LÉTTGLER 0.75 l/420 g	PLAST 0.5 l/25 g	ÁLDÓS* 0.5 l/16 g	POKI 1,5 l	FERNA 1 l	KASSI 3 l
675	**525**	**167**	**153**	**96**	**85**	**70**

g CO_2 e/l

*Hér byggist útreikningurinn á upplýsingum úr annarri gagnaveitu.

Til upplýsinga fyrir viðskiptavini þá eru birtar á vöruspjaldi allra léttvínstegunda á www.vinbudin.is, þyngd umbúðanna og áætlað kolefnisspor þeirra. Þar skiptir þyngd glersins mestu máli. Sameiginleg áhersla norðurlandanna hefur verið á að framleiðendur noti léttgler, það er léttara en 420 g, sérstaklega fyrir vörur sem framleiddar eru í miklu magni. Miðað við selda lítra er 40% af víni í 750 ml. glerflöskum; rauðvín, hvítvín og rósavín, í léttgleri. Heildarlosun frá umbúðum var 11.206 tonn CO2 og minnkaði um 9%. Markmiðið er að minnka kolefnisspor-ið um 50% árið 2030 miðað við viðmiðunarárið 2020.

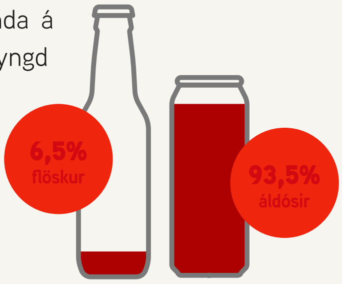

Losun frá umbúðum – 11.206 tCO_2

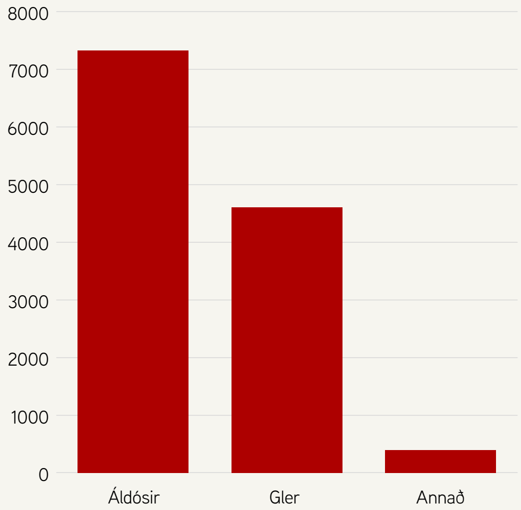

Heildarlosun umbúða tCO_2/Mltr

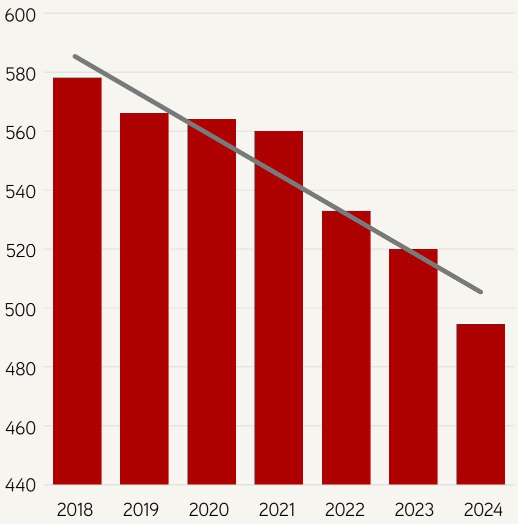

Markmiðið er að draga úr losun um 7% árlega miðað við selda lítra. Árangur næst meðal annars með fjölgun söluhárra tegunda í léttgleri og einnig má búast við að á næstu árum verði aukið framboð af víni í öðrum umbúðargerðum sem hafa minni umhverfisáhrif en gler.

Hlutfall losunar á selda milljón lítra lækkaði um 5,3%, fór úr 520 í 494 (tCO2/milljón lítra). Hlutfall bjórs í álumbúðum fór úr 92,5% í 93%. Líkt og í víni má búast við að aðrar umbúðargerðir, svo sem pappi og plast, ryðji sér til rúms fyrir bjór, til að mynda var á árinu seldur fyrsti bjórinn í plastflösku.

Markmið – losun CO_2 g/milljón seldra lítra

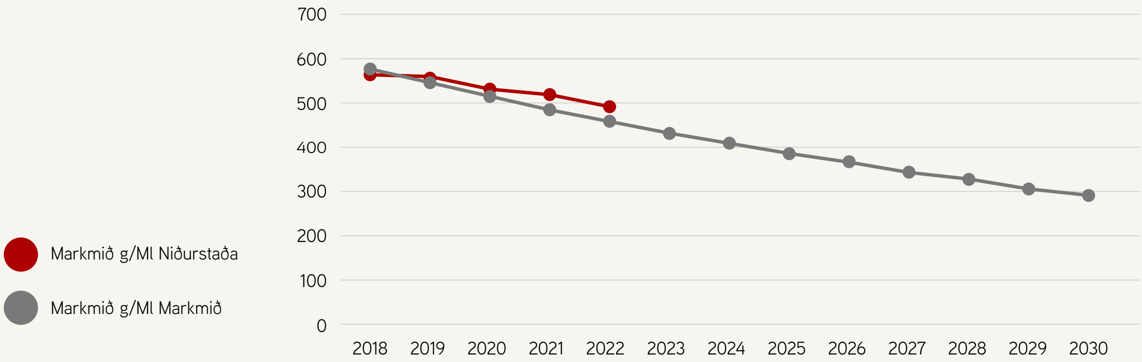

Til að ná markmiði um 50% samdrátt í kolefnislosun umbúða og stefna á Parísarsamkomulagið um 1,5 gráðu hlýnun, þarf að ná 7% árangri á hverju ári.

Fjöldi eininga eftir umbúðum 2022–2024

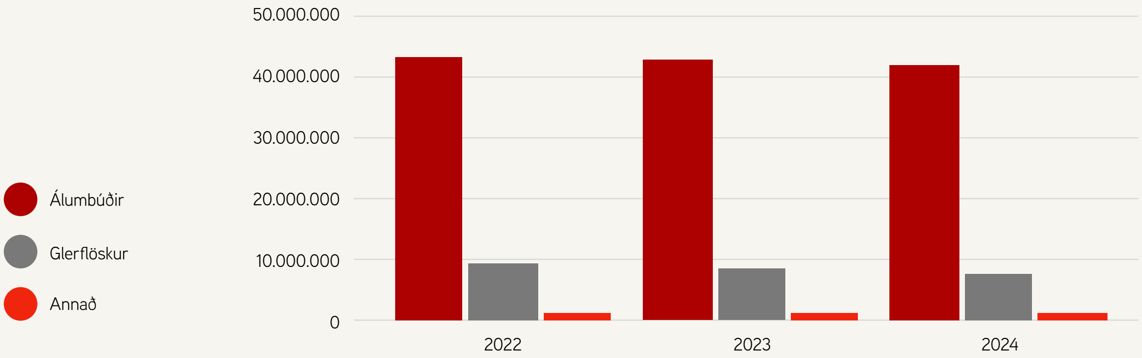

Skil eftir tegundum umbúða hjá Endurvinnslunni og Sorpu

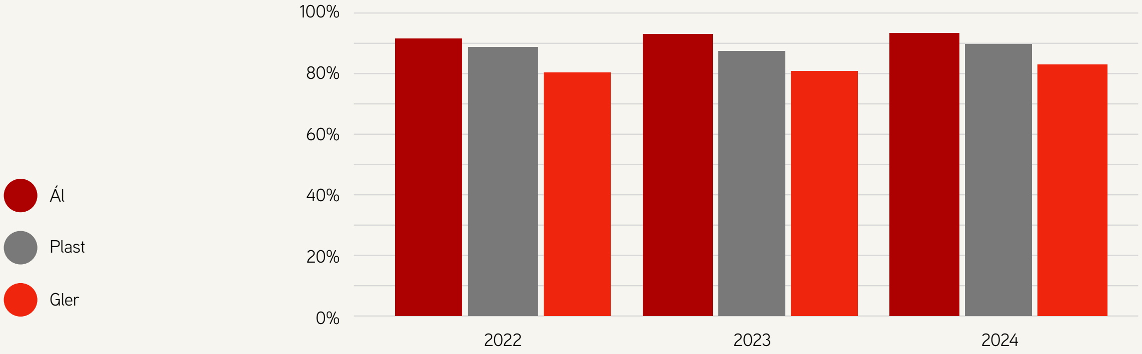

Gögn eru byggð á upplýsingum frá Endurvinnslunni hf., sem annast söfnun og flokkun drykkjarumbúða í gegnum skilagjaldskerfið.

Bjór – losun CO_2 g/Mlt og hlutfall álumbúða

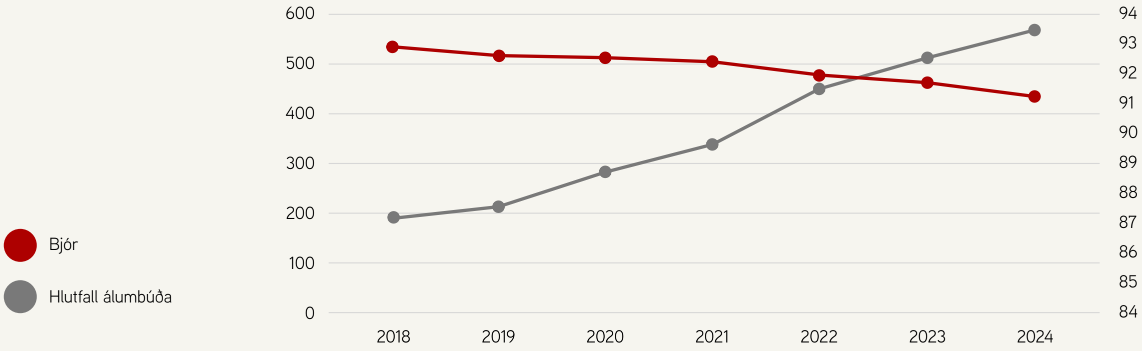

Hægt er að sjá upplýsingar um áfengissölu á vef Vínbúðanna, þar er hægt að sjá m.a. sölu út frá umbúðum.

ORKUNOTKUN

Á Stuðlahálsi eru höfuðstöðvar, dreifingarmiðstöð og Vinbúðin Heiðrún og þar er um þriðjungur af heildar raforkunotkun. Sérstakt hússtjórnarkerfi stýrir álagi og vaktar hita og rafmagnsnotkun. Rafmagnsnotkun á Stuðlahálsi var sambærileg notkun 132 heimila (658.381 kWst) og hækkaði um 9% milli ára. Alls eru 22 hleðslustöðvar fyrir rafbíla á lóðinni. Ástæða fyrir aukningu eru bygginga- og viðhaldsframkvæmdir og með aukinni rafbílaeign er fyrirsjáanlegt að rafmagnsnotkun muni halda áfram að aukast.

Heitt vatn samsvaraði notkun 124 heimila (70.852 m^3) og hækkaði um 4% á milli ára. Veðurfar hefur almennt mikil áhrif á heitavatnsnotkun sem getur skýrt að hluta breytingar á milli ára.

Orkunotkun á Stuðlahálsi

	2023	2024	Markmið 2024	Mism. 23/24	CO_2 [tonn]	Útreikningar
Rafmagn	601	658	600	9%	5,1	MWst
Heitt vatn	39.213	40.434	34.000	3%	17,5	m^3
Heitt vatn – snjóbræðsla	28.895	30.418	25.000	5%	13,2	m^3

Rafmagnsnotkun Vínbúða

Rafmagnsnotkun er að fullu þekkt á Stuðlahálsi og því sem samsvarar 66% heildarfermetrafjölda Vínbúða. Almenn raforkunotkun var 764 MWst á þessum fermetrum. Í leiguhúsnæði er rafmagn almennt hluti af leiguverði og því ekki fullnægjandi vitneskja um notkunina þar. Þekkt rafmagnsnotkun hækkaði um 4% á milli ára og var rúmlega 1,4 GWst.

Umreiknað miðað við heildarfermetrafjölda húsnæðis er áætluð almenn notkun rafmagns rúmlega 1,8 GWst á ári. Útblástur gróðurhúsalofttegunda vegna notkunar raforku er 15 tonn CO_2.

Rafmagn - kWst

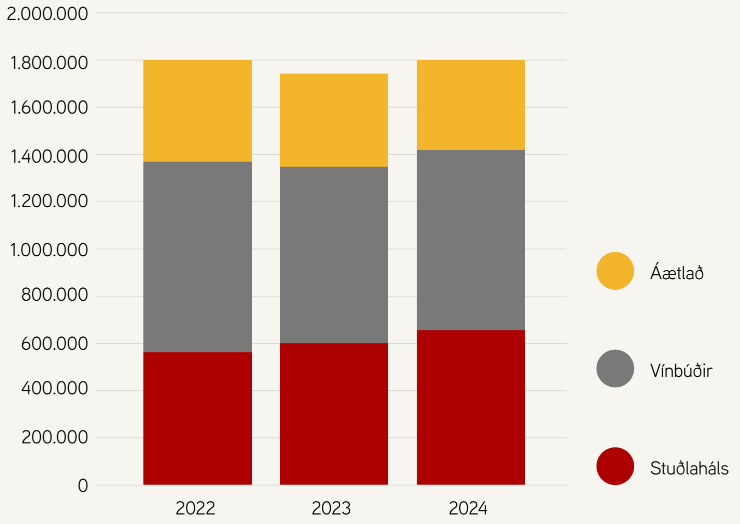

Heitt vatn – m^3

Vitneskja um heitavatnsnotkun er sömu takmörkunum háð og vitneskja um rafmagnsnotkun. Heitavatnsnotkun er að fullu þekkt á Stuðlahálsi og 52% af heildarfermetrafjölda Vínbúða. Heitavatnsnotkunin var 46.525 m^3 fyrir þessa fermetra.

Heildarnotkun er áætluð 161.043 m^3 og hækkaði um 2,8% á milli ára. Helsta ástæðan er snjór og kuldi yfir vetrartímann. Útblástur gróðurhúsalofttegunda vegna notkunar hitaorku er 70 tonn CO_2.

Þann 1. janúar 2023 varð sú breyting á í tengslum við kaup á raforku í landinu að upprunaábyrgðir raforku hættu að fylgja endurgjaldslaust með þeirri orku sem sölufyrirtækin keyptu á heildsölumarkaði. ÁTVR keypti ekki græna raforku af Orkusölunni. Markaðsbundin losun raforku er því 1.055 tCO_2.

Heitt vatn – m^3

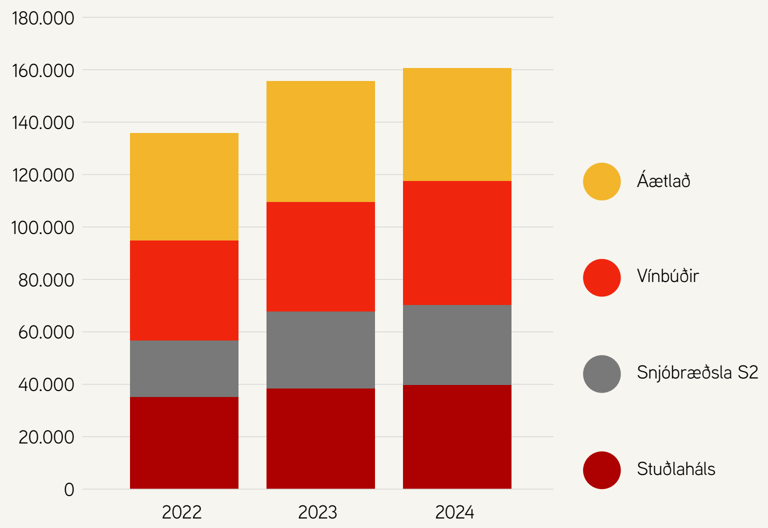

Raforka og heitt vatn – allt fyrirtækið

	2023	2024	Eining	Mismunur 23/24	Útreikningar
Áætluð heildar almenn raforkunotkun	1.747	1.813	MWst	4%	
Raforka - staðbundinn stuðull	8,54	8,54	g CO_2íg/kWst	0%	Umhverfisstofnun 2024
Raforka - markaðsbundinn stuðull	510,7	581,8	g CO_2íg/kWst	4%	Orkustofnun 2021 og 2022
Raforka - staðbundin losun	14,9	15,5	CO_2 tonn	18%	
Raforka - markaðsbundin losun	892,2	1.055,0	CO_2 tonn	3%	
Áætluð heitavatnsnotkun	156.712	161.043	m^3		
Heitt vatn – losunarstuðull	434	434	g CO_2íg/m^3	0%	Umhverfisstofnun 2024
Heitt vatn – kolefnisspor	68	70	CO_2 tonn	3%	
Vínbúðir – almenn raforkunotkun	78	77	kWst/m^2	-1%	

Í allri starfseminni er lögð áhersla á orkusparnað og að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda. Það fléttast inn í Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna númer 7, Sjálfbær orka, og númer 13, Aðgerðir í loftslagsmálum.

Innleiðing á LED lýsingu á Stuðlahálsi er lokið og í Vínbúðunum hefur markvisst verið unnið að innleiðingu og eru allar verslanir komnar með LED lýsingu. Sama gildir um skilti Vínbúðanna.

Almenn raforkunotkun á fermetra í Vínbúðum lækkaði á milli ára, fór úr 78 kWst/fm í 77 kWst/m^2.

Samantekt á notkun á endurnýjanlegum og óendurnýjanlegum orkugjöfum í kWst.

	Magn 2024	Stuðull	2023 kWst	2024 kWst	Breyting
Heitt vatn – m3	161.043	44,4	6.958.013	7.150.309	3%
Raforka – kWst	1.813.369	1	1.746.804	1.813.369	4%
Díselolía – ltr.	47.804	10.73	536.361	512.937	-4%
Bensín – ltr.	2.703	9,5	9.823	25.679	161%
			9.251.001	**9.502.294**	3%

LÍFFRÆÐILEG FJÖLBREYTNI

Áhersla er lögð á að bjóða vörur sem framleiddar eru í sátt við samfélag og umhverfi. Til að auka gagnsæi fyrir neytendur eru sérstakar merkingar í Vínbúðunum fyrir vottaðar vörur. Í þeim flokki eru vörur sem hafa vottun um lífræna ræktun, sjálfbæra framleiðslu, bíódínamíska ræktun og vottun um sanngjarna framleiðslu. Einnig verður tekið mið af umhverfisvænum umbúðum, svo sem áli, plasti og pappa með vistvænum vottunum.

Rannsókn sem unnin var af Ecogain AB fyrir norrænu áfengiseinkasölurnar (NAM) sýnir að lífrænir og lífefldir búskaparhættir stuðla betur að líffræðilegri fjölbreytni og jarðvegsheilbrigði en hefðbundinn búskapur.

Vottaðar vörur

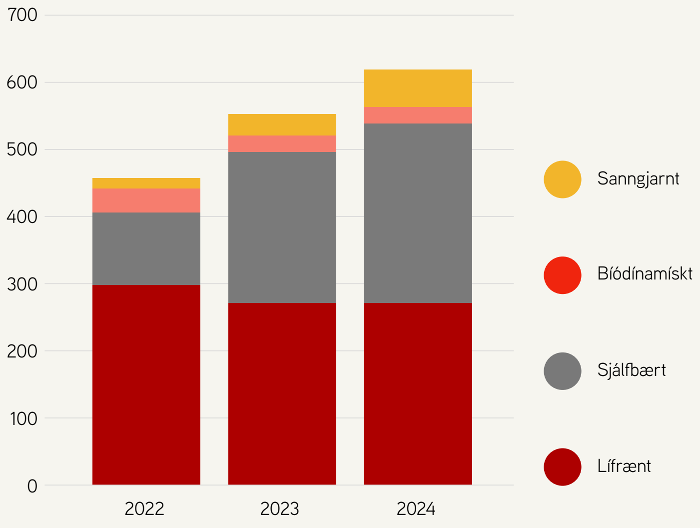

Alls hafa 52 vottanir hlotið viðurkenningu hjá NAM, og sér Intertek í Svíþjóð um að meta hvort vottanir uppfylli viðmið til að komast í þennan hóp. Viðmiðin taka til umhverfislegra þátta í ræktun og framleiðslu, auk mannréttinda og stjórnarhátta.

Vottaðar vörur nema 14,1% af öllum vörunúmerum í vörusafni en hlutfallið er 4,3% þegar miðað er við selda lítra.

Algengustu vottunarmerkin í hverjum flokki eru: Eu Organic með 211 vottanir, Equitas 57 í sjálfbærni, Demeter 18 í bíódínamík og Wieta með 8 í sanngjarnri framleiðslu.

Í stefnuvísi NAM til 2030 er markmið að meirihluti vörusafnsins hafi faggilda vottun frá óháðum þriðja aðila. Stefnan leggur jafnframt áherslu á að upplýsa og þar með hvetja viðskiptavini til að velja frekar vottaðar vörur.

Líffræðileg fjölbreytni er grundvallaratriði fyrir heilbrigði vistkerfa, velferð samfélaga og sjálfbærni fyrirtækja.

LOFTSLAGSMÁL OG LOFTSLAGSBÓKHALD

ÁTVR hefur sett sér loftslagsstefnu í samræmi við lög um loftslagsmál nr. 70/2021. Stefnan tók gildi 1. janúar 2022. Í stefnunni eru markmið um samdrátt í losun gróðurhúsalofttegunda og kolefnisjöfnun starfseminnar ásamt aðgerðum til að ná settum markmiðum.

Á línuritinu hér fyrir neðan eru loftslagsmarkmið til ársins 2030. Flokkað er eftir losun frá fólksbílum, vörubílum (sem er stærsti hlutinn), sendiferðabílum og kælimiðlum. Til viðmiðunar er lína sem sýnir rauntölu beinnar losunar. Markmiðið er að draga úr beinni losun um 40% miðað við árið 2016, í samræmi við markmið Parísarsáttmálans.

Bein losun til 2030

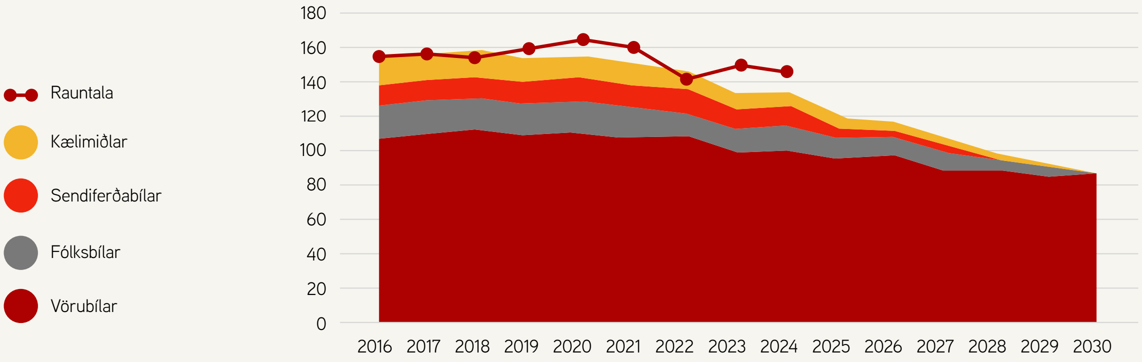

Komið er til móts við alla beina losun með fjárfestingum í kolefnisverkefnum hjá Kolviði og SoGreen.

Kolviður býður upp á kolefnisbindingu með skógrækt með vottuðum kolefniseiningum, sem eru ekki kolefnisjöfnun heldur styrkur til kolefnisverkefna. Alls voru keyptar 113 kolefniseiningar hjá Kolviði.

SoGreen er íslenskt nýsköpunarfyrirtæki sem er að hefja framleiðslu nýrra tegunda kolefniseininga á heimsvísu: Kolefniseininga sem myndast með því að tryggja stúlkum í tekjulágum ríkjum menntun. Kolefniseiningarnar myndast við þá forðun í losun gróðurhúsalofttegunda sem verður þegar stúlkum er tryggð menntun. Menntun er ein áhrifaríkasta leiðin til þess að fyrirbyggja hjónabönd barna og þungun táningsstúlkna og þannig er hægt að vinna gegn fólksfjölgun og fátækt.

ÁTVR hefur gert 5 ára samning og keypti 50 kolefniseiningar hjá SoGreen. Þegar þær einingar verða virkar og vottaðar einingar munu þær vera taldar fram á móti losun.

Losun

ÁTVR gerir sér grein fyrir því að loftslagsbreytingar af mannavöldum eru staðreynd. Með því að skrifa undir yfirlýsingu um loftslagsmál skuldbindur fyrirtækið sig til að draga úr losun í starfsemi sinni. Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna númer 13, Verndun jarðarinnar, er hér í öndvegi.

ALLUR
beinn útblástur er kolefnisjafnaður

Allur beinn útblástur er kolefnisjafnaður. Hann er 145 tonn og flug 18 tonn í losunarsviði 3, alls 163 tonn.

Umhverfisáhrif vegna vörudreifingar skiptast annars vegar í losun koltvísýrings vegna eldsneytisbrennslu og hins vegar slit á vegum. Langtímamarkmið ÁTVR er að draga úr notkun jarðefnaknúinna bifreiða.

Á www.vinbudin.is má finna nánari upplýsingar um stöðu loftslagsmála og uppfærast tölurnar reglulega. Stefna ÁTVR er að vera fyrirmynd í samfélagslegri ábyrgð og mynda jákvætt kolefnisspor sem styður náttúruna.

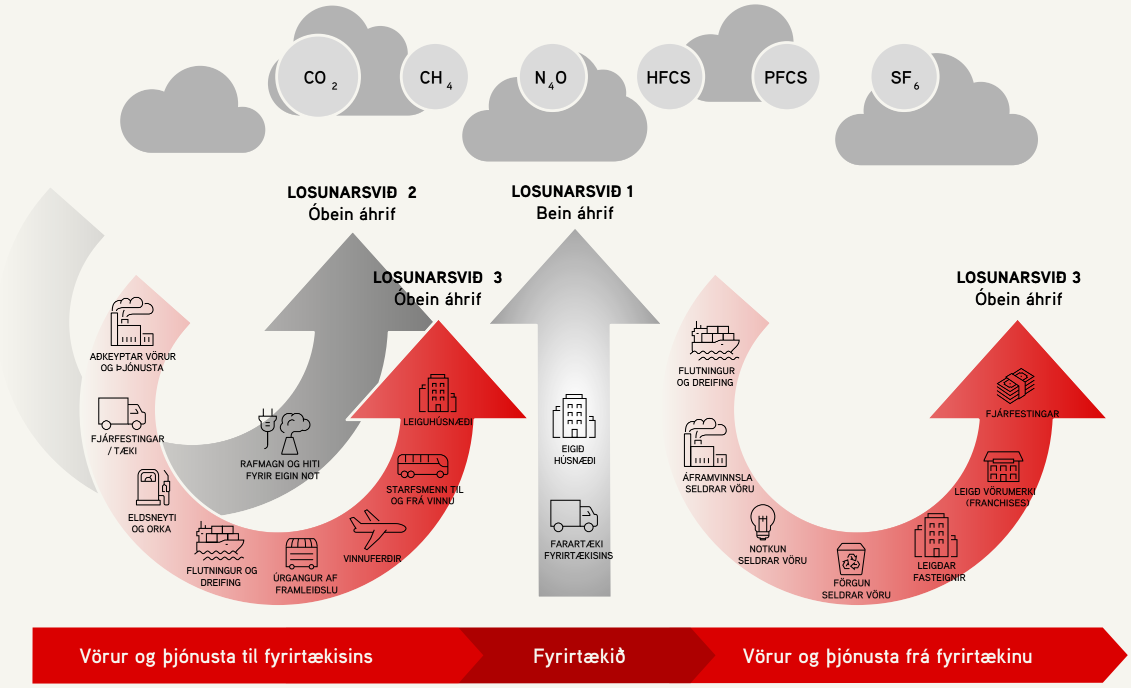

LOSUNARSVIÐ 1 – BEIN LOSUN

Akstur

Í árslok voru 50 Vínbúðir í rekstri. Alls voru seldir 22,7 milljónir lítra af áfengi sem var dreift miðlægt frá dreifingarmiðstöð á Stuðlahálsi. Dreifingin er tvíþætt; 79% er dreift á eigin bílum og 21% af flutningum eru boðnir út. Eigin bílar flytja vörur um höfuðborgarsvæðið, Borgarnes, Akranes, Suðurnes og Suðurland að Hvolsvelli. Tóbaki er dreift með eigin bílum á höfuðborgarsvæðinu en önnur dreifing er boðin út. Alls voru keyptir 47.804 lítrar af díselolíu og 2.703 lítrar af bensíni. Samdráttur í kolefnislosun var 2 tonn CO_2 á árinu.

Alls eru níu díselbílar, þrír rafbílar og tveir tengiltvinnbílar í notkun í árslok. Við útreikninga á beinni losun frá bifreiðum er notaður losunarstuðullinn 2,72 fyrir dísel og 2,34 fyrir bensín. Þessar tölur eru fengnar frá Losunarstuðlum Umhverfisstofnunar.

79%
áfengis flutt með eigin bílum ÁTVR

Jarðefnaeldsneyti

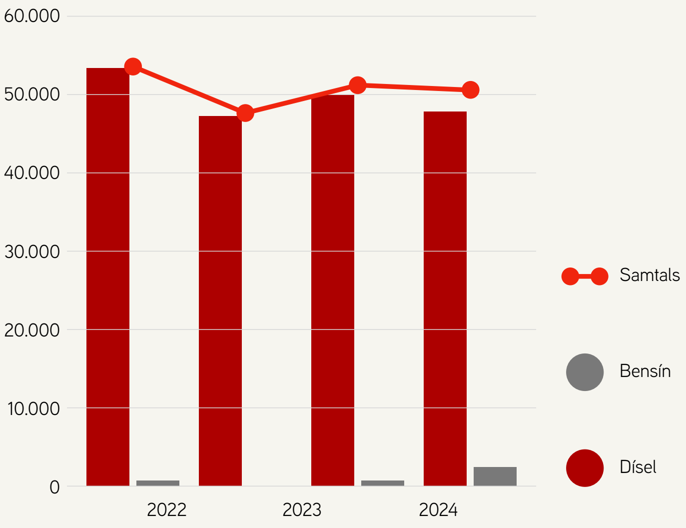

Kælimiðlar

Kælar í Vínbúðum eru 16. Verið er að breyta kælimiðlum úr R404a í CO_2. Kælimiðillinn R404a var notaður í öllum kælirýmum, hann hefur ekki áhrif á ósonlagið heldur mikil gróðurhúsaáhrif. Losun af einu kg af R404a hefur sömu áhrif og 3.922 kg af koldíoxíði (1 x 3.922 GWP (e. Global Warming Potential)). Kælikerfin eru lokuð, engin óhöpp urðu í kælimiðlum á árinu. Í kerfunum eru 10 kg af kælimiðli. Notast er við sömu aðferð og í Danmörku þar sem áætlað er að 3% tap sé af kælimiðli á ári. Því er áætlað að 9 tonn af koldíoxíð ígildum (CO_2íg.) losni á ári. Skipt var í CO_2 kælimiðil í Vínbúðinni Álfabakka á árinu. Enn eru 8 Vínbúðir með R404a kælimiðla, þeim verður skipt út á næstu árum.

Fjárfesting til kolefnisverkefna

Bein heildarlosun er 145 tonn af CO_2 og er kolefnið bundið hjá Kolviði og forðað hjá SoGreen. Binding hjá Kolviði samsvarar því að gróðursetja 950 tré.

Kolefnisspor ÁTVR – bein losun CO_2-ígildi í tonnum

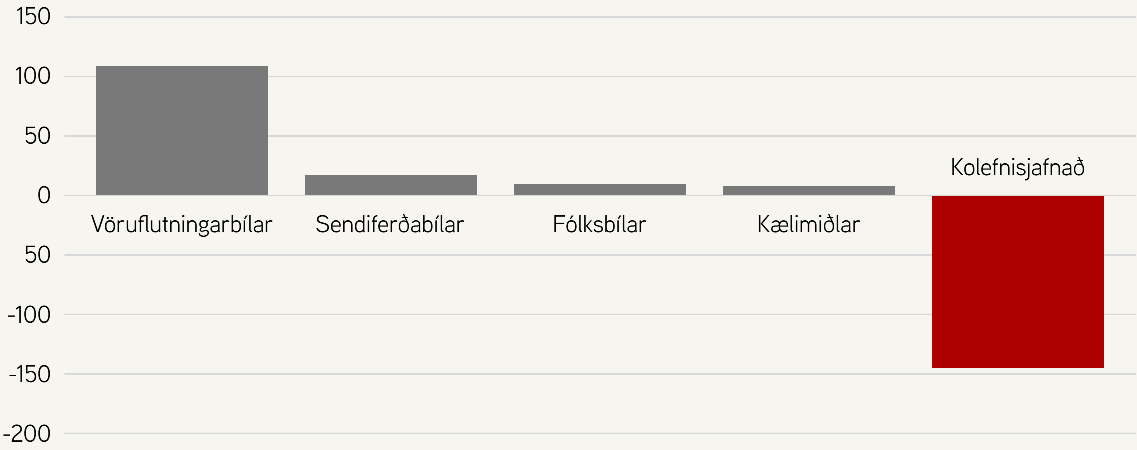

Losun á losunarsviði 1

CO_2-ígildi í tonnum

Tonn CO_2 – Umfang 1	Áhrif	2023	2024	Breyting 23/24
Eigin fólksbílar	BEIN	9	10	11,1%
Eigin flutningabílar	BEIN	114	109	-4,4%
Eigin sendiferðabílar	BEIN	15	17	13,3%
Kælimiðlar	BEIN	11	9	-18,2%
Samtals:		**149**	**145**	**-2,7%**

LOSUNARSVIÐ 2 – ÓBEIN LOSUN

Raforku- og varmanotkun

Rafmagnsnotkun á Stuðlahálsi og í Vínbúðunum jókst. Áætlað er að notaðar hafi verið rúmlega 1,8 GWst rafmagn og 161 þúsund rúmmetrar af heitu vatni fyrir allan rekstur. Áætlaður útblástur er að 15 tonn CO2 losni við framleiðslu rafmagns og 70 tonn CO2 við framleiðslu á heitu vatni.

1,8
GWst rafmagn fyrir allan rekstur

Orkunotkun
CO_2-ígildi í tonnum

Tonn CO_2 – Losunarsvið 2	Áhrif	2023	2024	Breyting 23/24
Orkunotkun	ÓBEIN-2	83	85	3,0%

LOSUNARSVIÐ 3 – ÓBEIN LOSUN

Loftslagsmarkmið í virðiskeðjunni

Forstjórar áfengiseinkasalna á Norðurlöndum undirrituðu stefnuvísi (e. RoadMap) til ársins 2030. Þar er markmiðið að draga saman losun í virðiskeðjunni, losunarsviði 3, um 50% viðmiðunarár 2020.

Það náðist góður árangur á árinu og fyrirtækið á réttri leið að markmiði.

Virðiskeðjan - Langtímamarkmið um 50% samdrátt í losun

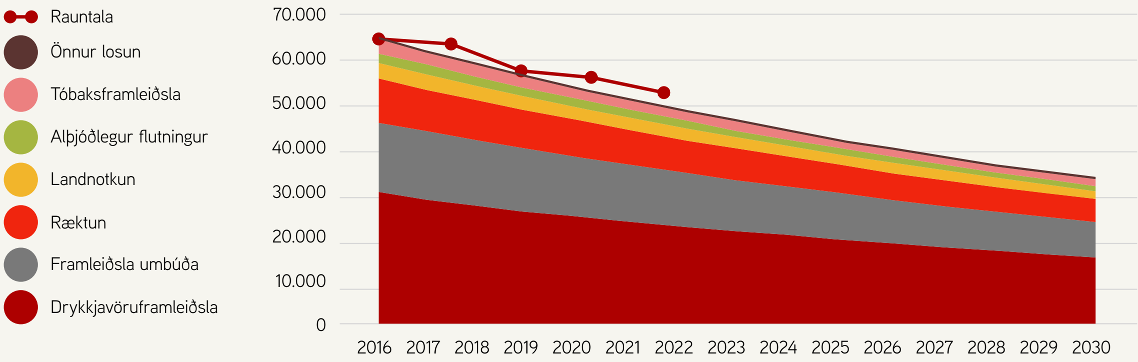

Umbúðir vörusafns

11.933
tonn, heildar kolefn-isspor umbúða

Vörusafn áfengis hefur stærsta kolefnissporið, 50.222 tCO_2íg og er 96% af heildarlosun fyrirtækisins. Árið 2014 hófst vinna við lífsferilsgreiningu á vörusafni norrænu áfengiseinkasalanna, þá kom í ljós að umbúðir sköpuðu stærsta kolefnissporið. Eftir frekari greiningu var niðurstaðan sú að glerumbúðir skili stærsta sporinu.

Árið 2023 létu norrænu áfengiseinkasölurnar framkvæma nýja lífsferilgreiningu. Greiningin

byggir á nákvæmari og áreiðanlegri aðferð en áður. Niðurstöðurnar sýna að heildarlosun er hærri en sú sem var reiknuð árið 2023. Út frá nýjum gögnum var losunin frá 2020 til 2024 endurreiknuð.

Á árinu var unnið að gerð aðferðafræði við verkefnið kolefnisspor vöru (PCF) og mun vinna halda áfram næstu ár. Markmiðið er að draga úr losun og auka sjálfbærni og verður lykilverkfæri til að stefna að kolefnishlutleysi og mæta síauknum kröfum neytenda og lagaumhverfisins um loftslagsábyrgð.

Heildar kolefnisspor innri og ytri umbúða er 11.933 tonn og minnkaði um 9% milli ára.

ÁTVR hefur reiknað heildar kolefnisspor rekstrarins og er það 52.446 tonn CO_2íg. Langstærsti hlutinn er í virðiskeðjunni, losunarsviði 3, eða rúm 99%.

Niðurstöður sýna að fyrirtækið hefur náð utan um stærstu losunarvalda og náð að teikna stóru myndina. Samkvæmt Green House Gas Protocol Technical Guidance for Calculating Scope 3 Emissions eru 15 þættir sem taka þarf afstöðu til og er búið að uppfylla þær kröfur. Rannsóknir á fyrirtækjum í MSCI-vísitölunni sýna að 88% af losun fyrirtækja eru í virðiskeðjunni, losunarsviði 3 og 98% í smásölu.

Hlutfall CO_2 losunar eftir losnunarsviðum – %

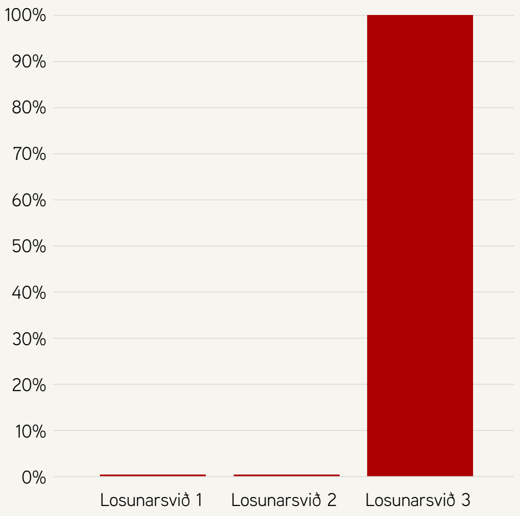

Framleiðsla á drykkjum og umbúðum þeirra veldur mestu losuninni.

Framleiðsla á drykkjum stendur fyrir stærsta hluta kolefnissporsins, 48% (25.197 tCO_2íg). Næstmesta losunin stafar af framleiðslu drykkjarvöruumbúða og pakkninga 23% (11.933 tCO_2íg), þar á eftir kemur ræktun, 16% (8.434 tCO_2íg).

Losun á losunarsviði 3 - 52.446 tonn tCO2

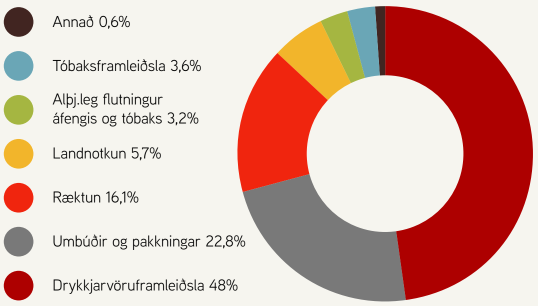

Útreikningar eru unnir úr lífsferilsgreiningu sem gerð var fyrir vörusafnið af 2.-0 LCA consultants.

Flutningur vöru

Umfang aksturs þriðja aðila vegna dreifingar áfengis á landsbyggðinni er rúmlega 4,7 milljónir lítra, 200 tonn af CO_2. Það er 21% af seldu heildarmagni áfengis. Miðað er við rauntölur kolefnisspors frá Samskipum 96,4 g/tonnkm.

Flug starfsfólks

Starfsfólk flaug 39 ferðir til og frá Íslandi á árinu 2024. Samkvæmt reiknilíkani ICAO þá er losun þessara ferða samtals 13 tonn af CO_2. Í innanlandsflugi voru farnar samtals 51 ferð, flestar til Akureyrar. Samkvæmt reiknilíkaninu var losun samtals 5 tonn CO_2. Þó flug falli undir óbein áhrif er komið til móts við þá losun með fjárfestingum í kolefnisverkefnum hjá Kolviði, alls 18 tonn.

Ferðavenjur til og frá vinnu

Niðurstaðan var að 75 tonn af CO_2 losna út í andrúmsloftið vegna samgangna starfsfólks. Niðurstaða ársins er betri en fyrri ára sem skýrist meðal annars af því að minni mengun kemur frá einkabílum, fór úr 101 g/km niður í 92 g/km og því að samgöngusamningum við starfsfólk fjölgaði lítillega. Losunarstuðull fyrir strætó 51,3 g/km og 7,2 km meðalvegalengd frá vinnustað helst óbreytt.

Losun starfsmanna CO2 - til og frá vinnu (tonn)

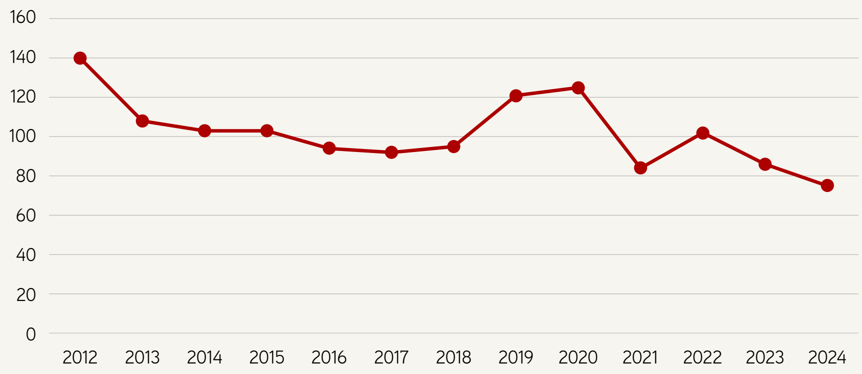

Haldið verður áfram að hvetja starfsfólk til að nota vistvæna samgöngumáta og hefja orkuskipti á bifreiðum. Markmiðið er að ná undir 70 tonn CO_2 vegna losunar starfsfólks til og frá vinnu á næsta ári.

Urðun úrgangs

Urðaður úrgangur var rúmlega 16 tonn á síðasta ári og úrgangur til orkuvinnslu tæp 17 tonn. Endurvinnsluhlutfallið hækkaði í 89% og kolefnissporið fór niður í 32 tonn af CO_2.

Flutningur tóbaks og áfengis

Losun frá flutningi áfengis er 1.651 tonn af CO_2 og lækkar milli ára um 3,2%, en notað er líkan úr lífsferilsgreiningu vörusafns 2022. Sjóflutningur á stærsta hluta losunar. Mikið af bjórnum er framleitt innanlands og því er flutningur 3% af losun í virðiskeðjunni en 11% hjá einkasölum á Norðurlöndum.

Losun frá sjóflutningi neftóbaks er áætlaður 6 tonn CO_2 og lækkar um eitt tonn CO_2. 12% samdráttur er í sölu neftóbaks, hráefnið kemur að stórum hluta frá Filippseyjum. Sjóflutningur reyktóbaks er 16 tonn og lækkar um eitt tonn vegna 5% samdráttar í sölu.

Með nákvæmari losunartölum frá flutningsaðilum verða tölurnar raunhæfari. Í útreikningum var miðað við 28 g/tonnkm frá Eimskip (kolefnisreiknir Eimskips).

Heildarlosun alþjóðaflutnings er því 1.673 tonn CO_2.

Tóbak

Ný tala er fengin úr lífsferilsgreiningu á tóbaki: „*Cigarette Smoking: An Assessment of Tobacco's Global Environmental Footprint Across Its Entire Supply Chain*" (American Chemical Society 2018). Dæmigerð sígaretta hefur vatnsspor upp á 3,7 lítra og losun upp á 14 g CO_2íg. Heildarlosun tóbaks sem fer í gegnum heildsölu hjá ÁTVR er 1.875 tonn CO_2.

Bílaleigubílar og leigubílar

Bílaleigan Höldur er með ISO 14001 vottun og voru flestir bílar leigðir þaðan. Alls voru keyrðir 12.755 km og losun er tvö tonn. Losun frá leigubílum er óveruleg. Stefnan er ávallt sú að panta vistvæna leigubíla.

Loftslagsbókhald - losunarsvið 3

CO_2-ígildi í tonnum

GHGP	Losunarþáttur	2023*	2024*	Breyting 23/24	Athugasemdir
1	Landnotkun	3.153	3.007	5,7%	Sala niður um 4,2% – lífsferilsgreining 2023
1	Ræktun	8.842	8.434	16,1%	Sala niður um 4,2% – lífsferilsgreining 2023
1	Drykkjavöruframleiðsla	26.253	25..197	48%	Sala niður um 4,2% – lífsferilsgreining 2023
1	Umbúðir og pakkningar	13.120	11.933	22,8%	Sala niður um 4,2% – lífsferilsgreining 2023
4	Alþjóðlegur flutningur áfengis og tóbaks	1.755	1.673	3,2%	Lífsferilsgreining 2023

10	Tóbaksframleiðsla	1.977	1.875	3,6%	Sala niður um 5,2% - 14 g CO_2 sígaretta
9	Innlendur vöruflutningur	205	200	0,4%	Losunarst. úr 97,0 í 96,4 g/tkm - Samskip 2024
7	Starfsfólk ferðir til og frá vinnu	86	75	0,1%	Vistvænni bifreiðar
5	Úrgangur	38	32	0,1%	Flokkunarhlutfall 88%
6	Flug og leigubílar	19	20	0,0%	Flug kolefnisbundið, 18 tonn CO_2
Losun GHL - samtals		**55.448**	**52.446**	**-5,4%**	
Mismunur GHL á milli ára:		-1.615	-3.002		*Útreikningar uppfærðir

GHGP stendur fyrir Technical Guidance for Calculating Scope 3 Emissions (v 1.0). Aðrir flokkar eiga ekki við.

Loftslagsbókhald - Samantekt losunarsviða

CO_2-ígildi í tonnum

Tonn CO_2 –Losunarsvið 1, 2 og 3	Áhrif	2022	2023	2024	Breyting 23/24	Hlutfall af heildarlosun
Losunarsvið 1	**BEIN**	141	149	145	-2,7%	0,3%
Losunarsvið 2	**ÓBEIN**	74	83	85	2,9%	0,1%
Losunarsvið 3	**BEIN**	57.063	55.448	52.446	-5,4%	99,6%
Losun GHL - samtals		**57.278**	**55.680**	**52.676**	-5,4%	

5,4%
minni losun í losunarsviði 3

Langstærsti hlutinn er í virðiskeðjunni, losunarsviði 3, eða rúm 99%.

Tonn CO_2 –Losunarsvið 1, 2 og 3	Áhrif	2023	2024	Breyting 23/24
Losun GHL - samtals		55.680	52.676	-5,4%
Bein losun – Kolviður		99	95	-4,0%
Kolefnislforðun – bein losun – SoGreen		50	50	0,0%
Flug – Kolviður		18	18	0,0%
Heildarlosun GHL m/bindinug		55.313	52.313	-5,4%
CO_2 á selda milljón lítra (tonn)		2.351	2.321	-1,3%
CO_2 á stöðugildi (tonn)		167	167	0,0%
CO_2 á veltu (tonn)		1.159	1.103	-4,8%

Fjárfesting til kolefnisverkefna

CO2-ígildi í tonnum

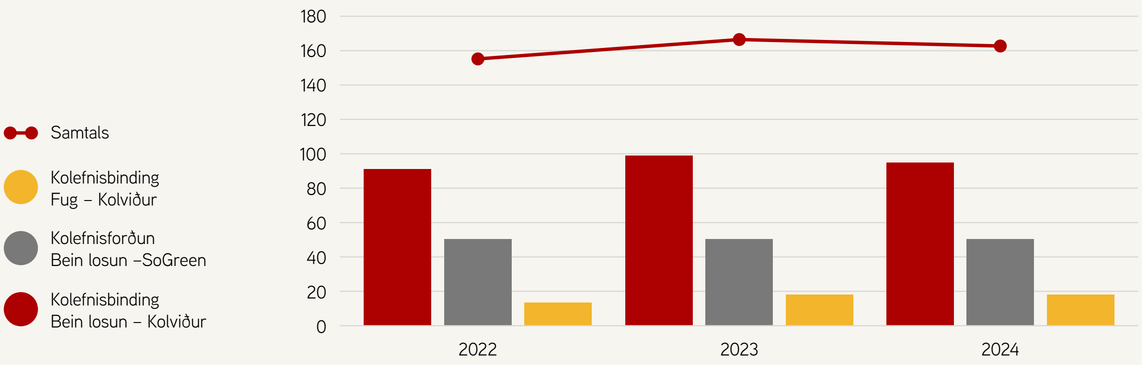

Úrgangur

Heildarmagn úrgangs minnkaði um 9% og flokkunarhlutfall hækkaði í 89% milli ára. Góður árangur náðist við að minnka magn blandaðs úrgangs í urðun en magnið minnkaði um 32% á milli ára, fór niður í rúmlega 16 tonn. Umfang á grófum úrgangi, 19 tonn, er vegna viðhaldsframkvæmda og er breytilegur á milli ára. Grófur úrgangur tengist ekki daglegum rekstri heldur tímabundnum framkvæmdum. Öll vörubretti fara í endurnotkun. Viðskiptavinir geta nýtt tóma kassa í sama tilgangi og koma þeir í mörgum tilfellum í staðinn fyrir kaup á burðarpokum.

Íslenska Gámafélagið sér um hirðingu úrgangs og fer nú helmingur af blönduðum úrgangi, alls 17 tonn, til orkunýtingar í Evrópu.

Heildarlosun CO_2 frá blönduðum úrgangi nemur nú 30 tonnum CO_2, samanborið við 38 tonn CO_2 árið áður.

Megnið af plasti sem fellur til, um 21 tonn, er glær plastfilma sem fer í endurvinnslu til Pure North Recycling í Hveragerði. Þar með er tryggt 82% minni loftslagsáhrif af plastinu sem fellur til.

Alls voru flokkuð 264 tonn til endurvinnslu og náðist 89% flokkunarhlutfall. Með endurvinnslu var hægt að koma í veg fyrir að út í andrúmsloftið losnuðu gróðurhúsalofttegundir sem jafngilda 1.323 tonnum af CO2. Það samsvarar ársnotkun á 441 fólksbílum (m.v. að hver fólksbíll losi 3 tonn) eða akstri allra bifreiða ÁTVR í 10 ár.

Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna númer 12, Ábyrg neysla, er eitt af mikilvægustu markmiðum ÁTVR. Þótt markmið um 94% endurvinnsluhlutfall hafi ekki náðst í ár verður áfram stefnt að því hlutfalli næsta ár.

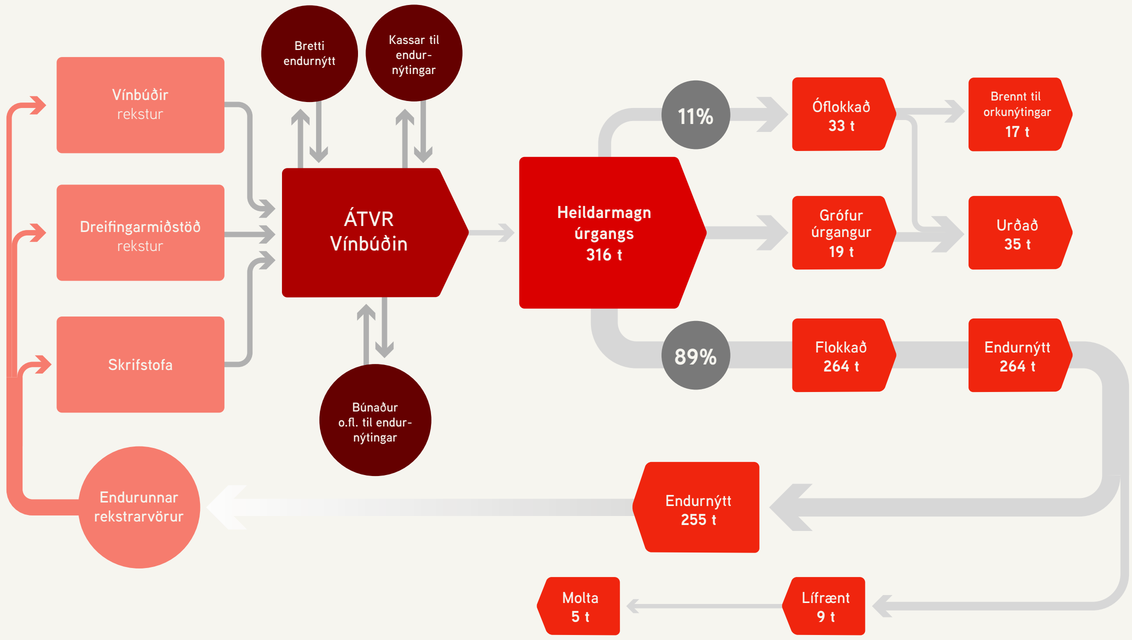

Endurvinnsluhlutfall

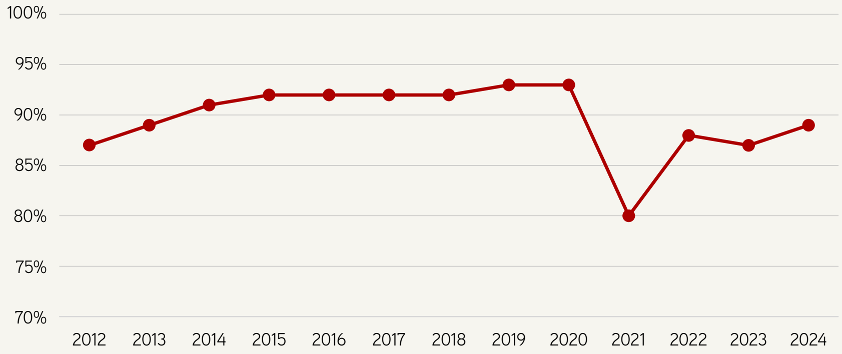

Úrgangur til endurvinnslu – tonn

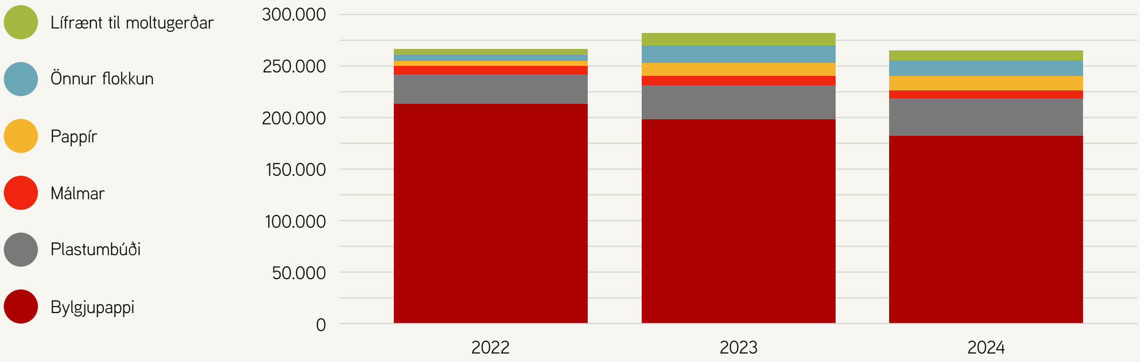

KOLEFNISHLUTLEYSI

Ísland hefur skilgreint kolefnishlutleysi á eftirfarandi hátt: Ástand þar sem jafnvægi hefur náðst milli losunar gróðurhúsalofttegunda og bindingar kolefnis af mannavöldum og nettólosun er því engin (3. gr. laga um loftslagsmál nr. 70/20212).

Til að ná kolefnishlutleysi þarf að mæla beina og óbeina kolefnislosun starfseminnar. Fyrirtækin þurfa að móta stefnu og gera tímasetta aðgerðaráætlun með mælanlegum markmiðum. Þau þurfa að draga úr beinni og óbeinni losun og kolefnisjafna það sem eftir stendur í beinni losun, losunarsviði 1 (LS1) með vottuðum kolefniseiningum. Sækja þarf um staðfestingu frá þriðja aðila um ofangreindar aðgerðir og birta upplýsingar um framgang mála opinberlega í staðfestri sjálfbærniskýrslu .

Skýringarmyndin sýnir leið ÁTVR að kolefnishlutleysi en á árinu hlaut Kolviður vottun á sínar kolefniseiningar, en þær eru til að jafna út 115 tonn CO2. Mikilvægt er þó að hafa í huga að kolefniseiningar í bindingarferli, eins og þær sem Kolviður býður upp á, verða ekki virkar fyrr en binding þeirra hefur verið staðfest með reglubundnum mælingum. Þær einingar eru því skráðar í sérstaka kolefnisskrá Kolviðar og verða aðgengilegar til kolefnisjöfnunar í takt við framvindu bindingar.

Kolefniseiningar SoGreen, 50 tonn CO2 árlega verða virkar árið 2026.

ÁTVR hefur náð kolefnisjöfnun í eigin rekstri með því að kolefnisjafna losunarsvið 1 (bein losun frá starfseminni) og kolefnisjafna flug innan losunarsviðs 3. Þess vegna er kolefnisspor starfseminnar jákvætt þegar kemur að rekstrarstarfsemi fyrirtækisins.

Fyrirtækið stefnir að enn frekari samdrætti í losun, með það að markmiði að draga úr losun í losunarsviði 3 um 50% fyrir árið 2030 miðað við árið 2020. Þar liggur stærsti hluti losunar fyrirtækisins. Markvissar aðgerðir með norrænu einkasölunum styðja við þessi markmið. Með því að vinna í takt við alþjóðlega staðla og loftslagsmarkmið tryggir ÁTVR að reksturinn stuðli að sjálfbærni og kolefnishlutleysi til framtíðar.

UMHVERFISLÖG OG REGLUR

Fyrirtækið hefur hvorki fengið sektir né viðurlög vegna brota gegn umhverfislögum né -reglum.

Innra eftirlit og sjálfbær stjórnun

ÁTVR leggur ríka áherslu á umhverfislega ábyrgð í rekstri og styður við sjálfbærnimarkmið sín með Grænum skrefum í ríkisrekstri, grænu bókhaldi og loftslagsstefnu. Þessi nálgun tryggir að fyrirtækið starfi í samræmi við gildandi umhverfislög og reglugerðir, á sama tíma og markvisst er unnið að því að lágmarka umhverfisáhrif starfseminnar.

REKSTUR

Stór hluti tekna ÁTVR er með einum eða öðrum hætti hluti af tekjum ríkissjóðs, í formi áfengis- og tóbaksgjalda, virðisaukaskatts og arðs. Í ár nam þessi upphæð um 27.548 milljónum króna, en var 28.120 milljónir króna árið á undan. Greiddur var 250 milljón króna arður í ríkissjóð.

1. janúar 2024 voru gerðar breytingar á áfengis- og tóbaksgjöldum. Áfengisgjald og tóbaksgjald var hækkað um 2,5% á alla flokka.

HAGNAÐUR OG SÖLUTÖLUR

Hagnaður var 537 milljónir króna, í samanburði við 779 milljónir króna árið 2023. Rekstrartekjur ársins voru 42.218 milljónir króna. Rekstrargjöld námu 41.776 milljónum króna, þar af var vörunotkun 35.906 milljón króna. Rekstrarhagnaður fyrir afskriftir (EBITDA) var 824 milljónir króna, eða 2%. Arðsemi eiginfjár á árinu var 7,4%.

537
milljón króna
hagnaður

Arður til
ríkissjóðs
250
milljónir króna

SALA TÓBAKS

Tekjur af sölu áfengis voru 34.230 milljónir króna án vsk. og minnkuðu um 0,4%. Alls voru seldir 22,7 milljón lítrar af áfengi. Sala ársins var 4,2% minni í lítrum í samanburði við fyrra ár. Sala dróst saman í öllum flokkum; í léttvíni um 5,2%, í sterku áfengi um 2,7% og 4,1% í bjór.

Neftóbak
9
tonn seld

Sala á
vindlingum
5,2%
minnkun

TÓBAK

Í desember 2023 voru á Alþingi samþykkt lög nr. 110/2023 um breytingar á lögum um tóbaksvarnir. Lögin fela í sér innleiðingu á Evrópureglum og munu þau leiða til margvíslegra breytinga í viðskiptum með tóbaksvörur og jurtavörur til reykinga. ÁTVR hefur verið falið það hlutverk að annast framkvæmd og hafa eftirlit með ákveðnum þáttum laganna. Má þar m.a. nefna skýrslugjöf um innihaldsefni og losun, einkennandi bragð, merkingu og umbúðir, rekjanleika, skráningu og öryggisþátt.

Ein helsta breytingin sem verður með nýju lögunum er að allir einingapakkar tóbaksvöru sem seldir verða á Íslandi skulu merktir með einkvæmu auðkenni. Þannig verður hægt að rekja feril vöru frá framleiðenda til fyrsta smásala. Þannig þurfa framleiðendur, innflytjendur, heildsalar, flutningsaðilar og vöruhús að skanna vörur inn og út til staðfestingar á því hvaða vara er stödd á hvaða stað og hvenær. Fyrirkomulag rekjanleikakerfisins verður kynnt þegar nær dregur innleiðingu, en vinna við uppsetningu kerfisins hélt áfram á árinu.

FRAMKVÆMDIR

Ný Vínbúð var opnuð að Álfabakka á sama tíma og Vínbúðinni Stekkjarbakka var lokað. Á Akureyri hófust framkvæmdir við nýja Vinbúð sem opnaði 4. mars 2025. Lokið var við endurbætur á húsnæði ÁTVR að Stuðlahálsi og unnið var við stækkun á dreifingarmiðstöðinni.

Í Vínbúðunum Siglufirði, Vopnafirði, Sauðárkróki, Seyðisfirði og Reykjanesbæ var unnið að ýmsum endurbótum.

50
Vínbúðir um allt land

13
Vínbúðir á höfuðborgar-svæðinu

VÖRUMEÐHÖNDLUN OG DREIFING

Með markvissri vörustjórnun er leitað leiða til að koma vörum í hillur Vínbúðanna með sem skilvirkustum hætti. Með samstilltu átaki og góðri samvinnu hefur verið farið í fjölmörk verkefni til að bæta innkaup, dreifingu og vörumeðhöndlun. Markmiðið er skilvirkt ferli flutninga, meðal annars með betri nýtingu flutningabíla, sem um leið minnkar umhverfisáhrif. ÁTVR dreifir vörum með eigin bifreiðum á höfuðborgarsvæði, til Akraness, Borgarness, Reykjanesbæjar og í Vínbúðir suðurlandi til og með Hvolsvelli. Aðrir flutningar eru boðnir út.

ÁRSREIKNINGUR 2024

Skýrsla og áritun forstjóra 66

Áritun Ríkisendurskoðunar 67

- Til fjármála og efnahagsráðherra 67

Rekstrarreikningur árið 2024 69

Efnahagsreikningur 31. desember 2024 70

Sjóðstreymi árið 2024 71

Skýringar 72

- Grundvöllur reikningsskila 72
- Starfsmannamál 73
- Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld 74
- Rekstrarfjármunir 74
- Eignarhlutar í félögum 75
- Birgðir 75
- Viðskiptakröfur 75
- Eigið fé 75
- Önnur mál 75
- Kennitölur 76

SKÝRSLA OG ÁRITUN FORSTJÓRA

Áfengis-og tóbaksverslunin ríkisins (ÁTVR) starfar í samræmi við lög nr. 86/2011 og er í eigu íslenska ríkisins. Markmið laganna er að skilgreina umgjörð um smásölu áfengis og heildsölu tóbaks sem byggist á bættri lýðheilsu og samfélagslegri ábyrgð. Að takmarka og stýra aðgengi að áfengi og tóbaki og draga þannig úr skaðlegum áhrifum áfengis- og tóbaksneyslu. Að vernda ungt fólk gegn neyslu áfengis og tóbaks og takmarka framboð á óæskilegum vörum. ÁTVR heyrir undir fjármála- og efnahagsráðherra.

Á árinu 2024 var áfengi selt fyrir 38 ma.kr. með virðisaukaskatti. Í lítrum dróst sala áfengis saman um 4,2% á milli ára. Alls seldust 22.699 þús. lítrar, þar af var bjórsala 17.578 þús. lítrar.

Sala tóbaks nam 9,8 ma.kr. með virðisaukaskatti. ÁTVR innheimtir tóbaksgjald. Gjaldið nam 4.508 m.kr. á árinu 2024 og lækkaði um 70,6 m.kr. frá árinu á undan. Sala vindlinga í magni dróst saman um 5,2%. Sala vindlinga nam 646 þús kartonum og af vindlum seldust 3.003 þúsund stykki. Selt magn neftóbaks var 9.036 kg. og var samdráttur 11,34% frá fyrra ári.

Viðskiptavinafjöldi Vínbúðanna var 5,1 milljónir sem er 3,5% fækkun frá árinu á undan

Eignir námu 9.216 m.kr, skuldir voru 1.703 m.kr. og eigið fé nam 7.513 m.kr. í árslok 2024. Greiddur var 250 m.kr. arður í ríkissjóð

Á árinu fengu 616 starfsmenn greidd laun hjá ÁTVR. Margir eru í hlutastarfi. Ársverk voru 315, sem er fækkun um 18 ársverk á milli ára.

Lög um um gjald af áfengi og tóbaki var breytt í upphafi árs þannig að bæði áfengisgjald og tóbaksgjald var hækkað um 2,5%.

Ný vínbúð var opnuð að Álfabakka 6, Reykjavík og framkvæmdir við nýja búð á Akureyri hófust. Lokið var við endurbætur á húsnæði ÁTVR að Stuðlahálsi í Reykjavík og unnið var við stækkun á dreifingar-miðstöðinni.

Í vínbúðunum á Siglufirði, Vopnafirði, Sauðárkróki, Seyðisfirði og Reykjanesbæ var unnið að lagfæring-um á húsnæði og ýmsum endurbótum.

Forstjóri ÁTVR staðfestir ársreikning fyrirtækisins fyrir árið 2024 með undirritun sinni.

Reykjavík, mars 2025

Undirritað rafrænt

Ívar J. Arndal,

forstjóri.

ÁRITUN RÍKISENDURSKOÐUNAR

TIL FJÁRMÁLA OG EFNAHAGSRÁÐHERRA

Álit

Ársreikningur ÁTVR fyrir árið 2024 er endurskoðaður samkvæmt lögum nr. 46/2016, um ríkisendurskoðanda og endurskoðun ríkisreikninga. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu forstjóra, rekstrarreikning, efnahagsreikning, sjóðstreymisyfirlit, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit Ríkisendurskoðunar að ársreikningurinn sýni glögga mynd af fjárhagsstöðu ÁTVR 31. desember 2024, afkomu fyrirtækisins og breytingu á handbæru fé á árinu 2024, í samræmi við lög um ársreikninga.

Grundvöllur fyrir áliti

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um ábyrgð ríkisendurskoðanda hér á eftir. Ríkisendurskoðandi er óháður ÁTVR og starfar í samræmi við lög nr. 46/2016, um ríkisendurskoðanda og endurskoðun ríkisreikninga, og siðareglur alþjóðasamtaka ríkisendurskoðana (INTOSAI). Skrifstofa ríkisendurskoðanda nefnist Ríkisendurskoðun og fer hann með stjórn hennar. Ríkisendurskoðandi telur að við endurskoðunina hafi verið aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit Ríkisendurskoðunar á ársreikningnum.

Ábyrgð forstjóra á ársreikningnum

Forstjóri er ábyrgur fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga. Forstjóri er einnig ábyrgur fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er að sé til staðar við gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Ábyrgð ríkisendurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið ríkisendurskoðanda er að aflað sé nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit Ríkisendurskoðunar á ársreikningnum. Nægjanleg vissa er mikið öryggi, en ekki trygging þess að endurskoðun sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda ársreikningsins, einar og sér eða samanlagðar.

Endurskoðun var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla og hún byggir á faglegri dómgreind og gagnrýni. Einnig framkvæmir Ríkisendurskoðun eftirfarandi:

> Greinir og metur hættu á verulegri skekkju í ársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, endurskoðunaraðgerðir skipulagðar og framkvæmdar til að bregðast við þeirri hættu og aflað endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að undirbyggja álit á reikningnum. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, fölsun, villandi framsetningu ársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá reglum innra eftirlits.
>
> Aflar skilnings á innra eftirliti í þeim tilgangi að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir og meta hvort það tryggi viðunandi árangur.
>
> Metur hvort reikningsskilaaðferðir og reikningshaldslegt mat stjórnenda ásamt tengdum skýringum séu viðeigandi í samræmi við reikningsskilareglur.
>
> Ályktar um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og á grundvelli endurskoðunarinnar leggur mat á hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef endurskoðunin leiðir í ljós að talið sé að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreiknings í áritun Ríkisendurskoðunar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þarf að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða Ríkisendurskoðunar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar. Engu að síður geta aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi fyrirtækisins.
>
> Metur í heild sinni hvort ársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum, metur framsetningu, uppbyggingu og innihald, þar með talið skýringar með tilliti til glöggrar myndar.

Ríkisendurskoðun ber að upplýsa forstjóra um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og mikilvæg atriði sem fram komu við endurskoðunina, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti.

Ríkisendurskoðun, mars 2025

Guðmundur Björgvin Helgason,

ríkisendurskoðandi

REKSTRARREIKNINGUR ÁRIÐ 2024

	Skýr.	2024	2023
Rekstrartekjur			
Sala áfengis		34.230.476	34.381.787
Sala tóbaks		7.903.669	7.978.212
Sala umbúða o.fl.		83.880	121.214
		42.218.025	42.481.213
Rekstrargjöld			
Vörunotkun	10	35.905.688	36.011.130
Laun og launatengd gjöld	11	3.712.595	3.680.975
Húsnæðiskostnaður		877.149	858.428
Sölu- og dreifingarkostnaður		232.861	234.609
Stjórnunar- og skrifstofukostnaður		617.155	570.155
Annar rekstrarkostnaður		49.018	53.960
Afskriftir	13	381.699	357.256
		41.776.165	41.766.513
Rekstrarhagnaður		441.860	714.700
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	12	94.775	64.225
Hagnaður ársins		536.635	778.925

Fjárhæðir eru í þúsundum króna.

EFNAHAGSREIKNINGUR 31. DESEMBER 2024

	Skýr.	2024	2023
Eignir			
Rekstrarfjármunir	4,13	2.441.500	1.813.278
Eignarhlutir í félögum	5,14	7.500	7.500
Fastafjármunir samtals		2.449.000	1.820.778
Birgðir	6,15	2.803.490	2.738.169
Viðskiptakröfur	7,16	654.037	1.060.497
Handbært fé	8	3.309.951	3.365.697
Veltufjármunir samtals		6.767.478	7.164.363
Eignir samtals		9.216.478	8.985.141
Eigið fé og skuldir			
Eigið fé			
Óráðstafað eigið fé	17	7.512.935	7.226.300
Eigið fé samtals		7.512.935	7.226.300
Skammtímaskuldir			
Lánardrottnar	9	967.164	986.927
Aðrar skammtímaskuldir		736.379	771.914
Skammtímaskuldir samtals		1.703.543	1.758.841
Eigið fé og skuldir samtals		9.216.478	8.985.141
Skuldbindingar	18		

 Fjárhæðir eru í þúsundum króna.

SJÓÐSTREYMI ÁRIÐ 2024

	Skýr.	2024	2023
Rekstrarhreyfingar			
Hagnaður ársins		536.635	778.925
Rekstrarliðir sem ekki hafa áhrif á sjóðstreymi:			
Afskriftir	13	381.699	357.256
Söluhagnaður fastafjármuna		(12.136)	(43.396)
Veltufé frá rekstri		906.198	1.092.785
Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum:			
Birgðir,lækkun (hækkun)		(65.321)	181.575
Skammtímakröfur,lækkun (hækkun)		406.460	12.493
Skammtímaskuldir,(lækkun) hækkun		(55.298)	(126.547)
		285.841	67.521
Handbært fé frá rekstri		1.192.039	1.160.306
Fjárfestingarhreyfingar			
Fasteignir	13	(422.061)	(24.947)
Innréttingar og annar búnaður	13	(554.181)	(309.829)
Bifreiðar	13	(39.730)	(42.558)
Söluverð rekstrarfjármuna		18.187	54.562
Fjárfestingarhreyfingar		(997.785)	(322.772)
Fjármögnunarhreyfingar			
Arður til ríkissjóðs	17	(250.000)	(500.000)
Fjármögnunarhreyfingar		(250.000)	(500.000)
Hækkun (lækkun) á handbæru fé		(55.746)	337.534
Handbært fé í ársbyrjun		3.365.697	3.028.163
Handbært fé í lok ársins		3.309.951	3.365.697

SKÝRINGAR

REIKNINGSSKILAAÐFERÐIR

GRUNDVÖLLUR REIKNINGSSKILA

1. Ársreikningur Áfengis- og tóbaksverslunar ríkisins er gerður í samræmi við lög nr. 3/2006 um ársreikninga og reglugerð nr. 696/2019 um framsetningu og innihald ársreikninga og samstæðureikninga.

Ársreikningurinn byggir á kostnaðarverðsreikningsskilum og er gerður eftir sömu reikningsskilaaðferðum og árið áður. Ársreikningurinn er gerður í íslenskum krónum.

SKATTAR

2. Ríkisstofnanir og ríkisfyrirtæki greiða almennt ekki tekjuskatta.

ERLENDIR GJALDMIÐLAR OG INNLENDAR VÍSITÖLUR

3. Eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknaðar í íslenskar krónur í árslok. Viðskipti í erlendum gjaldeyri á árinu eru umreiknuð í íslenskar krónur á viðskiptadegi. Gengismunur sem myndast er færður í rekstrarreikning.
Peningalegar eignir og skuldir sem bundnar eru verðtryggingu eru færðar miðað við vísitölur sem tóku gildi 1. janúar 2024. Breytingar sem myndast eru færðar í rekstrarreikning.

REKSTRARFJÁRMUNIR

4. Varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir til eignar á kostnaðarverði. Frá kostnaðarverði eru dregnar reiknaðar afskriftir.
Kostnaðarverð varanlegra rekstrarfjármuna samanstendur af kaupverði og öllum kostnaði við að koma eignunum á viðeigandi stað og í nothæft ástand.
Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af kostnaðarverði miðað við áætlaðan endingartíma og eignarhaldstíma.

EIGNARHLUTAR Í FÉLÖGUM

5. Eignarhlutar í félögum eru færðir á nafnverði.

BIRGÐIR

6. Birgðir samanstanda af endursöluvörum og rekstrarvörum. Birgðirnar eru metnar á síðasta innkaupsverði að teknu tilliti til gallaðra og úreltra vara.

VIÐSKIPTAKRÖFUR

7. Greiðslukortakröfur eru færðar meðal viðskiptakrafna. Viðskiptakröfur eru færðar á kostnaðarverði.

HANDBÆRT FÉ

8. Handbært fé samanstendur af sjóði og óbundnum bankainnstæðum.

VIÐSKIPTASKULDIR

9. Viðskiptaskuldir eru færðar á kostnaðarverði.

VÖRUNOTKUN

10. Tóbaksgjald er innheimt við sölu tóbaks og er því skilað mánaðarlega til Skattsins. Tóbaksgjaldið er skilgreint sem hluti af kostnaðarverði seldra vara í bókhaldi ÁTVR. Alls námu greiðslur tóbaksgjalds 4.508 m.kr. á árinu 2024.

Sundurliðun vörunotkunar	**2024**	**2023**
Vörunotkun, áfengi	29.247.301	29.302.998
Vörunotkun, tóbak	6.629.607	6.674.450
Vörunotkun, umbúðir	28.780	33.683
	35.905.688	36.011.130

STARFSMANNAMÁL

11. Laun og launatengd gjöld sundurliðast þannig:

Dagvinnulaun	2.177.102	2.146.136
Yfirvinna	781.906	769.397
Launatengd gjöld	669.873	658.284
Viðbótarframlag til lífeyrissjóðs	69.984	97.498
Áfallið reiknað orlof, breyting	13.730	9.660
	3.712.595	3.680.975

Launagjöld hækka um 0,9% milli ára. Reiknuð ársverk á árinu 2024 voru 315, en 333 árið 2023.

Laun og launatengd gjöld vegna forstjóra námu 27,75 m.kr. en voru 26,3 m.kr. árið á undan.

Áunnið orlof starfsmanna er reiknað og fært í ársreikninginn. Það nam 216,2 m.kr. í árslok 2024 en til samanburðar nam skuldbindingin 202,5m.kr. árið áður.

Skuldbindingar ÁTVR vegna eftirlauna núverandi og fyrrverandi starfsmanna voru gerðar upp á árinu 1999. Skuldbindingar sem falla til árlega eru gerðar upp við Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins jafnóðum. Í lögum nr 127/2016 var gerð breyting um aukaframlag til A-deildar lífeyrisjóðs starfsmanna ríkisins. Greiðslur til LSR árið 2024 voru 69,9 m.kr. en 97,5 m.kr. árið 2023.

FJÁRMUNATEKJUR OG FJÁRMAGNSGJÖLD

12. Sundurliðun fjármunatekna og (fjármagnsgjalda)

	2024	2023
Vaxtatekjur	334.355	301.141
Þóknanir vegna debet- og kreditkorta	(162.929)	(167.139)
Fjármagnstekjuskattur	(73.534)	(66.142)
Vaxtagjöld	(3.117)	(3.634)
	94.775	64.225

REKSTRARFJÁRMUNIR

13. Varanlegir rekstrarfjármunir og afskriftir greinast þannig:

	Bifreiðar	Fasteignir	Innréttingar og annar bún.	Samtals
Stofnverð 1.1.2024	391.274	1.423.631	1.927.960	3.742.866
Viðbót á árinu	39.730	422.061	554.181	1.015.972
Selt og niðurlagt á árinu	(68.066)	0	(176.471)	(244.537)
Stofnverð 31.12.2024	362.938	1.845.692	2.305.670	4.514.300
Afskrifað 1.1.2024	200.888	856.373	872.327	1.929.588
Afskrifað á árinu	42.131	27.359	292.328	361.818
Selt og niðurlagt á árinu	(59.557)	0	(159.048)	(218.605)
Afskrifað 31.12.2024	183.462	883.731	1.005.607	2.072.801
Bókfært verð 31.12.2024	179.476	961.961	1.300.063	2.441.500
Afskriftarhlutföll	12-15%	2-4%	12-20%	

Gjaldfærð afskrift ársins var 361,8 m.kr. En seldar og niðurlagðar eignir námu 19,9 m.kr., samtals 381,7 m.kr.

Fasteignamat og vátryggingamat eigna í árslok greinist þannig:

	Bókfært verð	Fasteigna mat	Brunabóta mat
Fasteignir og lóðir	961.961	4.043.640	4.917.250

EIGNARHLUTAR Í FÉLÖGUM

14. Hlutabréf í Endurvinnslunni hf. eru færð á nafnverði 7.500 þús. kr.

BIRGÐIR

15. Birgðir um áramót skiptast í áfengi, tóbak, umbúðir og rekstrarvörur:

	2024	2023
Áfengi	2.606.059	2.504.988
Tóbak	166.905	200.575
Umbúðir	9.086	13.324
Rekstrarvörubirgðir	21.440	19.282
	2.803.490	2.738.169

VIÐSKIPTAKRÖFUR

16. Viðskiptakröfur sundurliðast þannig:

Kröfur vegna greiðslukorta	620.127	965.887
Aðrar viðskiptakröfur	33.910	94.610
	654.037	1.060.497

EIGIÐ FÉ

17. Yfirlit eiginfjárreikninga:

	Óráðstafað eigið fé
Eigið fé 1.1.	7.226.300
Hagnaður skv. rekstrarreikningi	536.635
Arður til ríkissjóðs	(250.000)
Eigið fé 31.12.	7.512.935

ÖNNUR MÁL

18. Í tengslum við starfsemi ÁTVR voru 43 húsaleigusamningar í gildi í árslok 2024

KENNITÖLUR

19. FIMM ÁRA YFIRLIT

	2024	2023	2022	2021	2020
Rekstur:					
Rekstrartekjur	42.218	42.481	41.125	45.050	44.904
Rekstrargjöld	(41.394)	(41.409)	(39.892)	(43.001)	(42.706)
Rekstrarhagn. f. afskr.	824	1.072	1.233	2.049	2.198
Afskriftir	(382)	(357)	288	(288)	(276)
Rekstrarhagnaður	442	715	945	1.761	1.922
Hreinar fjárm.tekjur	95	64	(68)	(130)	(109)
Hagnaður ársins	537	779	877	1.631	1.813
Efnahagur:					
Fastafjármunir	2.449	1.821	1.812	1.568	1.548
Veltufjármunir	6.767	7.164	7.021	6.835	5.761
Eignir alls	9.216	8.985	8.833	8.403	7.309
Eigið fé	7.513	7.226	6.947	6.570	5.431
Skammtímaskuldir	1.703	1.759	1.886	1.833	1.878
Eigið fé og skuldir alls	9.216	8.985	8.833	8.403	7.309

Helstu kennitölur um afkomu og fjárhagsstöðu fyrirtækisins á síðustu fimm árum:

	2024	2023	2022	2021	2020
Rek.hagn.f.afskr./Tekjur	2,0%	2,5%	3,0%	4,5%	4,5%
Veltufjárhlutfall	3,97	4,07	3,72	3,73	3,73
Eiginfjárhlutfall	81,5%	80,4%	78,6%	78,2%	78,2%
Arðsemi eigin fjár	7,4%	11,2%	13,3%	30,0%	39,3%

 Fjárhæðir eru í þúsundum króna.

Stærsta
búðin

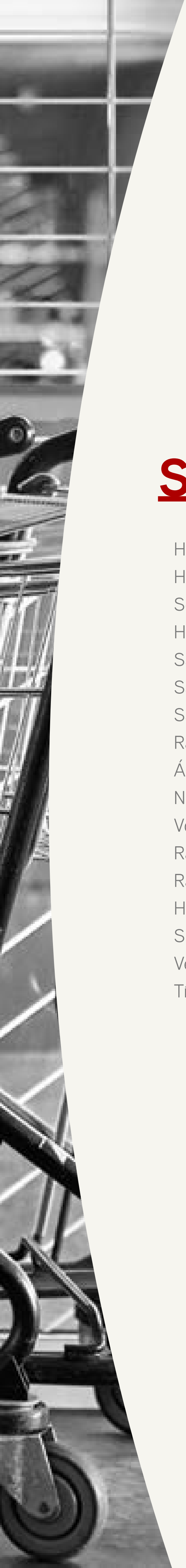

SUNDURLIÐANIR

Hluti ríkissjóðs.. 80
Hlutfallsleg skipting 80
Söluþróun.. 81
Heildarsala... 81
Sala áfengis eftir Vínbúðum 82
Sala tóbaks 84
Sala áfengis eftir tegundum 85
Rauðvín og hvítvín... 86
Áfengissala 86
Neysluverðsvísitala 88
Vörutegundir 88
Rauðvín og hvítvín (lönd)............................... 88
Rauðvín og hvítvín söluþróun........................ 89
Heildarsala áfengis... 90
Skipting sölu tóbaks 90
Verðlagning.. 91
Tíu söluhæstu.. 92

HLUTI RÍKISSJÓÐS

Hluti ríkissjóðs af brúttósölu ÁTVR

	2024	2023	2022
Magngjald tóbaks	4.507.970	4.578.609	4.695.557
Arður til ríkissjóðs	250.000	500.000	500.000
Áfengisgjald*	17.066.393	17.324.970	16.365.063
Virðisaukaskattur	5.680.315	5.716.646	5.592.517
	27.504.678	**28.120.225**	**27.153.137**

*Áfengisgjald sem hér er tilgreint er reiknað út eftir seldu magni

HLUTFALLSLEG SKIPTING

Skipting á skattskyldum alkóhólítrum eftir skattflokkum 2024

	Skattlagðir alkóhóllítrar	Lítrar	Áfengisgjald	Áfengisgjald á alkóhóllítra*
Létt vín <15%	353.367	3.724.937	4.732.429	134,05 kr.
Bjór	480.464	17.578.368	7.070.028	147,15 kr.
Sterkt vín >15% og blandaðir drykkir úr sterku áfengi	290.184	1.396.045	5.263.936	181,40 kr.
Samtals	1.124.015	22.699.350	17.866.393	

Tafla þessi á að auðvelda mat á áhrifum breytinga á áfengisgjaldi á tekjur ríkissjóðs.
Hafa ber í huga að ofanskráðar tölur ná ekki til sölu heildsala til annarra aðila en ÁTVR.

*Áfengisgjald á alkóhóllítra er eins og það stendur í árslok.

Hlutfallsleg skipting á sölu áfengis í lítrum 2017–2024

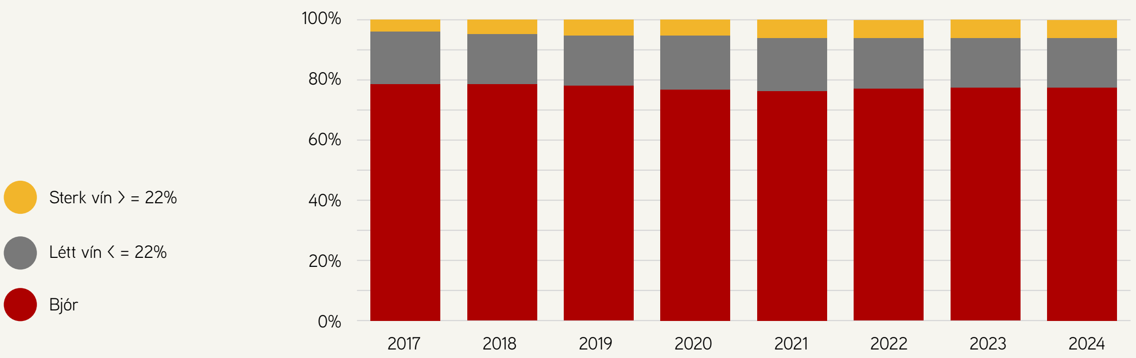

SÖLUÞRÓUN

Sala áfengis í þúsundum lítra 2017–2024 og breyting milli ára

	Heildar-sala áfengis	Breyting í %	Létt vín og styrkt <=22% alk.	Breyting í %	Sterkt áfengi >22% alk.	Breyting í %	Bjór	Breyting í %
2017	21.867	4,80%	3.819	4,43%	860	6,30%	17.188	4,80%
2018	21.986	0,54%	3.692	-3,33%	1.032	20,00%	17.262	0,43%
2019	22.664	3,08%	3.779	2,36%	1.190	15,31%	17.695	2,51%
2020	26.810	18,29%	4.781	26,51%	1.445	21,43%	20.584	16,33%
2021	26.386	-1,58%	4.645	-2,84%	1.619	12,04%	20.122	-2,24%
2022	24.171	-8,39%	4.073	-12,31%	1.488	-8,09%	18.610	-7,51%
2023	23.688	-2,00%	3.930	-3,51%	1.434	-3,63%	18.324	-1,54%
2024	22.699	-4,18%	3.725	-5,22%	1.396	-2,65%	17.578	-4,07%

HEILDARSALA

Heildarsala áfengis

Þúsundir lítra.

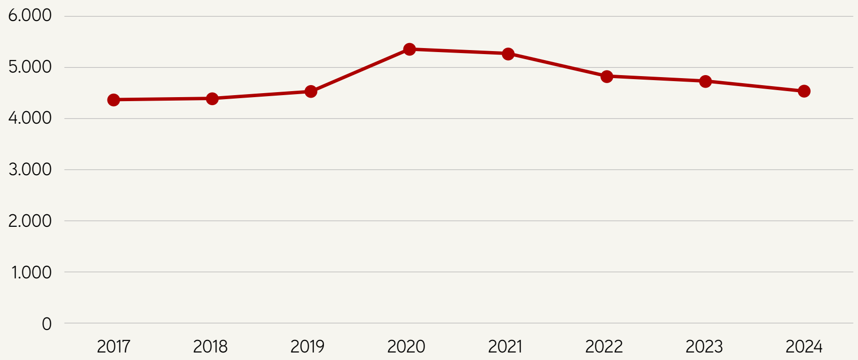

Léttvín og styrkt <=22% alk.

Þúsundir lítra.

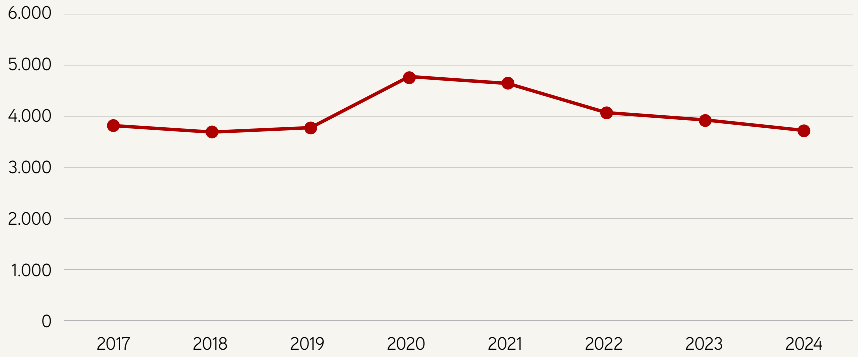

Sterkt áfengi >22% alk.
Þúsundir lítra

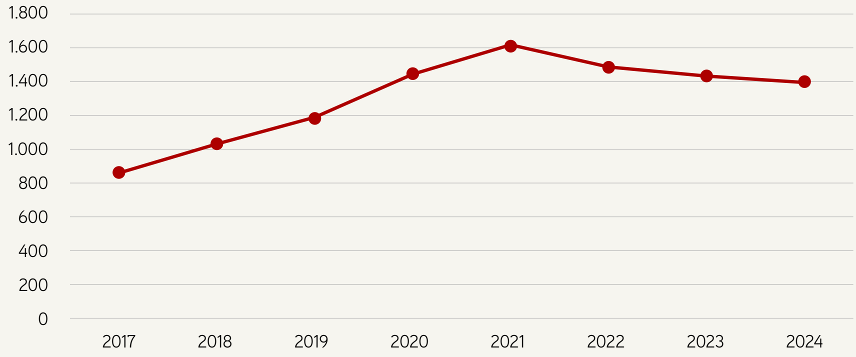

Bjór
Þúsundir lítra

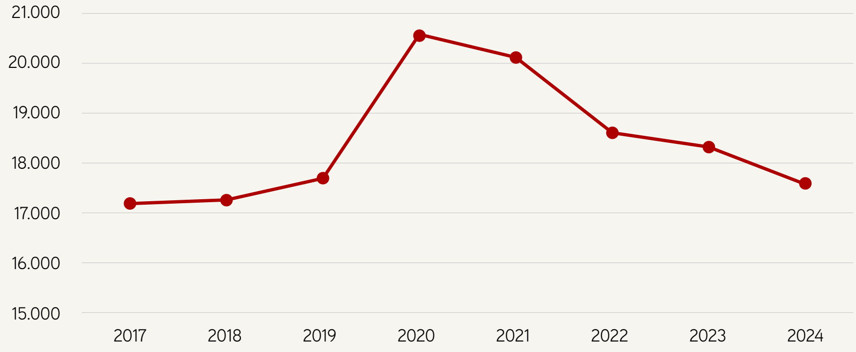

SALA ÁFENGIS EFTIR VÍNBÚÐUM

Sala áfengis með virðiskaukaskatti

	2024	2023	2022
Stærri Vínbúðir			
Vínbúðin Akureyri	2.436.409	2.361.762	2.207.063
Vínbúðin Austurstræti	769.815	776.423	755.030
Vínbúðin Álfabakka	1.117.473	1.531.687	1.511.548
Vínbúðin Dalvegi	3.811.920	3.787.177	3.771.686
Vínbúðin Eiðistorgi	1.203.907	1.178.827	1.148.428
Vínbúðin Garðabæ	984.877	1.016.716	1.000.367
Vínbúðin Hafnarfirði	3.015.859	2.899.370	2.453.040
Vínbúðin Heiðrún	2.703.142	2.668.669	2.596.648
Vínbúðin Kringlunni	1.202.908	1.251.684	1.282.254
Vínbúðin Mosfellsbæ	1.358.732	1.291.990	1.192.358
Vínbúðin Reykjanesbæ	2.042.914	1.907.461	1.809.419
Vínbúðin Selfossi	1.785.253	1.754.059	1.620.996
Vínbúðin Skeifan	3.339.589	3.473.256	3.418.846
Vínbúðin Skútuvogi	2.158.630	2.178.069	2.210.583
Vínbúðin Smáralind	705.639	705.736	721.916
Vínbúðin Spöngin	1.113.114	1.082.752	1.024.105

Minni Vínbúðir			
Vínbúðin Akranesi	709.148	693.375	652.830
Vínbúðin Blönduósi	178.074	174.061	165.716
Vínbúðin Borgarnesi	745.863	742.464	696.203
Vínbúðin Búðardal	58.176	55.851	54.656
Vínbúðin Dalvík	168.249	176.728	160.946
Vínbúðin Djúpivogur	30.000	29.694	30.520
Vínbúðin Egilsstöðum	516.860	515.334	480.235
Vínbúðin Fáskrúðsfirði	47.636	46.677	43.240
Vínbúðin Flúðum	273.135	273.013	245.425
Vínbúðin Grindavík		195.368	213.281
Vínbúðin Grundarfjörður	73.301	69.278	62.652
Vínbúðin Hellu	200.042	198.658	187.461
Vínbúðin Hólmavík	67.448	69.998	65.133
Vínbúðin Húsavík	289.348	275.397	268.826
Vínbúðin Hvammstanga	100.754	103.566	99.068
Vínbúðin Hveragerði	568.006	551.658	487.056
Vínbúðin Hvolsvelli	324.538	323.107	297.650
Vínbúðin Höfn	293.638	284.890	259.367
Vínbúðin Ísafirði	524.982	515.731	484.244
Vínbúðin Kirkjubæjarklaustur	76.619	75.915	70.074
Vínbúðin Kópaskeri	30.992	32.951	32.344
Vínbúðin Mývatni	57.796	63.510	64.229
Vínbúðin Neskaupstað	119.097	120.402	118.862
Vínbúðin Ólafsvík	136.643	143.906	133.266
Vínbúðin Patreksfirði	133.424	144.260	143.682
Vínbúðin Reyðarfirði	300.506	292.375	276.662
Vínbúðin Sauðárkróki	368.809	364.632	353.751
Vínbúðin Seyðisfirði	70.211	71.790	66.316
Vínbúðin Siglufirði	174.664	171.983	166.324
Vínbúðin Stykkishólmi	126.867	122.185	113.966
Vínbúðin Vestmannaeyjum	543.082	510.115	476.390
Vínbúðin Vík	175.740	153.985	123.418
Vínbúðin Vopnafirði	58.118	57.704	55.014
Vínbúðin Þorlákshöfn	148.394	128.466	107.136
Vínbúðin Þórshöfn	68.313	62.660	59.781
Útgarður Stuðlahálsi	487.037	486.289	481.043
Samtals	**37.995.687**	**36.521.053**	**39.502.643**
Sala án vsk.	**34.229.192**	**32.901.112**	**35.588.093**

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

SALA TÓBAKS

Sala tóbaks í krónum

	2024	2023	Breyting
Neftóbak	387.325	404.946	-4,4%
Reyktóbak	362.050	324.247	11,7%
Vindlar	337.926	338.102	-0,1%
Vindlingar	6.816.368	6.910.917	-1,4%
Alls	7.903.669	7.978.212	-0,9%

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Selt magn tóbaks

	2024	2023	Breyting
Neftóbak (kg)	9.036	10.192	-11,34%
Reyktóbak (kg)	7.587	7.020	8,08%
Vindlar (stk)	3.003.074	3.184.357	-5,69%
Vindlingar (karton)	646.143	681.555	-5,20%

Skipting tóbakssölu. Heildarvelta 9,8 ma. kr.

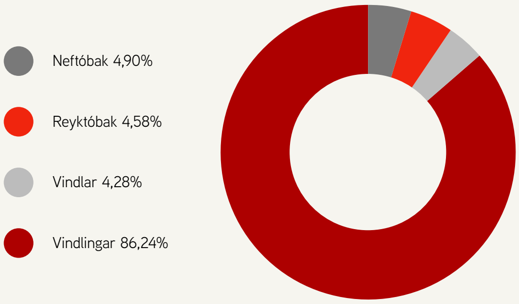

SALA ÁFENGIS EFTIR TEGUNDUM

Sala áfengis í lítrum

	2024	2023	2022
Aðrar bjórtegundir	384.535	390.505	407.870
Akvavit, anís	16.473	17.090	17.655
Ávaxtabrandí	522	632	555
Ávaxtavín	205.855	198.906	228.375
Bitter	53.569	50.280	48.202
Blandaðir drykkir	706.299	714.157	751.568
Brandí	41.107	42.071	45.677
Freyðivín	352.998	365.932	350.510
Gin & sénever	76.693	81.502	86.048
Hvítvín	1.243.505	1.296.811	1.303.273
Kryddvín, vínblöndur	42.876	47.553	46.499
Lagerbjór	16.557.256	17.247.052	17.449.966
Líkjörar	109.926	112.612	109.928
Ókryddað brennivín & vodka	227.890	243.101	243.118
Rauðvín	1.727.265	1.870.952	2.004.753
Romm	22.666	23.964	25.440
Rósavín	103.144	102.035	98.211
Sake, mjöður	2.140	1.856	2.174
Sterkt áfengi, annað	25.739	28.201	28.685
Styrkt vín	24.439	25.740	28.202
Tequila o.fl.	4.938	4.309	4.429
Viskí	132.868	136.246	137.524
Öl	636.650	686.479	752.675
Samtals	**22.699.350**	**23.687.987**	**24.171.336**

RAUÐVÍN OG HVÍTVÍN

Sala léttvíns eftir stærð umbúða

Rauðvín

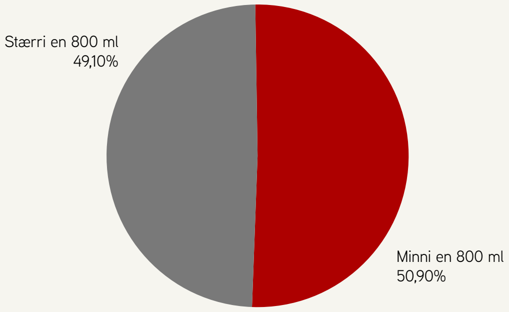

Hvítvín

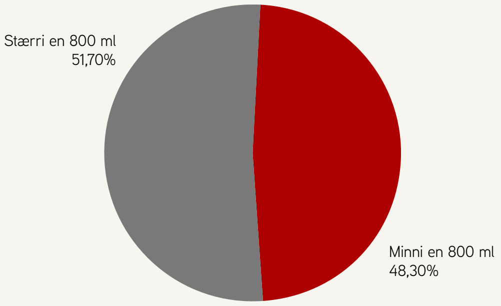

ÁFENGISSALA

Áfengissala 2024, 22,699 þús.ltr.

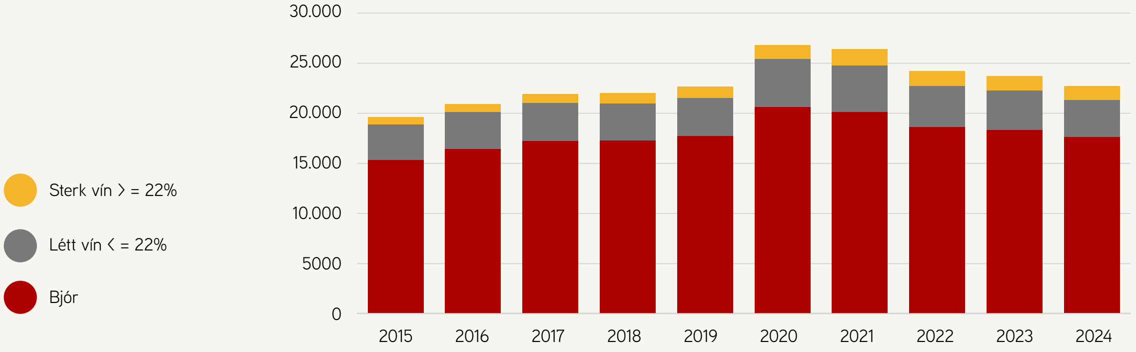

Áfengissala mæld í hreinum vínanda, sala 2024, 1.605 þús. alk.ltr.

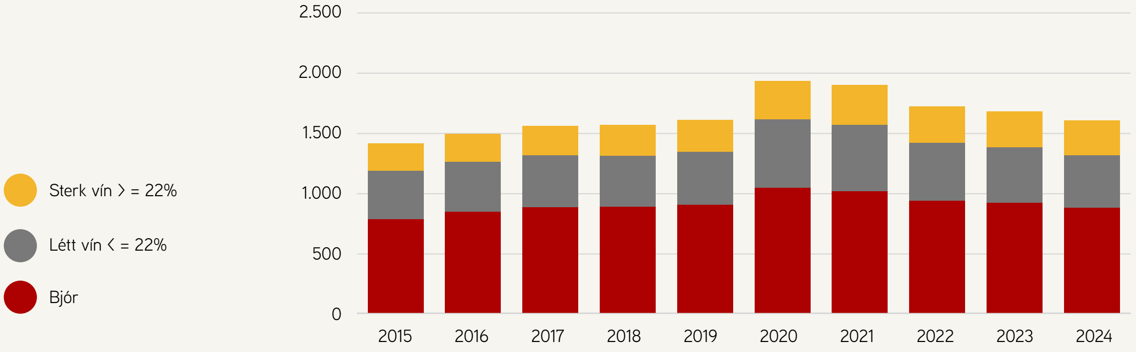

Neysla á hreinu alkóhóli á mann
15 ára og eldri

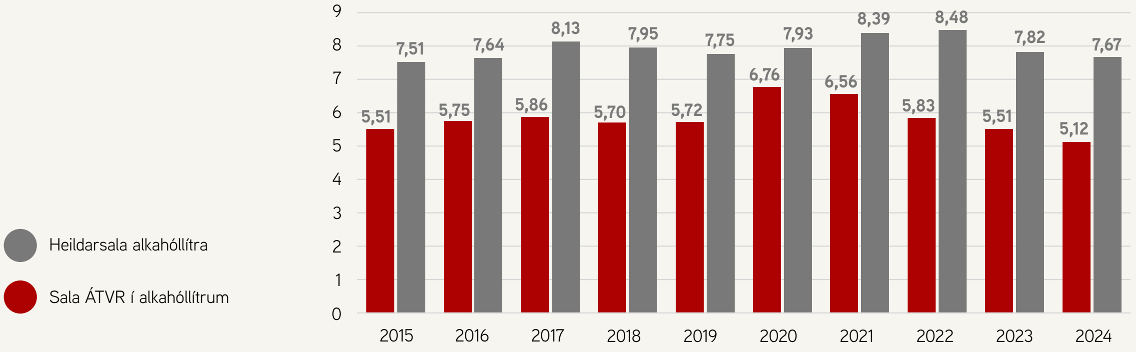

Alkóllítrar (þús. lítrar).
Sölumagn ÁTVR og hlutfall þess af tekjum ríkissjóðs af áfengi. Mannfjöldi í árslok 2023 skv. Hagstofu.

Skipting áfengissölu, Heildarvelta 38. ma.kr.
Heildarvelta 38,2 ma.kr. Heildarfjöldi seldra tegunda 4.226

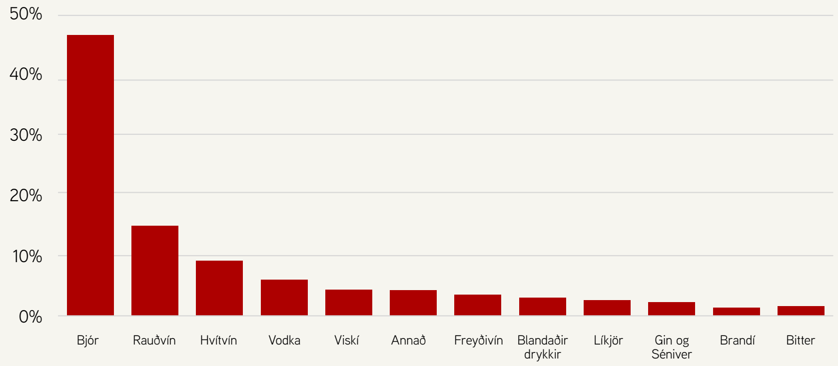

Skipting bjórssölu
Sala 2024 17,6 þús. ltr.

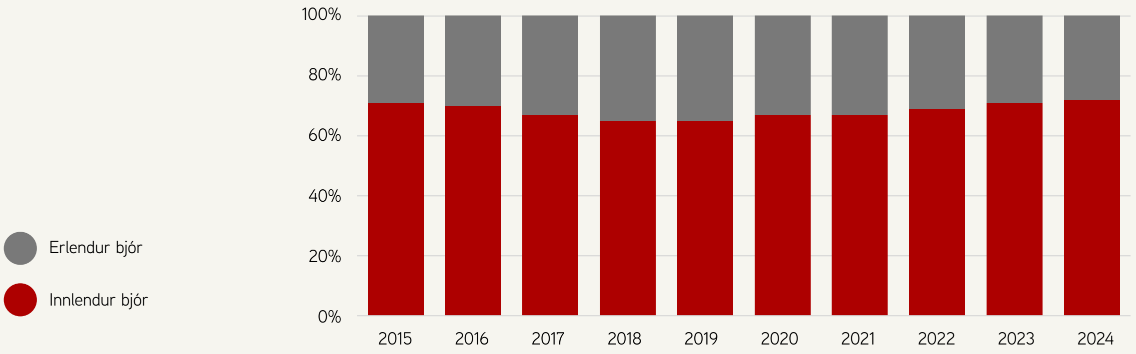

NEYSLUVERÐSVÍSITALA

Þróun neysluverðsvísitölu og verð á áfengi

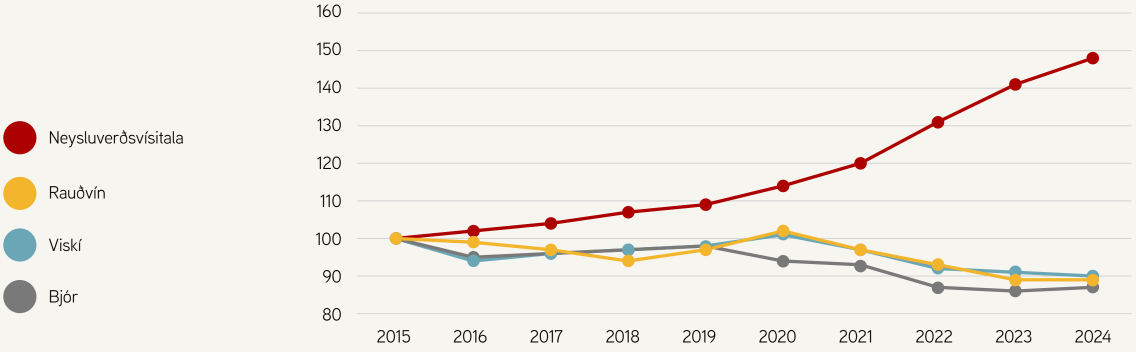

VÖRUTEGUNDIR

Fjöldi seldra vörutegunda

Heildarvelta 39 ma.kr.Heildarfjöldi seldra tegunda 4.681

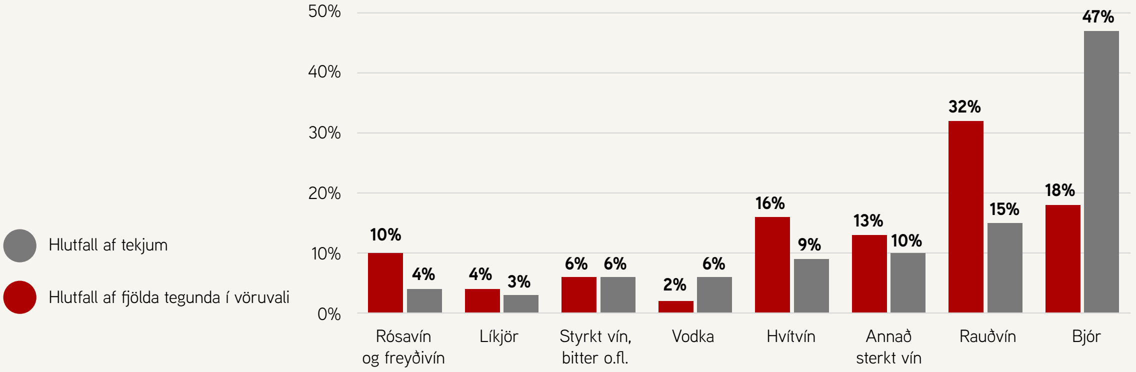

RAUÐVÍN OG HVÍTVÍN (LÖND)

Heildarsala rauðvíns í lítrum

Skipting eftir löndum

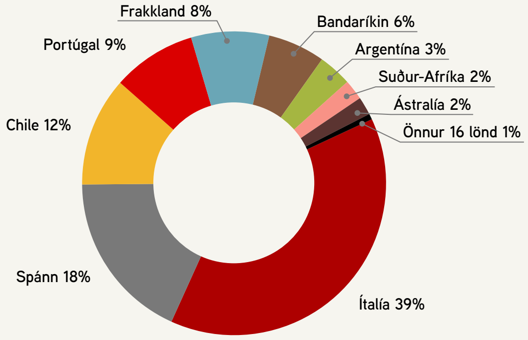

Heildarsala hvítvíns í lítrum
Skipting eftir löndum

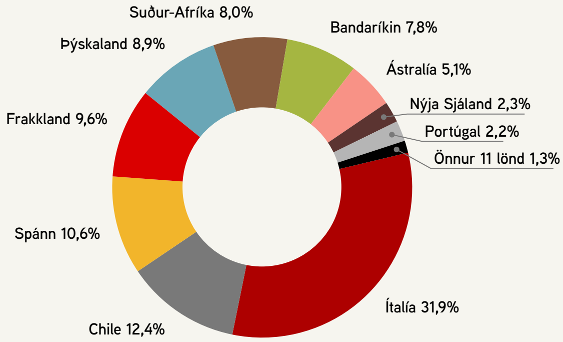

RAUÐVÍN OG HVÍTVÍN SÖLUÞRÓUN

Þróun sölu rauðvíns eftir löndum
Hlutfall af heildarsölu rauðvíns

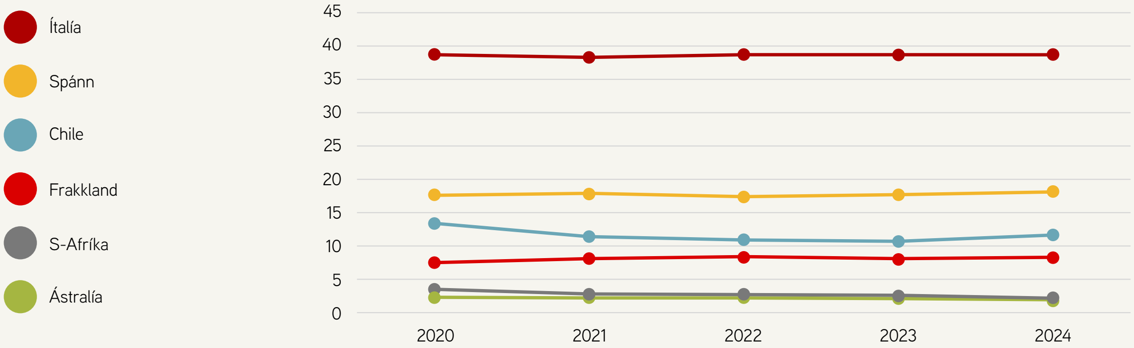

Þróun sölu hvítvíns eftir löndum
Hlutfall af heildarsölu hvítvíns

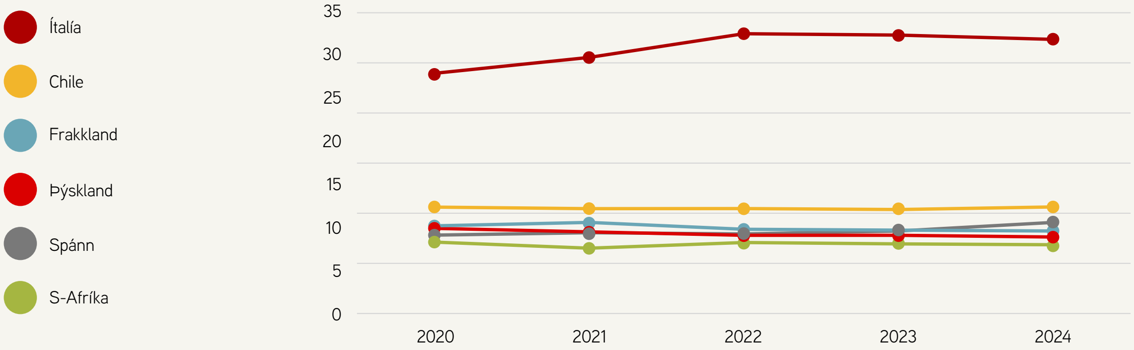

HEILDARSALA ÁFENGIS

Sala áfengis 2024 í lítrum eftir löndum

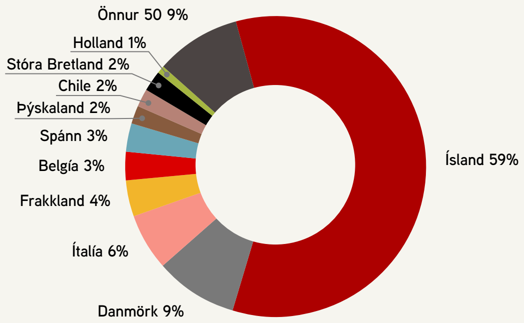

SKIPTING SÖLU TÓBAKS

Sala vindla á mann 15 ára og eldri

15 ára og eldri (stk)

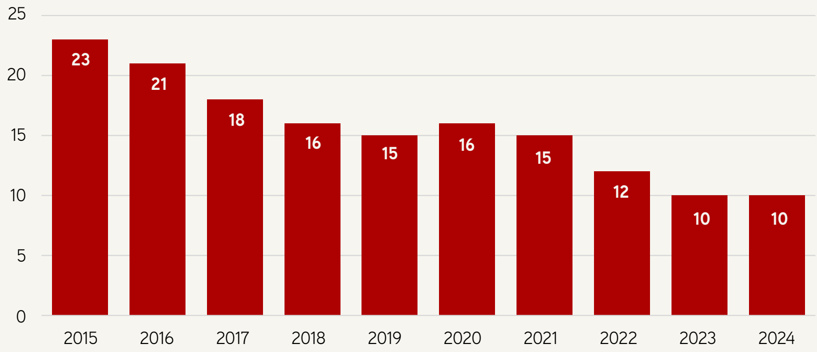

Sala vindlinga á mann,15 ára og eldri

15 ára og eldri (pakkar)

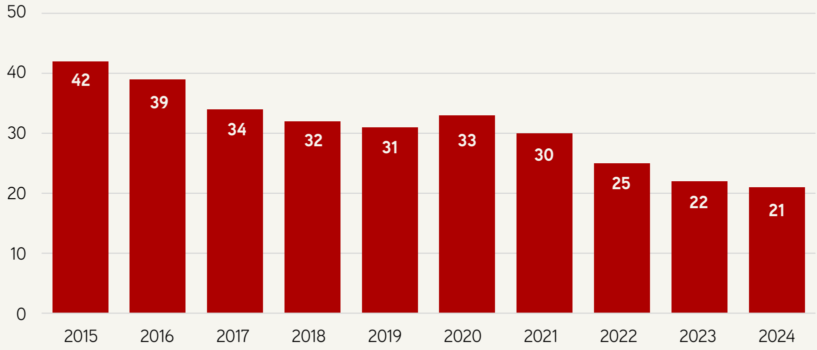

Sala reyktóbaks á mann, 15 ára og eldri

15 ára og eldri (grömm)

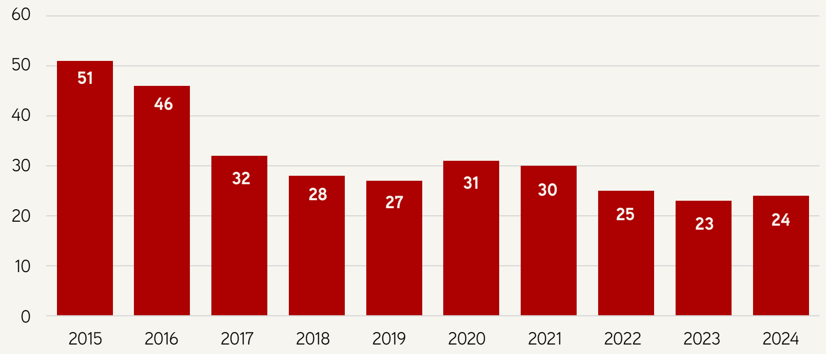

Sala neftóbaks

Tonn

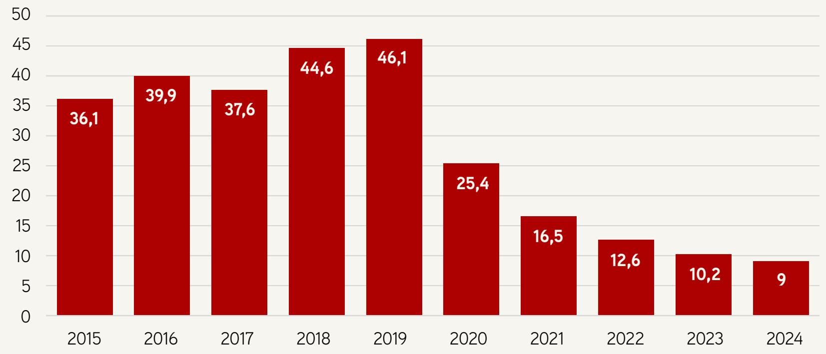

VERÐLAGNING

Verðlagning áfengis

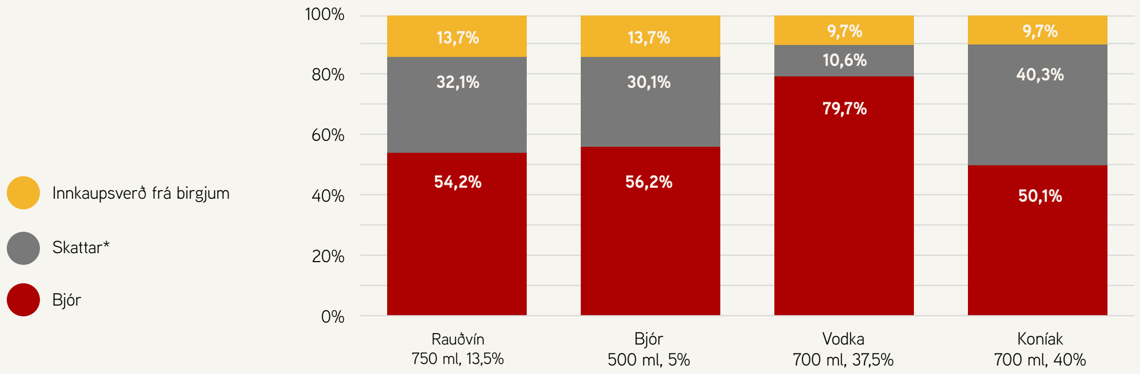

*Skattar eru: Áfengisgjald,virðisaukaskattur og (skilgjald sem fæst endurgreitt).

TÍU SÖLUHÆSTU

Tíu söluhæstu tegundir eftir helstu vöruflokkum

Hvítvín, stærri en 1500 ml umbúðum

	Land	ml	Lítrar
Montalto Pinot Grigio	Ítalía	3.000	77.259
Two Oceans Fresh & Fruity	Suður-Afríka	3.000	59.838
Inycon Chardonnay Pinot Grigio	Ítalía	3.000	50.976
Tommasi Pinot Grigio	Ítalía	3.000	43.317
Frontera Chardonnay	Chile	3.000	35.469
Van Gogh Riesling	Þýskaland	3.000	30.819
Stemmari Pinot Grigio	Ítalía	3.000	29.580
Vina Maipo Mi Pueblo Chardonnay	Chile	3.000	27.675
Moselland Riesling Kabinett	Þýskaland	3.000	19.443
Lindeman's Chardonnay	Ástralía	3.000	19.239
Samtals 10 söluhæstu			**393.615**
Heildarsala hvítvíns			**1.243.505**
Hlutfall			**32%**

Hvítvín, minni en 1500 ml umbúðum

	Land	ml	Lítrar
Don Simon Chardonnay Airen	Spánn	1.000	49.682
Barefoot Pinot Grigio	Bandaríkin	750	30.340
Tommasi Le Rosse Pinot Grigio	Ítalía	750	24.301
Van Gogh Riesling	Þýskaland	750	24.174
Montalto Pinot Grigio	Ítalía	750	23.759
Stemmari Pinot Grigio	Ítalía	750	23.318
Barefoot Riesling	Bandaríkin	750	23.022
Montes Chardonnay Reserve	Chile	750	19.070
Rosemount GTR	Ástralía	750	14.384
Adobe Reserva Chardonnay	Chile	750	14.088
Samtals 10 söluhæstu			**246.137**
Heildarsala hvítvíns			**1.243.505**
Hlutfall			**20%**

Rauðvín, stærri en 1500 ml umbúðum

	Land	ml	Lítrar
Tommasi Appassionato Graticcio	Ítalía	3000	99.519
IL Barone Rosso	Ítalía	3000	70.578
Gato Negro Cabernet Sauvignon	Chile	3000	47.331
Mamma Piccini Rosso di Toscana	Ítalía	3000	41.196
Lab Reserva Touriga Nacional Cabernet Sauvignon	Portúgal	3000	38.310
Apothic Red	Bandaríkin	3000	35.148
Lab Vinho Regional Lisboa	Portúgal	3000	33.162
Drostdy-Hof Shiraz Merlot Cape Red	Suður-Afríka	3000	28.314
Frontera Cabernet Sauvignon	Chile	3000	27.987
Viva Valentina Sangiovese	Ítalía	3000	27.774
Samtals 10 söluhæstu			**449.319**
Heildarsala rauðvíns			**1.727.265**
Hlutfall			**26%**

Rauðvín, minni en 1500 ml umbúðum

	Land	ml	Lítrar
Tommasi Graticcio Appassionato	Ítalía	750	38.483
Baron de Ley Reserva	Spánn	750	32.721
Gato Negro Cabernet Sauvignon	Chile	750	17.369
E.Guigal Cotes du Rhone	Frakkland	750	14.639
Villa Valentina Sangiovese	Ítalía	750	14.042
Don Simon Cabernet Sauvignon	Spánn	1000	13.298
Lab Reserva Touriga Nacional Cabernet Sauvignon	Portúgal	750	12.203
Apothic Red	Bandaríkin	750	11.927
Coto de Imaz Reserva	Spánn	750	11.913
Trivento Malbec Reserve	Argentína	750	11.865
Samtals 10 söluhæstu			**178.460**
Heildarsala rauðvíns			**1.727.265**
Hlutfall			**10%**

Lagerbjór

	Land	ml	Lítrar
Gull Lite	Ísland	500	1.363.728
Gull Lite	Ísland	330	1.254.485
Boli Premium	Ísland	500	887.663
Víking Gylltur	Ísland	500	802.818
Egils Gull	Ísland	500	644.740
Tuborg Grön	Ísland	500	584.674
Faxe Premium	Danmörk	500	551.015
Tuborg Classic	Ísland	500	526.365
Víking Lager	Ísland	500	508.087
Víking Lite	Ísland	500	450.841
Samtals 10 söluhæstu			**7.574.416**
Heildarsala lagerbjórs			**16.557.256**
Hlutfall			**46%**

Öl og aðrar bjórtegundir

	Land	ml	Lítrar
Guinness Draught (dós)	Írland	440	71.636
Einstök Artic Pale Ale (dós)	Ísland	330	70.440
Einstök White Ale (dós)	Ísland	330	51.998
Gull Sumar Lite White Ale	Ísland	330	38.745
Bóndi Session IPA (dós)	Ísland	330	35.516
Gull Lite Jól White Ale (dós)	Ísland	330	35.166
Úlfrún Nr. 34 (dós)	Ísland	330	32.101
Kronenbourg 1664 Blanc (flaska)	Frakkland	330	27.533
Úlfur Nr. 3 India Pale Ale	Ísland	330	26.595
Einstök White Ale (flaska)	Ísland	330	20.686
Samtals 10 söluhæstu			**410.416**
Heildarsala öls og annarra bjóra			**1.021.184**
Hlutfall			**40%**

HEIMSMARKMIÐ

Heimsmarkmið sameinuðu þjóðanna 98

HEIMSMARKMIÐ

HEIMSMARKMIÐIN
Markmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun

Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun tóku gildi í byrjun árs 2016. ÁTVR hefur unnið að því að innleiða þau í ferla fyrirtækisins, en um er að ræða víðtækustu markmið sem ríki heims hafa komið sér saman um. Innleiðing heimsmarkmiðana samþættast inn í vinnu ÁTVR og annarra áfengiseinkasala á Norðurlöndum. Stefnt er að því að tryggja velmegun og mannréttindi um allan heim fyrir árið 2030.

Sex markmið hafa verið áherslumarkmið hjá ÁTVR á árinu, en þau falla vel að áherslum fyrirtækisins. Heilsa og vellíðan (#3), jafnrétti kynjanna (#5), góð atvinna og hagvöxtur (#8), ábyrg neysla og framleiðsla (#12), aðgerðir í loftslagsmálum (#13) og líf á landi (#15).

3. Heilsa og vellíðan

Stöðugt verði unnið að því að fyrirtækið sé heilsueflandi vinnustaður.

ÁTVR framfylgi stefnu stjórnvalda um bætta lýðheilsu og samfélagslega ábyrgð í áfengis- og tóbaksmálum í sátt við samfélagið.

Hornsteinninn í samfélagsábyrgð fyrirtækisins er ábyrg sala áfengis. ÁTVR leiti leiða til að draga úr skaðlegum áhrifum áfengis, með eigin aðgerðum, áætlunum og í samvinnu við aðra.

5. Jafnrétti kynjanna

Allt starfsfólk ÁTVR njóti sömu virðingar og hafi jafna stöðu innan fyrirtækisins. Jafnlaunavottun verði viðhaldið og unnið eftir jafnréttisáætlun fyrirtækisins.

Að engin mismunun eigi sér stað gagnvart fólki sem vinnur með söluvörur fyrirtækisins - hvar sem er í aðfangakeðjunni.

8. Góð atvinna og hagvöxtur

ÁTVR er eftirsóknarverður og samheldinn vinnustaður þar sem samskipti einkennast af jákvæðni, virðingu og trausti.

Áhersla er lögð á að starfsfólk geti vaxið í starfi og aflað sér þekkingar sem stuðlar að frábærri upplifun viðskiptavina.

Söluvörur fyrirtækisins séu framleiddar samkvæmt alþjóðlegum samþykktum og siðareglum og við aðstæður sem eru góðar bæði fyrir starfsfólk, umhverfi og samfélag.

12. Ábyrg neysla og framleiðsla

Hvetjum viðskiptavini til að velja sjálfbæra vöru. Markmiðið fyrir 2030 er að meirihluti vöru sé vottaður af þriðja aðila. ÁTVR er þáttakandi í kerfi sem metur vottanir þriðja aðila.

Beint verði sjónum að umbúðum vöru og áhersla lögð á sjálfbært efnisval í vöruframboði og framkvæmdum. Hringrásarhagkerfið eflt með endurnotkun og endurvinnslu á úrgangi hjá Vínbúðunum. Einnig verði skoðað úrval af fylgihlutum og áhrif þeirra á umhverfið.

13. Aðgerðir í loftslagsmálum

Loftslagsmarkmið ÁTVR til ársins 2030: 50% samdráttur í losun gróðurhúsalofttegunda í virðiskeðjunni miðað við árið 2020. En 99% kolefnislosunar liggur þar.

Vöruumbúðir, sérstaklega þungt einnota gler er stærsti losunarþátturinn vegna mikillar orku sem fer í að búa það til og markmiðið er að skipta sem mestu af því út fyrir sjálfbærari umbúðir.

Orkusparnaður framleiðanda sé í fyrirrúmi ásamt því að draga úr losun koltvísýrings (CO_2). Sjónum verði beint að orkunotkun og áhersla lögð á endurnýjanlega orku í öllu framleiðsluferlinu ásamt sjálfbærum ræktunaraðferðum, t.d. bindingu kolefnis.

15. Líf á landi

Meirihluti af vörum okkar er með sjálfbærnivottun, sem vottuð er af þriðja aðila. Við einbeitum okkur áfram að fjölbreyttu vöruúrvali, með áherslu á gæði og sjálfbærni í allri aðfangakeðjunni og stuðlum þannig að líffræðilegri fjölbreytni og heilbrigðum jarðvegi.

Skoða nánari upplýsingar um Heimsmarkmiðin.

DESIGNED FOR REALITY

SJÁLFBÆRNISKÝRSLA GRI

Sjálfbærniskýrsla GRI 102

Efnisyfirlit yfir GRI 102
Efnahagur 104
Umhverfi 104
Samfélag 105

Staðfesting óháðs endurskoðanda 106

Til stjórnenda og hagsmunaaðila ÁTVR 106
Ábyrgð stjórnenda 106
Óhæði og gæðaeftirlit 106
Ábyrgð óháðs endurskoðenda 106
Álit 107

SJÁLFBÆRNISKÝRSLA GRI

Ársskýrsla ÁTVR er gefin út í ellefta sinn í samræmi við viðmiðunarreglur Global Reporting Initiative (GRI). Upplýsingar í skýrslunni gilda fyrir almanaksárið 2024

EFNISYFIRLIT YFIR GRI

Þessi skýrsla hefur verið gerð í samræmi við GRI 1: Foundation 2021

Í GRI 2 almennri upplýsingagjöf og GRI 3 mikilvæg efnisatriði er markmiðið að gera grein fyrir starfsemi fyrirtækisins, stefnu, stærð og staðsetningu þess, stjórnarháttum auk umgjarðar skýrslunnar. Einnig er lýst hvernig unnið er með einstaka málaflokka samfélagslegrar ábyrgðar í liðum 200, 300 og 400. Ártalið fyrir aftan hvern GRI-vísi greinir frá hvaða staðall er notaður.

Taflan hér fyrir neðan sýnir hvar greint er frá aðgerðum í ársskýrslu 2024 sem greinir frá samfélagslegri ábyrgð.

GRI 2	Fyrirtækið og upplýsingagjöf	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
2-1	Um fyrirtækið	Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins - ÁTVR, Stuðlaháls 2, 110 Reykjavík. ÁTVR er eingöngu með starfsemi á Íslandi. ÁTVR er alfarið í eigu íslenska ríkisins.	Skipulag og stjórnun	
2-2	Rekstrareiningar/aðilar sem falla undir upplýsingagjöf fyrirtækisins um sjálfbærni	Rekstur ÁTVR, 50 Vínbúðir og netverslun, heildsala tóbaks og neftóbaksframleiðsla. Upplýsingagjöf í árs- og samfélagsskýrslu sem unnin er samkvæmt GRI staðlinum.	Ársreikningur Áritun Ríkisendurskoðunar	
2-3	Skýrslutímabil, tíðni og samskiptaupp-lýsingar	Tímabilið frá 1.1.2024 til 31.12.2024. skýrsla gefin út árlega. Netfang: vinbudin@vinbudin.is	Skipulag og stjórnun Árs- og samfélagsskýrsla	
2-4	Endurframsettar upplýsingar	Losunarsvið 3 er með rúmlega 99% af CO2 losun. Lífsferilsgreining (LCA) notuð fyrir virðiskeðjuna með sölu-tölum ársins 2022 nýtt til að reikna losun ársins. Losun frá umbúðum reiknuð sérstaklega.	Skipulag og stjórnun	
2-5	Ytri úttekt og vottun	Áritun ríkisendurskoðenda fyrir fjár-hagslegar upplýsingar. Sjálfbærniskýr-sla staðfest með nægilegri vissu af Deloitte. Rekstur ÁTVR er smásala og fellur ekki undir tæknileg matsviðmið flokkunarreglugerðar ESB (Taxonomy) eins og er.	Áritun Ríkisendurskoðunar Staðfesting óháðs endur-skoðanda	
GRI 2	**Starfsemi og vinnuafl**	**Upplýsingar**	**Staðsetning**	**Heims-markmið**
2-6	Starfsemi, virðiskeðja og önnur við-skiptasambönd		Sundurliðanir Skýrsla og áritun forstjóra Stefnuáherslur Sjálfbærnistjórnun	
2-7	Starfsfólk	Starfsfólk alls 481 (271 konur, 209 karlar og 1 hlutlaust kyn) - Konur 56% - Karlar 44%	Greining og tölur	8
2-8	Vinnuafl sem er ekki starfsfólk		Greining og tölur	
GRI 2	**Stjórnhættir**	**Upplýsingar**	**Staðsetning**	**Heims-markmið**
2-9	Stjórnskipulag og skipurit		Framkvæmdaráð Skipulag og stjórnun	

2-10	Tilnefning og val á æðstu stjórnendum		Framkvæmdaráð Skipulag og stjórnun	
2-11	Stjórnarformaður	Enginn stjórnarformaður	Skipulag og stjórnun	
2-12	Aðkoma æðstu stjórnar að eftirliti með stýringu áhrifa		Skipulag og stjórnun	
2-13	Framsal ábyrgðar fyrir stýringu áhrifa		Skipulag og stjórnun	
2-14	Aðkoma æðstu stjórnar að upplýsingagjöf um sjálfbærni	Aðstoðarforstjóri er ábyrgur fyrir samfélaglegri ábyrgð og upplýsingagjöf um sjálfbærni	Skipulag og stjórnun	
2-15	Hagsmunaárekstrar		Skipulag og stjórnun	
2-16	Upplýsingagjöf um veigamikil atriði		Skipulag og stjórnun	
2-17	Heildarþekking æðstu stjórnar		Framkvæmdaráð	
2-18	Mat á frammistöðu æðstu stjórnar		Skipulag og stjórnun	
2-19	Starfskjarastefnur		Kjarasamningar	
2-20	Launaákvörðunarferli		Kjarasamningar Jafnlaunavottun	
2-21	Árlegur launasamanburður		Kjarasamningar Jafnlaunavottun Skýringar	
GRI 2	**Stefna, stefnumið og starfshættir**	**Upplýsingar**	**Staðsetning**	**Heimsmarkmið**
2-22	Yfirlýsing um stefnu í sjálfbærri þróun	Umhverfis- og loftslagsstefna ÁTVR og Roadmap með norrænu áfengiseinkasölunum	Formáli forstjóra Loftslagsmál og loftslagsbókhald	
2-23	Skuldbindingar skv. stefnumiðum	Umhverfis- og loftslagsstefna ÁTVR og Roadmap með norrænu áfengiseinkasölunum. Markmiðið er 50% samdráttur kolefnislosunar í losunarsviði 3, eða allri virðiskeðjunni fyrir 2030, viðmiðunarár 2020.	Loftslagsmál og loftslagsbókhald Skipulag og stjórnun Ábyrgt vöruval Heimsmarkmið	
2-24	Samþætting skuldbindinga skv. stefnumiðum	Stefna og markmið í Umhverfis- og loftslagsstefnu ÁTVR eru samþykkt af framkvæmdastjórn	Loftslagsmál og loftslagsbókhald	
2-25	Úrbótaferli vegna neikvæðra áhrifa		Ábyrgt vöruval Kolefnishlutleysi	
2-26	Verkferlar til að leita ráðgjafar og tilkynna álitamál		Ábyrgt vöruval	
2-27	Hlíting laga og reglna	Engar sektir eða brot	Árs- og samfélagsskýrsla Umhverfislög og reglur	
2-28	Aðild að samstarfi og félögum		Árs- og samfélagsskýrsla	
GRI 2	**Aðkoma hagsmunaaðila**	**Upplýsingar**	**Staðsetning**	**Heimsmarkmið**
2-29	Aðkoma hagsmunaaðila - nálgun		Stefnuáherslur Mikilvægisgreining	
2-30	Kjarasamningar		Kjarasamningar Jafnlaunavottun	8
GRI 3	**Mikilvægisþættir 2021**	**Upplýsingar**	**Staðsetning**	**Heimsmarkmið**
3-1	Útskýring á viðfangsefni og mörkum þess		Mikilvægisgreining	
3-2	Stjórnunarnálgunin og þættir hennar		Sjálfbærnistjórnun Mikilvægisgreining	
3-3	Mat á stjórnunarnálguninni		Sjálfbærnistjórnun Mikilvægisgreining	

EFNAHAGUR

GRI 201	Fjárhagsleg frammistaða 2016	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
201-1	Beint efnahagslegt virði sem er skapað og dreift		Hagnaður og sölutölur Hluti ríkissjóðs	8
201-2	Fjárhagsleg áhrif og önnur áhætta og tækifæri sökum loftslagsbreytinga		Loftslagsmál og loftslagsbókhald	13
201-3	Skilgreint fyrirkomulag skuldbindinga um bætur og annað fyrirkomulag eftirlauna		Skýringar	8
201-4	Fjárhagsaðstoð frá stjórnvöldum	250 milljónir greiddar í arð til ríkissjóðs	Hagnaður og sölutölur	

GRI 204	Innkaup 2016	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
204-1	Hlutfall útgjalda til birgja í nærsamfélaginu		Árs- og samfélagsskýrsla	12

GRI 205	Varnir gegn spillingu 2016	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
205-1	Mat á rekstri vegna áhættu sem tengist spillingu	Stofnsamningur við birgja	Ábyrgt vöruval	16

UMHVERFI

GRI 301	Efnisnotkun 2016	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
301-1	Efni sem notuð eru eftir þyngd eða rúmmáli		Grænt bókhald	12
301-3	Endurvinnanlegar vörur og efni notað í umbúðir þeirra	92% skilahlutfall umbúða á Íslandi	Umbúðir	12

GRI 302	Orka 2016	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
302-1	Orkunotkun innan skipulagsheildarinnar	Raforka, jarðhiti, jarðolía og kælimiðlar	Orkunotkun Loftslagsmál og loftslagsbókhald	7, 12, 13
302-4	Minnkun á orkunotkun	Kælimiðlar -18%	Orkunotkun Loftslagsmál og loftslagsbókhald	12, 13

GRI 304	Líffræðileg fjölbreytni 2016	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
304-2	Veruleg áhrif á líffræðilegan fjölbreytileika af starfsemi, vöru og þjónustu		Líffræðileg fjölbreytni	15

GRI 305	Losun 2016	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
305-1	Bein losun gróðurhúsalofttegunda (GHL) (losunarsvið 1)	145 tonn CO2e	Loftslagsmál og loftslagsbókhald Kolefnishlutleysi	3, 12, 13, 14, 15
305-2	Óbein orkulosun gróðurhúsalofttegunda (GHL) (losunarsvið 2)	85 tonn CO2e	Orkunotkun Loftslagsmál og loftslagsbókhald Kolefnishlutleysi	3, 12, 13, 14, 15
305-3	Önnur óbein losun gróðurhúsalofttegunda (GHL) (losunarsvið 3)	52.444 tonn CO2e	Loftslagsmál og loftslagsbókhald Kolefnishlutleysi	3, 12, 13, 14, 15
305-4	Styrkur á losun gróðurhúsalofttegunda (GHL)		Loftslagsmál og loftslagsbókhald	3, 13, 14, 15
305-5	Minnkun á losun gróðurhúsalofttegunda (GHL)	5,4% samdráttur eða -3.004 tonn CO2e í öllum losunarsviðum. 9% samdráttur í umbúðum vörusafns.	Loftslagsmál og loftslagsbókhald Kolefnishlutleysi	13, 14, 15
305-6	Losun ósoneyðandi efna		Loftslagsmál og loftslagsbókhald	3, 12

GRI 306	Úrgangur 2020	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
306-1	Úrgangsmyndun og veruleg úrgangstengd áhrif	89% flokkunarhlutfall	Loftslagsmál og loftslagsbókhald	

GRI 307	Hlíting	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
307-1	Ekki farið að umhverfislögum og reglum	Engar sektir eða brot	Umhverfislög og reglur	

SAMFÉLAG

GRI 401	Vinnuafl 2016	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
401-1	Nýráðningar starfsmanna og starfs-mannavelta	Starfsmannavelta 27%	Greining og tölur	5, 8
401-2	Fríðindi fyrir starfsfólk í fullu starfi en ekki fyrir starfsfólk í hluta eða tímabundnu starfi	Samgöngusamningar	Góð heilsa	3, 8

GRI 402	Kjaramál 2016	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
402-1	Lágmarks uppsagnarfrestur ef breytingar verða á rekstri		Kjarasamningar	

GRI 403	Vinnuvernd 2018	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
403-1	Fyrirsvar í formlegum og sameig-inlegum heilsu-og öryggisnefndum stjórnenda og starfskrafta	Uppfyllt að hluta	Góð heilsa	3, 11
403-2	Tegundir og tíðni meiðsla, atvinnu-sjúkdómar, fjarverudagar og fjöldi vinnutengdra dauðsfalla		Slys og fjarvistir vegna veikinda	3

GRI 404	Þjálfun og menntun 2016	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
404-1	Árlegur meðalfjöldi klukkustunda í þjálfun á hvern starfsmann	12 klst. á stöðugildi	Fræðsla og starfsþróun	4, 5
404-2	Áætlanir um símenntun starfsmanna og stuðningur við breytingar		Fræðsla og starfsþróun	8
404-3	Hlutfall starfsfólks sem fær reglulega rýni á frammistöðu og starfsþróun	100% - Öllu starfsfólki er að lágmarki boðið upp á tvö samtöl á ári	Fræðsla og starfsþróun	5

GRI 405	Fjölbreytileiki og jöfn tækifæri 2016	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
405-2	Hlutfall grunnlauna og þóknana kvenna í samanburði við karla	Uppfyllt að hluta - Jafnlaunakerfi	Jafnlaunavottun	5, 10

GRI 407	Félagafrelsi og kjarasamningar 2016	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
407-1	Rekstur og birgjar þar sem hætta er á sniðgöngu varðandi félagafrelsi og sameiginlega kjarasamningagerð	Uppfyllt að hluta	Kjarasamningar	8

GRI 408	Barnaþrælkun 2016	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
408-1	Rekstur og birgjar þar sem veruleg hætta getur verið á barnaþrælkun	Uppfyllt að hluta	Ábyrg starfsemi Ábyrgt vöruval	8, 16

GRI 409	Nauðungar- og skylduvinna 2016	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
409-1	Rekstur og birgjar þar sem veruleg hætta getur verið á nauðungar- eða skylduvinnu	Uppfyllt að hluta - Stofnsamningur um vörukaup	Ábyrgt vöruval Ábyrg starfsemi	8

GRI 414	Skimun birgja 2016	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
414-1	Nýir birgjar sem voru skimaðir á grundvelli félagslegra viðmiða	Uppfyllt að hluta - Stofnsamningur um vörukaup	Ábyrgt vöruval	5
414-2	Neikvæð félagsleg áhrif í aðfangakeðj-unni og aðgerðir sem gripið var til	Uppfyllt að hluta	Formáli forstjóra	5

GRI 416	Heilsa og öryggi viðskiptavina 2016	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
416-1	Mat á heilsu- og öryggisáhrifum vöru- og þjónustuflokka	Vöruskil 5 á 100 þúsund seldar einingar	Ábyrgt vöruval	3

GRI 417	Markaðssetning og merkingar 2016	Upplýsingar	Staðsetning	Heims-markmið
417-1	Kröfur til upplýsinga og merkinga á vörum og þjónustu		Ábyrgt vöruval	1, 12

STAÐFESTING ÓHÁÐS ENDURSKOÐANDA

Deloitte.

TIL STJÓRNENDA OG HAGSMUNAAÐILA ÁTVR.

Við vorum ráðin af ÁTVR til að veita álit með takmarkaðri vissu á ófjárhagslegri upplýsingagjöf sem sett er fram með GRI tilvísunartöflu byggðri á Global Reporting Initiative standard (GRI Standards) í Árs- og samfélagsskýrslu ÁTVR fyrir árið 2024. Verkefni okkar var framkvæmt til þess að leggja mat á:

- Valda þætti í GRI tilvísunartöflu sem settir eru fram með vísun í GRI standards í Árs- og samfélagsskýrslu ÁTVR fyrir árið 2024. Vísar í umfangi staðfestingarinnar voru GRI 301 1, 302-1, 305-1, 305-2, 305-3, 306-1 og 401-417.

- Aðferðir sem notaðar eru til að útbúa upplýsingarnar;

- Hvort texti sem snýr að sjálfbærni í Árs- og samfélagsskýrslu sé í samræmi við niðurstöður einstakra mælikvarða í umfangi.

Niðurstaða okkar er sett fram með áliti með takmarkaðri vissu.

ÁBYRGÐ STJÓRNENDA

Stjórnendur ÁTVR eru ábyrg fyrir söfnun, greiningu, gerð og framsetningu upplýsinganna sem settar eru fram í skýrslunni, og að tryggja að upplýsingarnar séu án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

ÓHÆÐI OG GÆÐAEFTIRLIT

Við höfum uppfyllt kröfur um óhæði og önnur ákvæði siðareglna í samræmi við alþjóðlegar siðareglur (IESBA Code), sem byggðar eru á grundvallarreglum um heilindi, hlutlægni, faglega hæfni og varkárni, trúnað og faglega hegðun.

Deloitte ehf. lýtur alþjóðlegum staðli um gæðakerfi (e. International Standard on Quality Management (ISQM) 1 og hefur í samræmi við það innleitt umfangsmikið gæðaeftirlitskerfi, þar á meðal skráðar stefnur og verkferla varðandi fylgni við óhæðis- og siðakröfur faglega staðla og viðeigandi kröfur laga og reglna.

ÁBYRGÐ ÓHÁÐS ENDURSKOÐENDA

Ábyrgð okkar er að láta í ljós álit með takmarkaðri vissu á völdum þáttum í GRI tilvísunartöflu og ófjárhagslegum upplýsingum sem settar eru fram í Árs- og samfélagsskýrslu ÁTVR. Við höfum framkvæmt

vinnu okkar í samræmi við staðalinn ISAE 3000 (revised), Assurance Engagements Other than Audits or Reviews of Historical Financial Information, til að afla okkur takmarkaðrar vissu um álit okkar. Í samræmi við staðalinn höfum við skipulagt og framkvæmt vinnu okkar til að afla takmarkaðrar vissu á því að valdir þættir í GRI tilvísunartöflu og ófjárhagslegar upplýsingar séu án verulegrar skekkju.

Staðfestingarverkefni með áliti með takmarkaðri vissu (e. limited assurance) er minna að umfangi en staðfestingarverkefni með nægilegri vissu (e. reasonable assurance). Af því leiðir að staðfesting sem fæst er minni en væri í verkefni með nægilegri vissu. Með hliðsjón af mati á verulegum skekkjum, skipulögðum við og framkvæmdum vinnu okkar til að afla allra upplýsinga og skýringa sem nauðsynlegar eru til að styðja við álit okkar.

Við framkvæmdum skoðanir á gögnum, endurreikning gagna, yfirferð á aðferðum sem notaðar eru til að útbúa upplýsingarnar, sem og tókum viðtöl við þá aðila sem eru ábyrgir fyrir því að útbúa gögnin. Við tókum viðtöl við lykilaðila innan ÁTVR, beittum fyrirspurnum varðandi verklag og aðferð við að tryggja að þeir GRI mælikvarðar og ófjárhagslegar upplýsingar sem voru til skoðunar séu sett fram í samræmi við GRI. Við höfum lagt mat á ferla, tól, kerfi og eftirlitsþætti sem stuðst er við, við söfnun, greiningu, gerð og framsetningu upplýsinganna hjá ÁTVR. Við framkvæmdum gagnagreiningaraðgerðir og röktum upplýsingarnar sem greint er frá í undirliggjandi gögn. Ennfremur, höfum við lagt mat á framsetningu upplýsinga í Árs- og samfélagsskýrslu ÁTVR fyrir árið 2024, þar á meðal samræmi í upplýsingagjöfinni.

ÁLIT

Byggt á þeim aðgerðum sem við höfum framkvæmt og þeirra gagna sem við höfum aflað, hefur ekkert komið í ljós sem bendir til annars en að valdir þættir í GRI tilvísunartöflu og ófjárhagsleg upplýsingagjöf ÁTVR í Árs- og samfélagsskýrslu fyrir árið 2024 sé að öllu verulegu leyti í samræmi við valda vísa í GRI standard og að texti sem snýr að sjálfbærni í Árs- og samfélagsskýrslu sé settur fram í samræmi við mælikvarða sem greint er frá.

Kópavogi, 15. apríl 2025

DELOITTE EHF.

Birna María Sigurðardóttir

Endurskoðandi

VÍNBÚÐIN | ÁTVR

ÁRS- OG SAMFÉLAGSSKÝRSLA ÁTVR 2024

©2025 Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins
Stuðlaháls 2
vinbudin@vinbudin.is
vinbudin.is